

# UNGE I GRØNLAND

MED FOKUS PÅ SEKSUALITET OG SEKSUELLE OVERGREB



15:12

ELSE CHRISTENSEN  
SIDDHARTHA BAVISKAR



15:12

# UNGE I GRØNLAND

MED FOKUS PÅ SEKSUALITET OG SEKSUELLE OVERGREB

ELSE CHRISTENSEN  
SIDDHARTHA BAVISKAR

KØBENHAVN 2015  
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

UNGE I GRØNLAND  
MED FOKUS PÅ SEKSUALITET OG SEKSUELLE OVERGREB  
Afdelingsleder: Anne-Dorthe Hestbæk  
Afdelingen for børn og familie

Undersøgelsens følgegruppe:

Charlotte Mørch Johansen, centerleder i Børne- familiecentret i Kommuneqarfiik Sermersooq  
Conni Gregersen, privatpraktiserende psykolog  
Inuk L. Borup Nielsen, privatpraktiserende psykolog  
Naja Lyberth, privatpraktiserende psykolog  
Ane Marie Hendriksen, centerleder i Saaffik  
Susie Marthin Kjeldsen, departementschef i Departementet for Familie og Justitsvæsen  
Ellen Magnussen, afdelingschef i Departementet for Familie og Justitsvæsen  
Ivalu Nørreslet, fuldmægtig i Departementet for Familie og Justitsvæsen

ISSN: 1396-1810  
ISBN: 978-87-7119-293-3  
e-ISBN: 978-87-7119- 294-0

Layout: Hedda Bank  
Forsidefoto: Niclas Jessen  
Oplag: 400  
Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2015 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd  
Hertuf Trolles Gade 11  
1052 København K  
Tlf. 33 48 08 00  
sfi@sfi.dk  
www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

# INDHOLD

	<b>FORORD</b>	<b>7</b>
	<b>RESUMÉ</b>	<b>9</b>
<b>1</b>	<b>INDLEDNING</b>	<b>13</b>
	Om undersøgelsen	21
<b>2</b>	<b>DE UNGES SEKSUELLE ERFARINGER</b>	<b>29</b>
	Alder ved første seksuelle erfaringer	29
	Hvem bestemte, at der skulle være seksuelt samvær?	32
	Flere erfaringer med seksuelt samvær uden at ønske det	36
	Seksuelt samvær med en partner, som ikke ønskede seksuelt samvær	37
<b>3</b>	<b>KARAKTERISTIK AF DE SEKSUELLE OVERGREB</b>	<b>39</b>

	Overgrebenes karakter	39
	Der tales i nogen grad om seksuelle overgreb	44
	Sammenfatning	49
<b>4</b>	<b>GRAVIDITET, FØDSEL, PRÆVENTION OG ABORT</b>	<b>51</b>
	Brug af prævention	52
	At gøre en kvinde gravid	54
	Brug af prævention	55
	Selvvurderet helbred	57
	Sammenfatning	58
<b>5</b>	<b>DE UNGES FORBRUG AF ALKOHOL OG HASH</b>	<b>61</b>
	De unges alder, første gang de drak sig fulde	61
	Hvor ofte er de unge fulde i dag?	62
	Alder ved rygning eller spisning af hash	63
	Hyppighed af at ryge eller spise hash i dag	63
	Sammenfatning	64
<b>6</b>	<b>DE UNGES SELVFORSTÅELSE</b>	<b>67</b>
	Forsøg på eller overvejelser om selvmord	67
	Tilfredshed med livet	68
	Ressourcer, vanskeligheder og gode egenskaber	69
<b>7</b>	<b>SAMMENFATNING OG SAMMENHÆNGE</b>	<b>73</b>
	Forekomst af seksuelle overgreb	74
	Flere seksuelle overgreb efter den første gang	77
	Fødested og bopæl	77
	Brug af alkohol og hash	77
	Prævention, abort og fødsler	78
	Seksuelt samvær med en, der ikke ønskede seksuelt samvær	79
	Helbred og selvmord	79

	Uddannelse	79
	Tilfredshed med livet, selvopfattelse og venskaber	80
<b>8</b>	<b>PERSPEKTIVER</b>	<b>83</b>
	<b>BILAG</b>	<b>89</b>
	Bilag 1 Svarprocent og repræsentativitet	89
	Bilag 2 De unge, der er med i undersøgelsen	97
	Bilag 3 Sammenhænge mellem seksuelt overgreb og udvalgte udfaldsmål	110
	<b>LITTERATUR</b>	<b>115</b>
	<b>SFI-RAPPORTER SIDEN 2014</b>	<b>119</b>





# FORORD

Departementet for Familie og Justitsvæsen i Grønlands Selvstyre har med denne rapport ønsket at få et bredere billede af, hvad det på længere sigt betyder for børn (og unge) at have været udsat for seksuelle overgreb. Man har i Grønland længe vidst, at der er mange, der har været udsat for seksuelle overgreb som børn, og der har gennem de senere år været en række aktiviteter for at behandle og forebygge. Senest har et rejsende hold terapeuter i forskellige byer arbejdet med behandling af senfølger af seksuelle overgreb.

Rapportens resultater kan derfor ikke betegnes som nogen stor overraskelse – og så alligevel. Der dokumenteres markante negative følger i forbindelse med seksuelle overgreb. En væsentlig del af de vanskeligheder, Grønland står over for med den unge generation, har en sammenhæng med det forhold, at en stor del af de unge har været udsat for seksuelle overgreb.

Det giver en række perspektiver for en omfattende nyvurdering af det arbejde, der aktuelt er i gang. Men det giver også håb – for selvfølgelig kan der ske forandringer i et samfund, når det anses for nødvendigt. Rapporten peger på en del af de nødvendige forudsætninger for et sådant arbejde ud fra den præmis, at der i forvejen er en række forudsætninger.

Rapporten er gennemført i samarbejde med en grønlandsk følgegruppe, der især har bestået af psykologer med stor ekspertise inden

for området, samt ansatte i Departementet for Familie og Justitsvæsen. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd har anset det for vigtigt at have en kompetent grønlandsk følgegruppe, som kunne følge arbejdet tæt. Vi vil især takke psykologerne Naja Lyberth og Inuk Borup Nielsen for råd og vejledning samt afdelingschef Ellen Magnussen og fuldmægtig Ivalu Nørreslet fra Departementet for Familie og Justitsvæsen for gode kommentarer. Desuden tak til Ivalu Nørreslet for at stå for arbejdet med at udsende spørgeskemaer og tjekke, at der kom svar.

Undersøgelsen er foretaget af seniorforsker, mag.art. Else Christensen og seniorforsker Siddhartha Baviskar. Cand.jur. Inger Koch-Nielsen, tidligere forskningsleder ved SFI, har været ekstern referee på rapporten.

Rapporten er bestilt og betalt af Departementet for Familie og Justitsvæsen, Grønlands Selvstyre.

København, marts 2015

AGI CSONKA

# RESUMÉ

Den foreliggende rapport handler om unge i Grønland, om deres liv, deres erfaringer og deres tanker. Undersøgelsen har et særligt fokus på seksuelt samvær og på seksuelle overgreb. Det undersøges, hvor stor en andel af de unge kvinder og mænd der har været udsat for seksuelle overgreb. Desuden undersøges de unges brug af prævention, hvor tidligt de er blevet gravide, antallet af aborter, forbrug af alkohol og hash samt de unges vurdering af deres eget helbred. Endelig undersøges de unges tanker om, hvordan deres liv er (hvor glade de er for deres liv) og deres vurdering af egne ressourcer og svagheder.

Undersøgelsen bygger videre på eksisterende viden. Den giver et nyt bidrag til den eksisterende viden i form af resultater, der peger på, hvilke forhold inden for de undersøgte områder der har en statistisk pålidelig (signifikant) sammenhæng med, at den unge har været udsat for et seksuelt overgreb.

Målet er, at undersøgelsen skal give en øget viden om forekomst af seksuelle overgreb mod børn samt en øget viden om overgrebenes karakter og om overgrebenes betydning for dem, der er blevet udsat for overgreb. Den samlede viden skal kunne anvendes i arbejdet med at forebygge seksuelle overgreb mod børn.

## RESULTATER

Undersøgelsens hovedspørgsmål er:

- Hvor stor en andel af de 18-25-årige kvinder og mænd har som børn været udsat for seksuelle overgreb?
- Hvilke former for seksuelle overgreb blev de udsat for, og hvilke personer foretog overgrebene?
- I hvilket omfang har børnene/de unge talt med andre om de overgreb, de har været udsat for?
- Kan der påvises sammenhænge mellem det at have været udsat for seksuelle overgreb som barn og en række familiemæssige, uddannelsesmæssige, geografiske og personlige faktorer?
- Hvilke perspektiver kan der peges på, når målet er at forebygge omsorgssvigt?

I alt 53 pct. af de unge kvinder og 32 pct. af de unge mænd havde deres første seksuelle oplevelse, før de fyldte 15 år, dvs. før det ifølge Kriminalloven for Grønland er lovligt.

To tredjedele af de unge giver udtryk for, at de selv ønskede at der skulle ske noget seksuelt den første gang, de var seksuelt sammen med et andet menneske. Den sidste tredjedel (33 pct. af kvinderne og 33 pct. af mændene) havde ikke noget ønske om, at der skulle ske noget seksuelt den første gang, de var seksuelt sammen med en anden. 20 pct. af kvinderne og 9 pct. af mændene svarede direkte, at det var andre, der fik dem til at være med til det seksuelle samvær, mens 12 pct. af kvinderne og 25 pct. af mændene svarede, at de ikke vidste, om de selv var med til at bestemme.

For i alt 22 pct. af de unge kvinder og 5 pct. af de unge mænd gælder det, at de på samme tid var yngre end 15 år og ikke selv havde ønsket en seksuel kontakt den første gang, de havde seksuelt samvær med et andet menneske.

De unge (både kvinder og mænd) har for størstedelens vedkommende deltaget i fuldbyrdet samleje. Dernæst har berøring af kønsorganer været det mest almindelige.

Det er bemærkelsesværdigt, at der kun er enkelte, der taler om overgreb foretaget af forældre, bedsteforældre eller andre nære familiemedlemmer. Overgrebene er som hovedregel foretaget af lidt fjernere familiemedlemmer, familiens mandlige venner og ”andre”, hvor vi ikke

har specifikke oplysninger om, hvem disse andre er. Generelt er der dog tale om personer uden for familien, som den unge ikke i forvejen har særlig megen kontakt med.

Flertallet af de unge har ikke talt med nogen om de seksuelle overgreb. Hvis de har talt om det, har det oftest været med deres mor.

Der er en række statistisk signifikante sammenhænge mellem flere af de forskellige undersøgte forhold i de unges liv og det forhold, at de unge har været udsat for seksuelle overgreb. I alle tilfælde er der tale om en længerevarende negativ effekt.

For både kvinder og mænd, der ikke selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, var der en signifikant sammenhæng mellem såvel et tidligt som et stort forbrug af alkohol.

En stor del af de unge (både kvinder og mænd) har overvejet eller forsøgt selvmord. Blandt de unge, der har været udsat for seksuelle overgreb, er der en større andel, der har overvejet eller forsøgt selvmord, end der er blandt de øvrige unge, forskellen er dog ikke statistisk signifikant. På andre felter er der signifikante sammenhænge. Undersøgelsen viser, at unge, der har været udsat for seksuelle overgreb, har en signifikant ringere grad af tilfredshed med livet (både kvinder og mænd) samt en signifikant dårligere selvopfattelse. Unge kvinder, der har været udsat for seksuelle overgreb, er signifikant sjældnere i gang med en uddannelse efter folkeskolen.

Desuden er der en øget risiko for, at unge, der én gang har været udsat for seksuelle overgreb, igen bliver udsat for overgreb, ligesom der er en signifikant øget sandsynlighed for tidlige graviditeter og tidlige fødsler. Seksuelle overgreb finder sted over hele landet – der er ikke nogen enkelt kommune, hvor risikoen for overgreb er signifikant højere end andre steder.

## PERSPEKTIVER

Undersøgelsen peger på en række længerevarende skadevirkninger af seksuelle overgreb. Den peger også på en signifikant sammenhæng mellem seksuelle overgreb og en række kendte vanskeligheder blandt unge: tidligt og stort forbrug af alkohol, tidlige graviditeter og fødsler, ingen uddannelse efter folkeskolen, lav tilfredshed med livet og dårlig selvopfattelse. Det betyder, at der bør ske en nytænkning af indsatsen inden for samtlige områder. De seksuelle overgreb influerer på det hele og er må-

ske den samlede faktor, som – hvis den kan blive taklet – vil kunne give resultater på mange andre områder.

#### GRUNDLAG

Undersøgelsen er foretaget på et udtræk af 400 unge i alderen 18 til 25 år. De unge er trukket ud, så de er repræsentative for samtlige 18-25-årige i Grønland. I alt 151 ud af de 377 unge, som blev kontaktet, deltog i undersøgelsen. Det giver en brutto-svaropnåelse på 38 pct. Undersøgelsen er inddelt i fire faser:

- Kontakt med fagpersoner i Grønland om problemets karakter
- Udsendelse af spørgeskemaer til et repræsentativt udtræk af unge i alderen 18 til 25 år (trukket af Grønlands Statistik)
- Telefoninterview gennemført med unge fra stikprøven, som i spørgeskemaet giver tilladelse til, at de kan ringes op, og som oplyser telefonnummer (i alt 90 interviewes)
- På baggrund af registerdata fra Grønlands Statistik er der foretaget en undersøgelse af forskelle på og ligheder mellem unge, der henholdsvis har svaret og ikke har svaret på spørgeskemaet, for at sikre, at de unge, der deltager i undersøgelsen, i rimelig grad kan anses for repræsentative for unge i alderen 18-25 år.

# INDLEDNING

Denne rapport handler om unge i Grønland, om deres liv, deres erfaringer og deres tanker. Undersøgelsen har et særligt fokus på seksuelt samvær og på seksuelle overgreb. Der er desuden informationer om unges brug af prævention, om graviditet, aborter og helbred, om forbrug af alkohol og hash samt om de unges tanker om, hvordan deres liv er (hvor glade de er for deres liv) og om de unges vurdering af egne ressourcer og svagheder.

Rapportens dataindsamling og analyser er foretaget i 2014. Rapporten er bestilt af Departementet for Familie og Justitsvæsen, som har ønsket at få en bedre viden, så de kan styrke arbejdet med at forebygge seksuelle overgreb mod børn.

## UDVIKLINGEN DE SENESTE ÅR

Ved årtusindeskiftet var der nogle store pædofilisager i Grønland, som blev behandlet i pressen. De markante sager førte til en større opmærksomhed på seksuelle overgreb mod børn og markerede begyndelsen på en langt større åbenhed over for arbejdet med sociale problemer, herunder seksuelle overgreb. Der blev afholdt konferencer om seksuelle overgreb, og efterfølgende blev der etableret grupper for de udsatte børn, ligesom der blev påbegyndt efteruddannelse af ansatte inden for det sociale område.

Efterfølgende er der igangsat en række aktiviteter, der øger befolkningens viden om seksuelle overgreb, dels projekter, der opfordrer befolkningen til at forholde sig aktivt til, hvad de skal/kan gøre, når de får mistanke om seksuelle overgreb, og dels projekter, der tilbyder terapeutisk hjælp til personer, der har været udsat for seksuelle overgreb.

Tidligere var der en tavs viden om forskellige sociale problemer, men gennem de senere år er den viden blevet italesat. Opgaven i dag ses i højere grad som det at finde ud af, hvad man kan gøre for at forebygge eller løse problemerne. I praksis betyder det, at der er – og har været – rigtig mange projekter i gang, som man skal have evalueret for at se, hvad der virker godt, og hvad der virker knap så hensigtsmæssigt.

I denne rapport indsamles der data fra et tilfældigt<sup>1</sup> udtræk af unge 18-25-årige kvinder og mænd for at finde andelen af unge kvinder og mænd, der har været udsat for seksuelle overgreb. Derefter analyseres de indsamlede data med henblik på at undersøge, om der kan findes sammenhænge mellem det at have været udsat for seksuelle overgreb og forhold som køn, bopæl, uddannelse, job, aborter, graviditet, fødsler, brug af prævention, helbred, brug af alkohol og af hash, overvejelser om selvmord, tilfredshed med livet og selvopfattelse.

Det bliver på den måde muligt at undersøge, om et eller flere af de nævnte forhold har en signifikant sammenhæng med det at have været udsat for seksuelle overgreb. Ordet ”signifikant” er et statistisk begreb, der angiver, at der er en sammenhæng, som ligger over en fastsat grænse for, hvad der kan tilskrives unøjagtighed eller tilfældig variation. Det er ikke muligt at tale om forhold, som altid forårsager, at en ung eller et barn bliver udsat for seksuelle overgreb, men der beskrives betydningsfulde (signifikante) sammenhænge, der er så stærke, at der ikke er tale om tilfældige variationer. Det betyder, at der beskrives en række forhold, som det er vigtigt at have med i planlægningen, når seksuelle overgreb skal forebygges.

## RAPPORTENS OPBYGNING

I indledningen, kapitel 1, er der en gennemgang af aktiviteter gennem de sidste 15 år, hvor der er tale om en indsats, som har haft til formål at give såvel befolkning som professionelle en større viden om seksuelle overgreb, at få etableret relevante tilbud om god sagsbehandling og god terapeutisk indsats samt at modvirke forekomsten af seksuelle overgreb. I

---

1. Udtrukket, så de udgør et repræsentativt udsnit af unge 18-25-årige i Grønland.



kapitlet peges der på, at der gennem en årrække har været en række aktiviteter for at forebygge, at der sker seksuelle overgreb, for at sikre en bedre sagsbehandling i det offentlige system og for at behandle følger/senfølger af seksuelle overgreb. Der er en opdeling af aktiviteter, som gennemføres hos Selvstyret, i kommunerne og i private foreninger (organisationer). Kapitel 1 afsluttes med en gennemgang af den anvendte metode, af undersøgelsens repræsentativitet og af, hvad der karakteriserer de unge, der har deltaget i undersøgelsen.

Kapitel 2 indeholder en gennemgang af de unges seksuelle erfaringer baseret på de unges svar på et spørgeskema. Der opstilles kriterier for, hvad der udgør seksuelle overgreb, dvs. den unges alder første gang, om den unge selv var med til at beslutte, at der skulle ske noget seksuelt, og en kombination af de to forhold – altså alder kombineret med, om den unge selv var med til at beslutte, at der skulle være seksuelt samvær. Kapitel 2 slutter med en opgørelse af andelen af henholdsvis unge kvinder og unge mænd, der har været udsat for seksuelle overgreb.

Kapitel 3 indeholder mere kvalitative data, idet der er gennemført telefoninterview med en del af de unge, der har besvaret spørgeskemaet. Kapitel 3 fokuserer specielt på unge, der har været udsat for seksuelle overgreb. Der er informationer om, hvad der er sket, når der har været et seksuelt overgreb, om hvorvidt de unge har talt med andre om, hvad de har været udsat for, og om de unge selv vurderer, at de har været udsat for en længerevarende negativ (eller positiv) påvirkning.

Kapitel 4 indeholder en gennemgang af forhold vedrørende seksuelt samvær og reproduktion (for både kvinder og mænd). Der fokuseres på forhold som brug af prævention, graviditet, abort, fødsler og de unges opfattelse af deres eget helbred. Spørgsmålene stilles både til kvinder og mænd.

Kapitel 5 er en redegørelse for de unges forbrug af alkohol og hash. Der fokuseres på, hvor gammel den unge var, første gang hun/han brugte alkohol, og første gang hun/han blev beruset/fuld, samt på, hvor hyppigt den unge i dag drikker sig fuld. Tilsvarende spørges der om, hvorvidt den unge har røget/spist hash, hvor gammel den unge var første gang, og om den unge i dag har et jævnligt forbrug af hash.

Kapitel 6 er igen baseret på de udfyldte spørgeskemaer. Kapitel 6 indeholder data, der kan beskrive de unges selvopfattelse. Der er desuden data om den unges overvejelser om og forsøg på at begå selvmord,

samt den unges vurdering af, hvad hun/han dner til og den unges vurdering af egne egenskaber, holdninger, problemer og ressourcer.

I kapitel 7 gennemgås resultater, foretages analyser af sammenhænge mellem de forskellige forhold i de unges liv, som er beskrevet i de foregående kapitler, og om de har været udsat for seksuelle overgreb. Kapitellet afsluttes med en oversigt over, hvad man i særlig grad bør være opmærksom på, når man vil forebygge seksuelle overgreb på børn og unge.

I kapitel 8 er der en lidt bredere sammenfatning samt en generel opstilling af vejledende retningslinjer for det videre arbejde.

Rapporten afsluttes med tre bilag. Bilag 1 er en mere grundig gennemgang af repræsentativitet, som uddyber teksten i kapitel 1. Bilag 2 er en mere grundig gennemgang af sociale data vedrørende de unge, der er med i undersøgelsen. Bilag 3 præsenterer de detaljerede resultater vedrørende sammenhænge mellem seksuelt overgreb og en række udfaldsmål, som er skitseret i kapitel 7.

#### FORSKELLIGE AKTIVITETER HOS SELVSTYRET OG KOMMUNERNE

I 2007 udgav Departementet for Familie og Sundhed (i det daværende Hjemmestyre) et inspirationskatalog til udarbejdelse af et skriftligt kommunalt beredskab om seksuelle overgreb og fysisk/psykisk vold før, under og efter. Inspirationskataloget indeholder begreber og definitioner, jura, børnekonventionen, børns signaler, observation og beskrivelse af et barn, beskrivelse af det gode beredskab samt tre cases, der kan bruges i undervisningen. Faktisk er det et katalog, som det fortsat vil være relevant at anvende.

De sidste 4-6 år har der været en række aktiviteter igangsat af Hjemmestyret/Selvstyret og af kommunerne med henblik på at forbedre den sociale indsats for børn og unge (Christensen & Hansen, 2011), herunder at øge opmærksomheden på forekomsten af seksuelle overgreb og på at sikre, at de professionelle vil være i stand til at handle korrekt, når de møder seksuelle overgreb.

I løbet af 2007 og 2008 er der gennemført rejser rundt til alle byer og bygder med kvalificerede undervisere, hvor der er fortalt om seksuelle overgreb – hvad der sker, hvilke konsekvenser det kan have, og hvad der kan gøres. Indsatsen var en del af en landsdækkende oplysningskampagne.

Der er gennemført kurser for det faglige personale. I 1999-2002, 2003-2006 og 2011-2013 blev der gennemført efteruddannelse for ansat-

te på døgninstitutioner med teori, træning, supervision og egen terapi. I 1999-2002 og 2003-2006 blev der gennemført efteruddannelser for socialrådgivere med fokus på familiebehandling, omsorgssvigt og herunder seksuelle overgreb mod børn. I 2009-2011 blev der gennemført uddannelse for medarbejdere i familiecentre og krisecentre (i 1989 blev krisecentrenes organisation stiftet, og kort efter blev de første krisecentre etableret, krisecentrene har siden udviklet sig meget), og i 2012-2013 blev der etableret en overbygning til efteruddannelse for medarbejdere i familiecentre og krisecentre. Alt i alt er der tale om megen efteruddannelse, som har sat sig spor, så medarbejderne nu bedre kan møde og tale med børnene og forældrene og mere generelt i en større åbenhed for at tale om såvel sociale problemer som problemer i forbindelse med seksuelle overgreb. Privatpraktiserende psykologer underviser på sådanne kurser (eller ved tilsvarende aktiviteter), og en enkelt psykolog har skrevet en bog om behandling af børn i Grønland (Gregersen, 2010), hvor blandt andet konsekvenserne af seksuelle overgreb er belyst.

Endelig er der igangsat en række nye behandlingstilbud. I 2013 igangsatte Departementet for Familie og Justitsvæsen et rejsehold med psykologer og psykoterapeuter, der rejser til de forskellige byer og der gennemfører behandling af voksne med senfølger efter seksuelle overgreb.

I alle kommuner er der desuden sket en udvidelse af kommunernes Børne- og Familiecentre, så der er flere uddannede rådgivere og dermed en bedre viden om seksuelle overgreb og om, hvordan der kan handles for at hjælpe de personer, der henvender sig.

I hele perioden er der desuden udviklet og udsendt informationsmateriale fra Direktoratet for Sundhed (fra afdelingen PAARISA). Der er en række forskellige pjecer og andet materiale, som har været med til at give information om forekomst af og handling over for seksuelle overgreb.

#### BØRNEHUSET SAAFFIK

Børnehuset Saaffik i Nuuk åbnede i august 2011 og er et professionelt tilbud, der dækker hele Grønland. Saaffik skal være et sted, hvor børn (og deres familier) kan henvende sig, når de har brug for relevant vejledning og støtte, ligesom huset skal kunne sikre et sammenhængende, tværfagligt udrednings- og behandlingsforløb for børn, der har været udsat for seksuelle overgreb – blandt andet er der mulighed for at gennemføre samtaler med børnene om overgrebet, som bliver optaget på video. Saaf-

fik skal desuden være et rådgivnings- og videnscenter for kommunerne og andre instanser, der kommer i kontakt med seksuelt misbrugte børn.

2012 gennemførte Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling<sup>2</sup> og Børnehuset Saaffik et landsdækkende kursus i tværfagligt samarbejde om børn og unge, der udsættes for seksuelt misbrug. Målet var at give en undervisning, så behandlere fra hele landet kan modtage mennesker, der har været udsat for seksuelle overgreb, og enten henvise folk videre til relevant behandling eller selv give en basal behandling.

#### AKTIVITETER HOS PRIVATE ORGANISATIONER/NGO'ER

Flere private organisationer har igangsat et arbejde med henblik på dels at kunne informere bedre, dels at kunne nedsætte forekomsten af seksuelle overgreb. I 2006 udgav Grønlands Idræts Forbund en pjece (*Når tillid brydes/Tatigisaaneq kipiititaappat*), hvor målet var at skabe mere åbenhed omkring seksuelle krænkelser af børn, hvor man gennemgik problemer og retningslinjer for handling, hvis der skulle komme sager i den enkelte idrætsklub.

I 2009 blev Tasiorta oprettet som en privat rådgivning for personer, der har været udsat for seksuelle overgreb. Desuden har der været forskellige initiativer, herunder såvel private som offentlige telefonrådgivninger for personer, der har været udsat for seksuelle overgreb.

Aktuelt er foreningen Bedre Børneliv, MIBB (Meeqqat Inuuneriissut), i gang med et spændende arbejde. De sidste 3 år har MIBB været i gang med projektet *Som ringe i vandet*<sup>3</sup>, som er et landsdækkende projekt, hvor foreningen får sejlet to containere rundt i landet til 10 af Grønlands i alt 18 byer. Foreningen har dermed mulighed for at komme i kontakt med 85 pct. af indbyggerne. Det langsigtede mål er, at flere borgere skal engagere sig i at forbedre børns vilkår i Grønland. Det mere kortsigtede mål er at øge befolkningens kendskab til forhold som underretningspligten til de sociale myndigheder, når børn er udsat for omsorgssvigt, herunder seksuelle overgreb, kendskab til børns rettigheder, kendskab til konsekvenser af seksuelt misbrug af børn og kendskab til Saaffik/Børnehuset. Netop i efteråret 2014 afsluttes rundturen til de forskellige byer, og resultatet gøres op.

Ved projektets start, i efteråret 2011 til foråret 2012, gennemførte MIBB en undersøgelse af befolkningens viden om og holdninger til

---

2. Nu Departementet for Familie og Justitsvæsen.

3. Her refereret fra projektbeskrivelsen, som er tilgængelig på nettet.

seksuelle overgreb mod børn (Pedersen m.fl., 2014). Hver fjerde af de personer, der har deltaget i undersøgelsen, har selv været udsat for et seksuelt overgreb (selvom det ikke er efter det kriterium, svarpersonerne er udvalgt). To tredjedele af deltagerne kender nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb, igen tegn på, at der er tale om store tal. Cirka to tredjedele mener, at det er forældrene til børn, der er udsat for overgreb, der har ansvaret for at hindre seksuelle overgreb mod børn, og godt en tredjedel mener, at det også er forældrenes ansvar at handle på en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb. Det betyder, at flertallet mener, at problemerne omkring seksuelle overgreb løses i familien og af familien. Dette resultat svarer til, hvad der er fundet i en anden undersøgelse (Christensen, 2013), hvor 373 unge fra folkeskolens ældste klasser i byer og bygder i Grønlands fire kommuner er spurgt om, hvem de mener, har ansvaret for at løse sociale problemer for børn og unge. I MIBB's undersøgelse er der tale om, at det ikke er alle, der underretter myndighederne, når de har viden eller mistanke om seksuelle overgreb. Det er heller ikke alle, der har viden om den generelle underretningspligt, og kun få, der har viden om den skærpede underretningspligt for professionelle. Næsten alle har dog tillid til, at det offentlige kan bidrage til, at barnet og familien får hjælp.

#### TAL FRA TIDLIGERE UNDERSØGELSER

Der er tidligere gennemført forskellige undersøgelser, hvor der blandt andet fokuseres på forekomsten af seksuelle overgreb mod børn. Der nævnes store tal, når det i eksisterende undersøgelser gøres op, hvor mange kvinder og mænd der har været udsat for seksuelle overgreb. I en mindre del af *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2005-2007* (kapitel 6, "Vold og seksuelle overgreb" af Pedersen og Holm, 2008) redegøres der for, at der i befolkningsundersøgelsen fra 1993 var henholdsvis 13 pct. af kvinderne og 4 pct. af mændene i alderen 18 til 24 år, der oplyste, at de havde været udsat for seksuelle overgreb, før de fyldte 13 år, mens der nu (dvs. i *Befolkningsundersøgelsen fra 2005 til 2007*) er 31 pct. af kvinderne og 10 pct. af mændene, der oplyser, at de har været udsat for seksuelle overgreb, før de blev 13 år. Der gøres dog opmærksom på, at resultaterne skal læses med det forbehold, at der i den seneste undersøgelse er en stor del af de adspurgte, der ikke har besvaret spørgsmålene om seksuelle overgreb, og at der er dobbelt så mange, der ikke har besvaret spørgsmålene i 2005-2007, som der var i 1993.

Oplysningerne om, hvor mange kvinder der har været udsat for seksuelle overgreb, svarer dog godt til resultaterne fra undersøgelsen *Børn i Grønland* fra 2009 (Christensen m.fl., 2009) med en svarprocent på 90 pct., hvor data blev indsamlet via telefoninterview i 2007-2008. Her oplyste i alt 35 pct. af mødre til et repræsentativt udvalg af 0-14-årige børn, at mødre som børn havde været udsat for seksuelle overgreb. Disse tal omhandler dog kun kvinder, der er blevet mødre.

I begge undersøgelser er der således høje tal for andelen af kvinder, der som børn har været udsat for seksuelle overgreb, mens befolkningsundersøgelsen angiver en lavere (men stadigvæk høj) andel af mænd, der har været udsat for seksuelle overgreb.

Det er interessant, at der er en stigning i andelen af kvinder og mænd, der oplyser, at de har været udsat for seksuelle overgreb, før de fyldte 13 år. Stigningen kan både være udtryk for, at der er sket en øgning af antallet af seksuelle overgreb, og for den langt større åbenhed om spørgsmålet, der er kommet de seneste år. Stigningen kan således afspejle, at seksuelle overgreb nu er blevet noget, der kan tales om, samtidig med at det er blevet noget, der ikke bare kan accepteres.

Både befolkningsundersøgelsen og undersøgelsen om *Børn i Grønland* er baseret på data fra voksne i forskellige aldre, der husker tilbage på, hvordan tingene var, da de var børn. Det giver en usikkerhed, ligesom det betyder, at det er vanskeligt at sammenligne forskellige perioder med hinanden. Disse vanskeligheder imødegås af undersøgelser, der bygger på svar fra skoleelever i de ældste klasser, der har udfyldt spørgeskemaer i skolen. I en undersøgelse fra 2006, hvor de ældre skoleelever har udfyldt skemaer (Curtis m.fl., 2006), fremgår det fx, at 28 pct. af pigerne og 9 pct. af drengene har været udsat for seksuelle overgreb, inden de fylder 15 år. Omtrent tilsvarende tal findes i undersøgelsen *Det svære ungdomsliv* fra 2012 (Pedersen & Bjerregaard, 2012), hvor 26 pct. af pigerne og 7 pct. af drengene i skolens ældste klasser oplyser, at de har haft seksuel kontakt med en voksen, før de fyldte 15 år. Det er dog ikke givet, at disse børn har oplevet kontakten som uønsket eller som et overgreb, da der ikke er stillet spørgsmål om dette, idet udgangspunktet har været, at der, så længe børnene er under 15 år gamle, er tale om et overgreb.

Der er således gennemført flere undersøgelser (også flere end de her nævnte) om forekomst af seksuelle overgreb mod børn. Undersøgelserne har lidt forskellige karakter, og tallene er ikke altid umiddelbart sammenlignelige, men alligevel giver undersøgelserne et tydeligt signal

om, at tallene er store, samtidig med at der ikke er nogen, der med sikkerhed kender de præcise tal.

Man ved mindre om, hvad der helt konkret sker, når børn bliver udsat for et overgreb, fx hvordan overgrebene foregår, om der er en optakt før overgrebet, om der er bestemte indgange til at udføre overgreb mod børn, og om hvem der udfører overgrebene. Kun undersøgelsen *Det svære ungdomsliv* (Pedersen & Bjerregaard, 2012) har mere præcise informationer om sådanne forhold.

## STATUS FREM TIL NU

Projekter og undersøgelser som de nævnte (og flere andre) er med til at skabe debat og sprede viden om seksuelle overgreb mod børn. Der er sket meget, og blandt professionelle er der en parathed til, at der skal ske mere. Alligevel er der til en vis grad tale om dråber i vandet, når der er så mange, der har været udsat for seksuelle overgreb. Men når dråberne samles, kan de blive til en å – og måske er det netop det, der er i gang med at ske!

Det må i hvert fald karakteriseres som positivt, at der fortsat er energi til at sætte nye projekter i gang, ligesom det er positivt, at der efterhånden er mange, som er parate til at diskutere problemerne, og som på den måde er med til at gøre noget ved dem. For det er klart, at hvis tallene for andelen af kvinder og mænd, der har været udsat for seksuelle overgreb, er korrekte, er der ikke bare tale om et problem, som kan løses med behandling og oplysninger. Der skal flere samtidige indsatser til, for at det kan lykkes.

## OM UNDERSØGELSEN

Den foreliggende undersøgelse skal bygge videre på den eksisterende viden og komme med et bidrag, der så vidt muligt kan føre til bedre forebyggelse af seksuelle overgreb. Målet er, at undersøgelsen skal give en øget viden om forekomst af seksuelle overgreb mod børn samt en øget viden om overgrebenes karakter og om overgrebenes betydning for dem, der er blevet udsat for overgreb. Den samlede viden skal kunne anvendes i arbejdet med at forebygge seksuelle overgreb mod børn.

## FORMÅL

Undersøgelsen har flere formål:

1. At få et mål for, hvor stor en andel af de 18-25-årige kvinder og mænd der har været udsat for seksuelle overgreb.
2. At få en bedre viden om overgrebenes karakter, herunder hvor gamle børnene var, første gang de blev udsat for overgreb, hvilke former for overgreb børnene blev udsat for, og hvilke personer der foretog de seksuelle overgreb.
3. At undersøge, i hvilket omfang børnene/de unge har talt med andre om de overgreb, de har været udsat for.
4. At undersøge, om der kan påvises sammenhænge mellem at have været udsat for seksuelle overgreb som barn og familiemæssige, uddannelsesmæssige, geografiske og personlige faktorer.
5. At opstille anbefalinger for, hvad der yderligere kan gøres for at forebygge omsorgssvigt.

De fire første mål har en forskningsmæssig karakter, mens det sidste mål i højere grad er handlingsorienteret.

## DEN ANVENDTE METODE

Undersøgelsen er inddelt i fire faser:

1. Kontakt med fagpersoner i Grønland
2. Udsendelse af spørgeskemaer til et repræsentativt udtræk af unge i alderen 18 til 25 år (trukket af Grønlands Statistik)
3. Telefoninterview gennemført med unge fra stikprøven, som i spørgeskemaet giver tilladelse til, at de kan ringes op, og som oplyser telefonnummer
4. På baggrund af registerdata fra Grønlands Statistik at foretage undersøgelse af forskelle og ligheder mellem unge, der henholdsvis har svaret og ikke har svaret på spørgeskemaet, så spørgsmålet om repræsentativitet kan belyses.

## KONTAKT MED FAGPERSONER

Undersøgelsen blev påbegyndt med samtaler og interview med en række fagpersoner i Grønland om, hvad der vides, og hvad der ikke vides om



seksuelle overgreb samt om, hvad der allerede aktuelt foretages med hensyn til forebyggelse. Interviewene fandt sted i november 2013.

Der blev gennemført samtaler med medarbejdere i Departementet for Familie og Justitsvæsen, med lederen af Saaffik/Børnehuset, med en medarbejder (nu leder) af behandlingshjemmet Meeqqat Illuat, med den fungerende centerleder af Børne og Familiecenteret i Kommuneqarfik Sermersooq, samt med tre privatpraktiserende psykologer, der har erfaringer med at arbejde med seksuelle overgreb.

Interviewene giver et overblik over eksisterende praksis og er med til at danne grundlag for den senere udformning af spørgeskemaer.

#### SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

Første del af undersøgelsen bestod af spørgeskemaer, som blev udsendt til de unge. Hvis der havde været mulighed for det, havde vi gerne gennemført undersøgelsen med telefoninterview, men da vi ikke havde de unges telefonnumre (og heller ikke kunne skaffe dem, blandt andet fordi mange i dag bruger taletidskort), var det spørgeskemaer, der blev valgt.

Spørgeskemaerne blev udsendt til unge fra en stikprøve, der var udtrukket af Grønlands Statistik. Der blev foretaget et udtræk på 400 unge kvinder og mænd i alderen 18-26 år blandt i alt 7.271 18-25-årige fra hele Grønland. Stikprøven er udtrukket, så den ligner den samlede gruppe unge, hvad angår vigtige aspekter som alder, køn, kommune og bosted (by, bygd eller færehold). Stikprøven er repræsentativ for alle 18-25-årige i Grønland.

Der blev udarbejdet et introduktionsbrev, der informerede om undersøgelsen, samt sat to iPhones til udlodning blandt de unge, der indgik i undersøgelsen. De udtrukne unge fik tilsendt et spørgeskema på grønlandsk og dansk samt information om, at de, hvis de ønskede det, kunne udfylde et webskema på grønlandsk eller dansk i stedet for. For at øge antallet af besvarelser blev projektet desuden omtalt i tv-programmet Tamassa.

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført i februar, marts og april 2014. De unge, der ikke i første omgang besvarede skemaet, blev rykket to gange for deres besvarelse. En medarbejder fra Departementet for Familie og Justitsvæsen var ansvarlig for udsendelsen af spørgeskemaer (og efterfølgende af iPhones) til de unge.

Undersøgelsen er godkendt af Datatilsynet i Danmark. Det er en godkendelse, som også har gyldighed i Grønland.

## TELEFONINTERVIEW

I slutningen af spørgeskemaet blev de unge spurgt, om de efterfølgende måtte ringes op, så de kunne deltage i et telefoninterview. De fleste svarede ja til dette og blev derefter kontaktet telefonisk i juni 2014. Telefoninterviewene blev gennemført af personer, der var ansat som rådgivere i Børne- og Familierådgivningen i Kommuneqarfik Sermersooq. Der var således en sikkerhed for, at det var kompetente og vidende personer, der gennemførte interviewene.

Svarene for de enkelte unge fra begge dataindsamlinger blev anonymiseret ved at registre dem under et nummer for hver ung, således at det ikke vil være muligt at identificere de unge.

## REGISTERDATA

Med henblik på at få et mål for repræsentativiteten i den gruppe unge, der havde besvaret det første spørgeskema, blev der anvendt registerdata fra Grønlands Statistik, se bilag 1 for en uddybende gennemgang.

For de 400 unge, der var udtrukket til stikprøven, blev der indhentet de data, som fandtes i Grønlands Statistik, primært om køn, alder, bopæl, uddannelse og job, så det kunne undersøges, i hvilket omfang der var ligheder og forskelle mellem unge, der henholdsvis havde og ikke havde udfyldt og indsendt spørgeskemaet.

## SVARPROCENT

Ud af de 400 unge i stikprøven udtrukket af Grønlands Statistik kunne vi kontakte 377 med henblik på at bede dem om at deltage i undersøgelsen. Spørgeskemaerne sendt til 23 unge blev returneret af posten, formentlig fordi adressen ikke var korrekt. Efterfølgende blev 90 af de unge interviewet via telefon.

151 ud af de 377 unge, som blev kontaktet, besvarede spørgeskemaet enten på papir eller via internettet. Det giver en brutto-svaropnåelse på 38 pct. (151/400). Desuden blev der beregnet en netto-svarprocent, som svarer til andelen af de kontaktede unge, der besvarede spørgeskemaet. Nettosvarprocenten blev på 40 pct. (151/377).

## REPRÆSENTATIVITET

Repræsentativiteten er undersøgt for de unge, der besvarede spørgeskemaet. Da de 90 unge, der deltog i et telefoninterview, var særligt udvalgte, er det ikke relevant at se på, hvor repræsentative de er.

38 pct. af unge i den udtrukne stikprøve besvarede spørgeskemaet. Når vi sammenligner de unge, der besvarede spørgeskemaet, med de unge, der ikke besvarede skemaet, finder vi samlet set en acceptabel datarepræsentativitet, hvad angår alder og geografisk spredning, mens der er en vis skævhed i forhold til kønsfordeling og uddannelsesniveau.

Kvinderne er overrepræsenteret i besvarelsene med 8 procentpoint i forhold til deres andel i den udtrukne stikprøve. Unge med et højere uddannelsesniveau er overrepræsenteret blandt de deltagende unge.

Ser vi særskilt på mænd og kvinder, er overrepræsentation af unge med gymnasie- og erhvervsuddannelse og underrepræsentation af unge, som har bestået eller antages at have bestået folkeskolens 10. klasse, dog kun signifikant for mændene.

Der er kun en mindre aldersforskel på 0,08 år i gennemsnit mellem de unge i stikprøven og dem, der besvarede spørgeskemaet. Der er ikke nogen statistisk signifikant forskel mellem de to grupper, hvad angår geografisk spredning, hverken i forhold til bopælskommune eller bosted.

Hvad angår kønsfordelingen af deltagerne i de fire kommuner, er den kommunale fordeling af de mandlige deltagere ikke signifikant anderledes end fordelingen af mændene i stikprøven, mens kvinderne er markant overrepræsenteret i Qaasuitsup Kommunua.

I forhold til bostedet (by, bygd eller færehold) afviger fordeling af bostederne blandt undersøgelsesdeltagerne højst knap 3 procentpoint fra fordeling af bostederne i stikprøven. Der er ingen signifikant forskel på fordelingen af hverken kvindelige eller mandlige deltagere mellem bostederne fra den tilsvarende fordeling af henholdsvis kvinder og mænd i stikprøven.

Problemer med at opnå en høj deltagelsesprocent og den resulterende skævhed i bortfaldet (dvs. at undersøgelsesdeltagerne er forskellige fra ikke-deltagerne på nøglepunkter som eksempelvis køn, alder, geografisk beliggenhed og uddannelse) og deltagerens manglende repræsentativitet i forhold til den befolkning, de er udtrukket fra, er et forholdsvis almindeligt fænomen i undersøgelser foretaget i Grønland. I de fleste studier har man nøjedes med kun at beskrive disse afvigelser eller blot konstatere svarprocenten (Bjerregaard m.fl., 2003; Curtis m.fl., 2002; Schnohr m.fl., 2004; Spein m.fl., 2013) og i nogle få har man forsøgt delvis at løse problemet (fx Bjerregaard & Dahl-Petersen, 2008) ved at vægte undersøgelses data, men har så alligevel valgt at bruge de ikke-vægtede tal. Det vil sige, at de fleste andre spørgeskemaundersøgelser om sociale forhold eller

sundhedsforhold i Grønland ikke giver nogen klare retningslinjer omkring, hvordan man håndterer skævhed i bortfaldet, og man har valgt at præsentere resultaterne uden at justere for skævheden i bortfaldet.

I nærværende undersøgelse har vi valgt at præsentere vores resultater uden at vægte data, fordi vi ikke har nogen entydige hypoteser omkring årsagerne bag bortfaldet. For eksempel kan vi ikke være sikre på, at kvinderne er overrepræsenteret, fordi det er nemmere for kvinderne at tale om dette følsomme emne, mens det for mændene er mere tabubelagt, eller fordi kvinderne er mere udsatte for seksuelle overgreb og derfor føler sig mere forpligtede til at deltage i en sådan undersøgelse. Vi kan heller ikke være sikre på, om de mere uddannede er overrepræsenteret, fordi det er nemmere for dem at besvare et skriftligt spørgeskema, eller om de generelt er nemmere at kontakte. Det er nok endnu mere kompliceret, fordi faktorer som køn og uddannelse tit hænger sammen. Så det er ikke tilstrækkeligt kun at vægte data i forhold til køn – det er også nødvendigt at vægte dem i forhold til fordelingen på uddannelsesniveau blandt henholdsvis mænd og kvinder. Med andre ord ved vi ikke med sikkerhed, hvorfor nogle unge ikke har deltaget i undersøgelsen. Vi kan kun konstatere, at vores tal ligner tallene fra tidligere undersøgelser.

#### DE UNGE I UNDERSØGELSEN

Her er der en kort beskrivelse af de unge, der var med i undersøgelsen. I bilag 2 er der en mere udførlig beskrivelse. Lidt over halvdelen af de 151 unge, der besvarede spørgeskemaet, er kvinder. De unge var mellem 18 år og 25 år gamle, og gennemsnitsalderen er 21,44 år. Kvinderne har en gennemsnitsalder på 21,17 år og er således lidt yngre end mændene.

I alt 44 pct. af de unge er født i Qaasuitsup Kommunia, 25 pct. i Kommuneqarfik Sermersooq, 17 pct. i Qeqqata Kommunia og 13 pct. i Kommune Kujalleq. Kun 2 pct. er født uden for Grønland.

På det tidspunkt, hvor spørgeskemaet udfyldes, bor 40 pct. i Qaasuitsup Kommunia, 34 pct. i Kommuneqarfik Sermersooq, 16 pct. i Qeqqata Kommunia og 10 pct. i Kommune Kujalleq.

62 pct. af kvinderne og 68 pct. af mændene har kun boet ét sted i deres barndom. Lidt mere end halvdelen af de unge bor i samme by eller bygd, som de er vokset op i. Der er ingen forskel kvinder og mænd imellem, i forhold til om de bor det samme sted, som de er vokset op.

De fleste unge har i deres barndom boet hos forældrene (70 pct.), en mindre gruppe har boet hos moren alene (25 pct.) og hos faren alene

(11 pct.). Knap 15 pct. har boet hos andre fra familien, hos en plejefamilie, på et børnehjem eller på behandlingshjem eller et andet sted. En del af de unge (mellem 16 pct. og 23 pct. afhængigt af, hvilket sted der var tale om), svarede "Ved ikke" til spørgsmålene om de steder, hvor de boede i deres barndom.

Ser vi særskilt på kvinder og mænd, finder vi, at kun en lidt større andel af kvinderne end af mændene har boet hos forældrene, hos moren eller hos faren. Knap 23 pct. af kvinderne har boet hos andre fra familien, hos en plejefamilie, på et børnehjem eller på behandlingshjem eller et andet sted mod godt 11 pct. af mændene. Men de største forskelle kønnene imellem, hvad angår svarene på disse spørgsmål, er i forhold til andelen, der svarer "Ved ikke". Andelen er markant lavere blandt kvinderne og varierer mellem 12 og 17 pct. mod 17-30 pct. blandt mændene.

Godt to tredjedele af de unge går ikke længere i skole. Godt halvdelen af de unge, som ikke går i skole, har ønsker om at komme i gang med en uddannelse. 15 pct. svarer enten "Andet" eller "Ved ikke" til spørgsmålet, om de er begyndt på en uddannelse efter afsluttet skolegang. Knap 62 pct. af kvinderne går ikke længere i skole mod godt 71 pct. af mændene, ligesom der er en større andel af mændene, der enten har afsluttet en uddannelse eller er i gang med en uddannelse.

Man kan også skelne mellem de unge, der svarer, at de har afsluttet en uddannelse eller er i gang med en uddannelse (21 pct.), og de unge, der endnu ikke er begyndt på en uddannelse, men vil i gang med en, eller som svarer, at de ikke skal have nogen uddannelse (38 pct.). Vi finder vi en lidt højere andel af de unge, der ikke er begyndt på eller ikke skal have en uddannelse, blandt kvinder (67 pct.) end blandt mændene (63 pct.).

Næsten halvdelen af de adspurgte har enten et fuldtids- eller et deltidsarbejde. Blandt de unge, som enten havde et mindre job eller intet job (omtrent 46 pct.), søgte mindre end halvdelen et job. Samlet set er der kun en mindre forskel mellem kvinder og mænd, i forhold til om de har et arbejde.

Man kan skelne mellem de unge, der har et fuldtids- eller et deltidsarbejde på den ene side, og på den anden side dem, der har et mindre job eller intet job. Gør vi det, finder vi, at der er omtrent 48 pct. af både mænd og kvinder, som enten har et mindre job eller intet job har.

Hvad angår parforhold, er godt 40 pct. af de unge alene. I alt lidt under halvdelen har en eller anden type af stabilt forhold. Procentdelen,

som er i et fast parforhold (det vil sige gift, samlevende eller med en fast kæreste), er højere blandt kvinder (51 pct.) end blandt mænd (46 pct.).

I de samlede analyser i kapitel 7 undersøges det for henholdsvis kvinder og mænd, om der er en sammenhæng mellem følgende tre forhold og det, at den unge har været udsat for seksuelt overgreb:

- Opvækst hos forældre eller hos familie/i plejefamilie/på døgninstitution
- Om den unge er kommet i gang med en uddannelse
- Om den unge har et job.

# DE UNGES SEKSUELLE ERFARINGER

Dette kapitel giver et overblik over unges erfaringer med at have været udsat for/deltaget i seksuelle aktiviteter, som kan karakteriseres som seksuelle overgreb. Tallene er baseret på svar i de udsendte spørgeskemaer.

De unge er spurgt om, hvor gamle de var, første gang de oplevede noget seksuelt med et andet menneske, og derudover er de spurgt om, hvorvidt de dengang selv var med til at tage initiativet til den seksuelle oplevelse, eller om det var noget, andre fik dem til at gøre. Derefter er de spurgt om, hvorvidt de siden har været sammen med nogen seksuelt, hvor de ikke selv har været med til at bestemme, at der skulle ske noget seksuelt og tilsvarende, om de har haft seksuel aktivitet med en, der ikke ønskede at have seksuelt samvær med dem, men hvor det var deres personlige ønske, at der skulle være et seksuelt samvær. Disse spørgsmål er stillet til alle de unge, der har besvaret spørgeskemaet, og svarene kan være med til at give et billede af forekomsten af seksuelle overgreb.

## ALDER VED FØRSTE SEKSUELLE ERFARINGER

Henholdsvis 6 pct. af kvinderne og 7 pct. af mændene (i alt 7 pct. for begge køn) oplyser, at de var 7 år eller yngre, første gang de oplevede seksuelt samvær med et andet menneske.

Disse unge har oplevet seksualitet meget tidligt i livet, tidligere end vi sædvanligvis forventer, at børn/unge er parate til at have seksuelt samvær med et andet menneske. Samlet gælder det, at en lidt større andel af de unge mænd end af de unge kvinder var 7 år eller yngre, første gang de havde seksuelle erfaringer med et andet menneske, men forskellene mellem kvinder og mænd er ikke store.

I alt 46 pct. af de unge kvinder og 21 pct. af de unge mænd var 8-14 år, første gang de oplevede seksuelt samvær (34 pct. for begge køn). Det er en markant større andel kvinder end mænd.

Alle de unge, der endnu ikke var fyldt 15 år, første gang de havde seksuelt samvær med et andet menneske, er alle så unge, at det i henhold til Kriminalloven for Grønland ikke er tilladt at have seksuelt samvær med børnene.<sup>4</sup> Det betyder, at det ikke er lovligt at have (voksen) seksuelt samvær med så unge mennesker. I alt er der således 53 pct. af de unge kvinder og 29 pct. af de unge mænd (41 pct. af begge køn), der har haft deres første seksuelle oplevelse, før de fyldte 15 år, hvor det ikke var lovligt at have seksuelt samvær med dem.

Det vil sige, at 47 pct. af de unge kvinder og i alt 60 pct. af de unge mænd var 15 år eller ældre, første gang de havde seksuelt samvær (omtrent 11 pct. af mændene svarede ”Ved ikke” på spørgsmålet).

For de unge, der var 15 år eller mere, første gang de var seksuelt sammen med en anden, finder vi, at der blandt kvinderne var 43 pct., der var fyldt 15 år, men endnu ikke fyldt 18 år, mens det gælder for 39 pct. af de unge mænd (42 pct. for begge køn). I aldersgruppen 18 år til og med 24 år er der 8 pct. af kvinderne og 36 pct. af mændene, der har haft deres første seksuelle erfaring (12 pct. af begge to køn), otte mænd svarende til 5 pct. af alle svarede ”Ved ikke”, se tabel 2.1.

Hvis vi ser på, i hvilken alder de fleste unge har deres første seksuelle erfaringer, fremgår det af tabel 2.1, at flertallet af de unge kvinder er 13, 14 eller 15 år gamle – i alt er der 72 pct. af de unge kvinder i den aldersgruppe. Det samme gælder for de unge mænd, hvor 39 pct. er 13, 14 og 15 år gamle. For mere end halvdelen af de unge kvinder og for knap 29 pct. af de unge mænd har det været ulovligt.

---

4. ”§ 79. For kønsligt forhold til børn dømmes den, som har samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år, når gerningsmanden kendte barnets alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.”



TABEL 2.1

Unge i Grønland fordelt efter alder ved første seksuelle erfaring. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent.

Alder	Kvinder	Mænd	Begge køn	Antal
7 år eller yngre	6	7	7	10
12 år	3	0	1	2
13 år	15	9	12	18
14 år	28	13	21	31
15 år	29	17	24	35
16 år	9	19	14	20
17 år	5	3	4	6
18 år til 24 år	4	21	12	18
Ved ikke	0	12	5	8
I alt	100	100	100	148
Antal	78	70	148	

1. I procentberegningerne udelukkes de tre kvinder, som ikke har oplevet seksuelt samvær.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Hvis vi vender tilbage til opdelingen af de unge efter, om det er lovligt at have seksuelt samvær med dem, kan vi se på tabel 2.2, der viser de unges kvinders og mænds alder, første gang de oplever seksuelt samvær, fordelt på fire aldersgrupper: 7 år eller yngre, 8-14 år, 15-17 år og 18-24 år.

TABEL 2.2

Unge i Grønland fordelt på fire aldersgrupper ved første seksuelle erfaring. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent.

Alder	Kvinder	Mænd	Begge køn	Antal
7 år eller yngre	6	7	7	10
8-14 år	46	21	34	51
15-17 år	44	39	41	61
18 - 24 år	4	21	12	18
Ved ikke	0	11	5	8
I alt	100	100	100	148
Antal	78	70	148	

1. I procentberegningerne udelukkes de tre kvinder, som ikke har oplevet seksuelt samvær.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Hvis man skal vurdere andelen af unge, der har været udsat for seksuelle overgreb, ud fra disse tal, er det enkle svar, at henholdsvis 53 pct. af de unge kvinder og 29 pct. af de unge mænd (41 pct. af begge køn) har været udsat for seksuelle overgreb. Andelen svarer til den andel af de unge, der var under 15 år, første gang de var seksuelt sammen med et andet menneske, og hvor det derfor ikke var lovligt at have seksuelt samvær med dem.

Tallene er dog ikke valide, da den seksuelle partners alder også har betydning, når man skal vurdere, om der er tale om et seksuelt overgreb. Almindeligvis taler man om, at seksualpartneren mindst skal være 5 år ældre end den unge, for at der er tale om et overgreb (Hildebrand & Christensen, 1986).

Hvis man definerer et seksuelt overgreb som noget, der sker for unge, der er under 15 år, som er sammen med en partner, der er mindst 5 år ældre end den unge, finder Pedersen og Bjerregaard, 2012, at der var 26 pct. af pigerne og 7 pct. af drengene, der havde været udsat for seksuelle overgreb. Vi har ikke oplysninger om alderen på den person, de unge var sammen med første gang, så vi kan ikke uden videre konkludere, at der har været tale om seksuelle overgreb. Vi kan kun konstatere, at halvdelen af de unge kvinder og en tredjedel af de unge mænd har haft deres første seksuelle kontakt, før de fyldte 15 år.

#### ER TIDLIG SEKSUALITET ET OVERGREB?

Det er svært at vide, om alle de unge, der har været udsat for seksuelt samvær, før de fyldte 15 år, har været udsat for seksuelle overgreb. Nogle af de unge har ganske givet været udsat for overgreb, mens andre efter eget ønske har været sammen med en anden. Hvis de unge har været sammen med en jævnaldrende, eller hvis de har haft seksuelle lege med en jævnaldrende, vil det formentlig ikke kunne karakteriseres som et seksuelt overgreb. Men hvis den unge har været sammen med en ældre person, er der tale om et overgreb, uanset om den unge har ønsket eller ikke ønsket at have seksuelt samvær.

Hvis den unge forekommer seksuelt inddadende over for en ældre person, er det den ældre persons ansvar at sørge for, at der ikke sker noget seksuelt. Det er ulovligt at være seksuelt sammen med et barn, der er yngre end 15 år, og den voksne vil kunne straffes.

#### HVEM BESTEMTE, AT DER SKULLE VÆRE SEKSUELT SAMVÆR?

En anden måde at få et billede af de unges seksuelt samvær på er at se på, om de unge selv har været med til at bestemme, når de har haft seksuelt samvær med en anden person, uanset hvor gamle de var, første gang de havde seksuelt samvær med et andet menneske.

I alt 67 pct. af såvel kvinder som mænd oplyser, at de selv var med til at bestemme, at der skulle ske noget seksuelt, første gang de oplevede seksuelt samvær med et andet menneske.

21 pct. af de unge kvinder og 9 pct. af de unge mænd (15 pct. af begge køn) svarer, at det var andre, der fik dem til at gøre det, da de første gang oplevede seksuelt samvær med et andet menneske, og 13 pct. af de unge kvinder og 24 pct. af de unge mænd (18 pct. af begge køn) svarer, at de ikke ved, om de var med til at bestemme, at der skulle foregå noget seksuelt, se tabel 2.3. Der er 4 pct. af kvinderne, har ikke oplevet seksuelt samvær med et andet menneske.

TABEL 2.3

Unge i Grønland fordelt efter, om de selv var med til at bestemme den første seksuelle oplevelse, om det var noget, andre fik dem til at gøre, eller om de ikke ved, hvad de skal svare. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent.

	Kvinder	Mænd	Begge køn	Antal
Jeg var selv med til at bestemme	67	67	67	99
Andre fik mig til at gøre det	21	9	15	22
Det ved jeg ikke	13	24	18	27
I alt	100	100	100	148
Antal	78	70	100	148

1. I procentberegningerne udelukkes de tre kvinder, som ikke har oplevet seksuelt samvær.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Vi tolker disse tal sådan, at to tredjedele af de unge svarer, at de selv har ønsket seksuelt samvær den første gang, de oplevede det, mens den sidste tredjedel ikke har haft noget aktivt ønske om seksuelt samvær den første gang, det skete. Det vil sige, at vi inkluderer de unge, der svarer ”Ved ikke”, blandt dem, der svarer, at de ikke selv har ønsket seksuelt samvær den første gang, de oplevede det.

Ser vi på oplysninger separat for kvinder og mænd, finder vi, at der er to markante forskelle. Der er en langt større andel af kvinderne end af mændene, der direkte svarer, at det ikke var deres eget ønske, at de skulle opleve noget seksuelt, mens der er en langt større del af mændene end af kvinderne, der svarer, at de ikke ved, om de selv ønskede at opleve seksuelt samvær, eller om det var noget, andre fik dem til at gøre, se tabel 2.3.

Vi kan ikke med sikkerhed sige, hvad der får de unge til at svare, at de ikke ved, om de har været med til at tage initiativet til en seksuel oplevelse. Det kan være, at overgangen til seksuelt samvær har været så gli-

dende, at den unge vitterlig ikke ved, hvad hun/han skal svare, eller at den unge har været så presset til, at der skulle være seksuelt samvær, at hun/han til sidst har givet efter for ønsket om seksuelt samvær uden i virkeligheden at ønske det.

Det kan også være, at den unge har været så påvirket af alkohol, at hun/han ikke har opdaget, at der var tale om et seksuelt forhold, før det var i gang, eller før den var overstået, eller måske slet ikke opdagede, at der skete noget og først fik det fortalt dagen efter. Eller det kan være, at den unge svarer ”Ved ikke” for at beskytte den person, han/hun har haft seksuelt samvær med.

Hvis vi ser på sammenhængen mellem den unges alder og udsagnene om, hvorvidt den unge selv var med til at bestemme, hvorvidt det var andre, der bestemte, eller hvorvidt den unge ikke ved, om han/hun var med til at bestemme, får vi lidt mere viden, selvom der ikke er tale om nogen entydig, klar viden. Se tabel 2.4, hvor der redegøres for kvindernes svar, og tabel 2.5, hvor der redegøres for mændenes svar. De to tabeller skal læses opmærksomt, idet fordelingen mellem, hvordan bestemmelsen om seksuelt samvær blev taget, fx for de 7-årige, er baseret på ganske få personer.

TABEL 2.4

Unge kvinder i Grønland fordelt efter udsagn om, hvem der bestemte, at der skulle ske noget seksuelt, første gang de oplevede seksuelt samvær. Særskilt for alder. Procent.

Alder	Var med til at bestemme	Andre bestemte	Ved ikke	I alt	Antal
7 år eller yngre	40	60	0	100	5
8-14 år	61	25	14	100	36
15-17 år	76	9	15	100	34
18-24 år	67	33	0	100	3
Antal	52	16	10		78

1. I procentberegningerne udelukkes de tre kvinder, som ikke har oplevet seksuelt samvær.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Det fremgår, at både kvinder og mænd i alle aldre, undtagen de 18-24-årige, i vid udstrækning svarer, at de selv var med til at bestemme, at et seksuelt samvær skulle finde sted. Blandt de 18-24 årige er der 33 pct., som svarer ”Ved ikke”. Hvis vi inkluderer dem blandt de unge, der ikke selv har bestemt, så er der et flertal i denne gruppe (60 pct.), som ikke selv har ønsket at have seksuelt samvær, første gang de oplevede det.

TABEL 2.5

Unge mænd i Grønland fordelt efter udsagn om, hvem der bestemte, at der skulle ske noget seksuelt, første gang de oplevede seksuelt samvær. Særskilt for alder. Procent.

Alder	Var med til at bestemme	Andre bestemte	Ved ikke	I alt	Antal
7 år eller yngre	80	20	0	100	5
8-14 år	87	0	13	100	15
15-17 år	85	4	11	100	27
18-24 år	40	27	33	100	15
Ved ikke	13		88		8
Antal	47	6	17		70

1. I procentberegningerne udelukkes de 3 kvinder, som ikke har oplevet seksuelt samvær.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Desuden fremgår det, at både for kvinder og mænd i alderen 18-24 år er der en stor andel, der svarer, at det var andre, der bestemte, at der skulle foregå noget seksuelt. 33 pct. af de unge kvinder svarer, at det var andre, der bestemte, mens 27 pct. af de unge mænd svarer, at andre bestemte, og 33 pct., at de ikke ved, hvem der bestemte.

Det, at så stor en andel af de ældste unge svarer, at det var andre, der bestemte, peger på, at ikke kun de helt unge, men også de mere voksne unge er udsat for pres til seksuelt samvær.

Hvis vi tager udgangspunkt i de unges egne oplysninger om, hvorvidt de har været udsat for et seksuelt samvær, de ikke selv har været med til at bestemme, eller som de ikke ved, om de har været med til at bestemme, finder vi, at det gælder for i alt 33 pct. af såvel kvinder som mænd. Det betyder, at cirka hver tredje unge kvinde og hver tredje unge mand har været udsat for seksuelt samvær, som de ikke selv har været med til at bestemme.

#### HVAD VIL DET SIGE SELV AT BESTEMME?

Der kan næppe være tvivl om, at hvis man er udsat for et seksuelt samvær, man ikke selv er med til at bestemme skal finde sted, så er man udsat for et seksuelt overgreb, også selvom der ikke har været anvendt vold eller trusler. Alligevel er der også her nogle bemærkninger om resultaternes validitet og om, hvad det vil sige selv at bestemme.

Det er bemærkelsesværdigt, at der er en større andel af de unge, der tidligt oplevede seksuelt samvær, der svarer, at de selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær. Idet terapeutiske arbejde

med personer, der har været udsat for seksuelle overgreb, er det en almindelig erfaring, at klienterne ofte har været ledt til at tro, at de var med til at bestemme – man kan sige, at de er blevet ”forført” til at tro det. Det gælder især for personer, som var meget unge, første gang de oplevede seksuelt samvær. Det handler om, at alle mennesker – også små børn – reagerer seksuelt, når der er en seksuelt pirrende situation,<sup>5</sup> – reaktionen kommer, uanset om man er klar over, at det er seksuelt, eller man ikke er, og uanset om man har lyst til at foretage sig noget seksuelt, eller man ikke har. Både små piger og små drenge har sådanne reaktioner.

Når børn reagerer på den måde, kan der være voksne, der siger: ”Der kan du se, du har lyst”, og barnet kan (måske skamfuldt) opfatte, at så er det nok sådan. I nogle tilfælde – specielt for de yngste børn – kan det meget vel være sådanne ting, der har været i spil og får dem til at mene, at de selv har været med til at bestemme.

**UNGE UNDER 15 ÅR MED SEKSUELT SAMVÆR UDEN EGET ØNSKE**  
Sammenholdes svarene om, hvorvidt de unge selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, med de unges alder, første gang de oplevede seksuelt samvær, er der 22 pct. af de unge kvinder, der har været med i seksuel aktivitet, som de ikke selv har været med til at bestemme, skulle finde sted, før de fyldte 15 år, mens det for de unge mænd drejer sig om 4 pct.

Opgjort på denne måde er der tale om ganske få mænd, der som børn har været udsat for seksuelle overgreb. Dette skyldes, som det fremgår af tabel 2.5, at flertallet af de mænd, der ikke selv var med til at bestemme, var i alderen 18-24 år.

## **FLERE ERFARINGER MED SEKSUELT SAMVÆR UDEN AT ØNSKE DET**

Der er også spurgt om, hvorvidt de unge senere, altså efter den første gang, hvor de var sammen med nogen seksuelt, oplevede et seksuelt samvær, som de ikke selv var med til at bestemme, skulle finde sted, jævnfør tabel 2.6.

Her er der 57 pct. af de unge kvinder og 66 pct. af de unge mænd, der svarer ”nej”. Tilsvarende er der 43 pct. af de unge kvinder og

---

5. Se fx Saaffik's pjese ”Hvordan taler jeg med børn om seksuelt samvær?”

34 pct. af de unge mænd, der svarer, at det er sket en eller flere gange, eller at de ikke ved det.

Det betyder, at knap halvdelen af de unge kvinder og en tredjedel af de unge mænd efter deres første seksuelle kontakt har oplevet et seksuelt samvær, som de enten direkte ved, de ikke har ønsket, eller som de ikke ved/er usikre på, om de har ønsket.

TABEL 2.6

Unge i Grønland fordelt efter, hvor mange gange de efter første gang, de var sammen med nogen seksuelt, har været sammen med nogen seksuelt uden selv at ønske det. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent.

	Kvinder	Mænd	Begge køn	Antal
Intet uønsket seksuelt samvær	57	66	61	92
Ja, en enkelt gang	26	13	20	30
Ja, mere end en gang	7	9	8	12
Det ved jeg ikke	10	13	11	151
Antal	81	70	151	151

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

En markant større andel af kvinderne end af mændene oplyser således, at de en enkelt gang har været sammen med nogen seksuelt uden at ønske det, mens der er omtrent en lige stor andel kvinder og mænd, der flere gange har været sammen med nogen uden at ønske det. Tendensen er, at der, hvis man ikke selv har været med til at tage initiativet den første gang, man oplevede seksuelt samvær, er stor sandsynlighed for, at man igen har oplevet et seksuelt samvær, man ikke selv var med til at ønske.<sup>6</sup>

## SEKSUELT SAMVÆR MED EN PARTNER, SOM IKKE ØNSKEDE SEKSUELT SAMVÆR

Kun 3 pct. af de unge (både kvinder og mænd) oplyser, at de har været sammen med nogen seksuelt, hvor seksuelt samvær var deres ønske, men ikke var partnerens ønske. Dobbelt så mange (igen både kvinder og mænd), i alt 11 pct., svarer, at de ikke kan huske, om de har været sammen med nogen seksuelt, hvor der var tale om, at den anden person ikke ønskede seksuelt samvær. Ser vi særskilt på kvinder og mænd, oplyser 4 pct. af kvinderne og 3 pct. af mændene, at de har været sammen med

6. Er beregnet med en statistisk sandsynlighed på 0,05 ( $p < 0,05$ ).

nogen seksuelt, hvor seksuelt samvær var deres ønske, men ikke var partnerens ønske. 10 pct. og 12 pct. af henholdsvis kvinder og mænd svarer, at de ikke kan huske, om de har været seksuelt sammen med nogen, som ikke ønskede, at der skulle være seksuelt samvær.

#### ANDEL UNGE UDSAT FOR SEKSUELLE OVERGREB

Som det fremgår af den foregående tekst, er det ikke helt enkelt at svare på, hvor mange af de unge der har været udsat for seksuelle overgreb. Tallene afhænger af, hvordan man definerer et seksuelt overgreb, og definitionen er vanskelig.

TABEL 2.7

Andelen af unge i Grønland, der har været udsat for seksuelle overgreb ud fra tre forskellige definitioner. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent.

Definition på seksuelt overgreb	Kvinder	Mænd	Begge køn	Antal
15 år eller yngre	53	29	41	61
Har ikke selv bestemt første gang	33	33	33	49
Under 15 år + har ikke selv bestemt	21	4	13	20

Anm.: I procentberegningerne har vi inkluderet de unge, der svarede "Ved ikke".

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Man må hele tiden tænke over, hvad det er, de unge svarer på, og på, hvordan de unge fortolker de hændelser, de har været med i. For eksempel forekommer det måske ikke helt korrekt, at en ung, der første gang oplevede seksuelt samvær, før vedkommende blev 7 år, svarer, at hun/han selv var med til at tage initiativ til seksuelt samvær.

Indtil nu har vi gennemgået tre bud på, hvad der skal forstås ved seksuelle overgreb, og på, hvor mange unge der efter den givne definition har været udsat for overgreb, se tabel 2.7.

I kapitel 8, hvor data analyseres, undersøger vi, om der er sammenhænge mellem de forskellige forhold i unges liv, som vi har data på, og om den unge har været udsat for en af de tre former for overgreb, som er beskrevet i tabel 2.7.



# KARAKTERISTIK AF DE SEKSUELLE OVERGREB

I det første skriftlige skema, som de unge selv udfyldte, blev de spurgt, om de efterfølgende måtte kontaktes telefonisk. En stor del af de unge svarede ja og blev ringet op. For de unge, der har været udsat for seksuelle overgreb, er der i telefoninterviewene indhentet oplysninger om følgende: Hvem der bestemte, at de skulle have seksuelt samvær med et andet menneske; hvilken form for seksuelt samvær der var tale om; hvem var de seksuelt sammen med, da de blev udsat for et overgreb; vidste de, at det de blev udsat for, var seksuelt samvær. Disse data præsenteres i dette kapitel.

## OVERGREBENES KARAKTER

I alt 46 unge kvinder og 43 unge mænd blev kontaktet telefonisk. Cirka halvdelen af de unge, der deltog i telefoninterview (i alt 49 pct.), havde været under 15 år, første gang de havde været sammen med et andet menneske seksuelt.

Telefonundersøgelsen omfatter færre personer end spørgeskemaundersøgelsen. Den har således mere karakter af en kvalitativ undersøgelse, hvor der søges efter mere uddybende svar omkring de unges seksuelt samvær.

## HVEM BESTEMTE, AT DE UNGE SKULLE HAVE SEKSUELT SAMVÆR MED ET ANDET MENNESKE?

Målet med telefoninterviewene var at få en mere uddybet beskrivelse af karakteren af de seksuelle overgreb. De unge blev derfor spurgt om, hvem der bestemte (eller overtalte dem til), at de skulle have deres første seksuelle oplevelse med et andet menneske. For at få så præcist et svar som muligt, blev de unge konkret bedt om at svare ja eller nej til, om en eller flere konkrete personer havde bestemt for dem eller overtalt dem til, at der skulle være seksuelt samvær, se tabel 3.1.

TABEL 3.1

Andelen af unge i Grønland, hvor en given person har bestemt for dem eller overtalt dem til, at de skulle have seksuelt samvær med en anden person, Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent. N = 88

Person	Kvinder	Mænd	Begge køn	Antal
Min kæreste	63	58	60	53
Min far	0	0	0	0
Min mor	0	0	0	0
Min bedstefar/farfar/morfar	2	0	1	1
Min bedstemor/farmor/mormor	0	0	0	0
Min stedfar	2	0	1	1
Min stedmor	0	0	0	0
Min plejefar	0	2	1	1
Min plejemor	0	0	0	0
Mine plejesøskende	0	0	0	0
Et andet mandligt familiemedlem	7	5	6	5
Et andet kvindeligt familiemedlem	0	0	0	0
Mine forældres mandlige venner	4	5	5	4
Mine forældres kvindelige venner	0	2	1	1
Min lærer	0	0	0	0
En voksen, jeg havde lært at kende	10	9	9	8
Min bror	0	0	0	0
Min søster	0	0	0	0
Min fætter	0	0	0	0
Min kusine	0	0	0	0
Et eller flere andre børn, jeg kendte	2	0	1	1
Andre	16	18	17	15
Ved ikke	0	2	1	1

Kilde: Data fra telefoninterview.

Tabel 3.1 indeholder umiddelbart ikke mange relevante informationer. Når den alligevel er taget med, er det for at gøre det synligt, hvor mange ”nuller” der er. Der er så at sige ingen, der oplyser, at de er blevet overtalt til at have seksuelt samvær af familiemedlemmer som mødre, fædre, bedsteforældre, plejeforældre, søskende eller fætre og kusiner. Kun en enkelt kvinde svarer ”min stedfar”, og en enkelt mand svarer ”min plejefar”.

Det mest synlige resultat er, at mere end halvdelen af de unge nævner, at det var deres kæreste, der bestemte/overtalte dem til, at de skulle have seksuelt samvær. Enkelte har eksemplificeret deres svar til sidst i interviewet, da de er blevet spurgt, om der er nogle forhold, emner eller temaer, de specifikt vil nævne. Nedenstående er to eksempler på, hvad de unge har sagt:

Eksempler på seksuelt samvær med kæreste:

Vi blev opstemte, og pludselig fik vi begge lyst. Det var ellers ikke planen.

Vi var 13 år, da vi første gang prøvede det. Vi ville prøve det sammen.

Det første eksempel forklarer, hvordan ”det pludselig skete” uden nogen særlig grund, mens det sidste eksempel forklarer et ønske om at prøve.

I sidste eksempel har begge parter været under den seksuelle lav-alder, samtidig med at de begge har været med til at bestemme, at der skulle ske noget seksuelt.

#### OVERTALT AF EN ANDEN END PARTNEREN

Når vi skal have bidrag til at belyse karakteren af de seksuelle overgreb, er det mere relevant at se på de øvrige svar, hvor den seksuelle handling ikke har været med en jævnaldrende partner. De fleste unge svarer, at det er mandlige familiemedlemmer, familiens mandlige venner, en voksen, jeg har lært at kende og ”andre”, der har bestemt, at der skulle være seksuelt samvær.

Eksempel på seksuelt samvær med familiemedlem:

Det var min svoger, som tvang mig til det. Han gned sig op ad mig uden at komme ind i mig. Han lukkede både min mund og min næse, mens han gjorde det.

Der er mange, der eksemplificerer deres erfaringer med, at det er ”andre” end de personer, der er nævnt på listen, de har haft seksuelt samvær med.

I alle tilfælde er der tale om seksuelt samvær, der må karakteriseres som overgreb. Eksempler på seksuelt samvær med ”andre”:

Jeg blev tvunget. Jeg blev skubbet ind i en lejlighed, hvor der var nogle ældre mennesker, der sov. Her blev jeg så voldtaget af en mand. Jeg kunne ikke gøre noget.

Manden tog mig med på sejltur og havde der samleje med mig i endetarmen. Senere fik jeg at vide, at der også var andre børn, som han havde krænket ligesom mig.

Jeg vågnede ved, at han havde fuldbyrdet samleje med mig.

Vi har ikke nogen informationer om, hvem ”andre” kan være. Det kan være personer, som ikke er nævnt på listen, eller det kan være et svar, der er givet for at beskytte den person, der har haft seksuelt samvær med den unge. I de tre ovenstående eksempler fremstår det dog som om, det er andre mænd end de personer, der er nævnt i interviewet, der har haft seksuelt samvær med den unge.

”En voksen, jeg har lært at kende”, er også et hyppigt svar. Her er det voksne uden for familien, som forgriber sig seksuelt på børn/unge. En forebyggende foranstaltning på dette område vil være at informere om, at det foregår, og at eksemplificere det, så de unge kan være klar over, hvad det er, når det sker, og så tilvejebringe adgang til rådgivning specifikt i sådanne sager.

”Et voksent mandligt familiemedlem” er det tredje mest almindelige svar. Her kunne man tænke sig, at specielt de unges mødre kunne forebygge overgreb. For at forebygge vil det igen være vigtigt at få sat ord på oplevelserne og at tilvejebringe mulighed for rådgivning. Der er her tale om en rådgivning, hvor det må antages at være vigtigt, at en større del af familien inddrages.

#### HVILKEN FORM FOR SEKSUELT SAMVÆR?

De fleste unge nævner en meget voksen form for seksuelt samvær, når de skal nævne de former for seksuelt samvær, de har oplevet. Svarene er fremkommet ved, at der blev spurgt om, hvorvidt den unge havde deltaget i en eller flere aktiviteter på en liste over forskellige former for seksuel aktivitet, hvor der skulle svares ja eller nej ud for samtlige aktiviteter.

Hvis vi ser specifikt på tallene for unge, der svarede, at deres første seksuelle aktivitet var med en anden end deres kæreste, finder vi, at 74 pct. af de unge kvinder har haft samleje i skeden, mens 56 pct. (af både kvinder og mænd) fik berørt deres kønsorganer, og 42 pct. (af både kvinder og mænd) berørte en andens kønsorganer.

Der bliver også givet andre svar, som erotisk berøring, samleje i endetarmen og onani. Det samlede indtryk er dog et tydeligt fokus på deltagelse i samleje (for såvel kvindernes som mændenes vedkommende) og kønsorganer, altså en afgjort voksen form for seksuelt samvær.

#### VED DE UNGE, AT DE OPLEVER SEKSUELT SAMVÆR?

I alt 71 pct. af alle de unge, der deltog i telefoninterview, ved, at de oplever seksuelt samvær, første gang det sker, mens de øvrige ikke har vidst det. Det er forskelligt, hvad der er de unges begrundelse for ikke at vide, at de oplever noget seksuelt. De, der var yngst første gang, har ikke haft noget kendskab til seksuelt samvær, da de blev udsat for det, mens de, der var ældst, i nogle tilfælde har været for berusede til at vide, hvad der skete.

Et eksempel på et større barn (yngre end 15 år) uden viden om, at der skete noget seksuelt, er følgende:

Vi var fulde, og jeg kunne ikke huske noget. Dagen efter fortalte hun mig, hvad vi gjorde, så jeg ved ikke selv, hvad der skete yderligere.

Blandt de unge, der havde deres første seksuelle oplevelse med en anden end deres kæreste, vidste 65 pct., at det, der skete, var seksuelt. Det betyder, at lidt mere end hver tredje af disse unge ikke var klar over, at det, der skete, var seksuelt. Det er især de yngste, der ikke vidste, at de var med i en seksuel handling, men også nogle af de unge, der var lidt ældre første gang, var ikke klar over, at der skete noget seksuelt.

#### HAR FLERE GANGE OPLEVET SEKSUELT SAMVÆR UDEN AT VILLE DET

Godt hver fjerde af såvel alle unge (samlet for unge kvinder og unge mænd) som af de unge, der første gang oplevede seksuelt samvær med en, der ikke var deres kæreste, har efterfølgende haft en eller flere seksuelle oplevelser, som de ikke selv ønskede. Det at deltage i seksuelle handlinger uden at have ønsket det er således en relativt almindelig erfaring blandt de unge.

Vi har ikke informationer om, hvad der præcist sker, når der er tale om uønsket seksuelt samvær. Men de unge blev spurgt, om der sædvanligvis var en optakt til seksuelt samvær, så de kunne vide, at der nu ville komme til at ske noget seksuelt. Blandt alle de telefoninterviewede unge var der 17 pct., der svarede ja til, at der var en optakt. Blandt de unge, der havde deres første seksuelle kontakt med en anden end deres kæreste, svarede 30 pct. ja til dette. Flertallet af de unge, der har haft seksuelt samvær uden at ønske det, har således ikke på forhånd haft nogen viden om, at der kunne komme til at foregå noget seksuelt.

På spørgsmålet om, hvorvidt der var særlige forhold, der gjorde sig gældende, når den unge oplevede seksuelt samvær uden at ville det, svarede 42 pct. af de unge, at den voksne havde drukket, mens 31 pct. af de unge svarede, at de og den voksne var alene sammen. 8 pct. svarede, at de var sultne og havde fået mad, og at situationen derefter udviklede sig til at blive seksuel. Der var ikke nogen, der svarede, at den voksne havde været ulykkelig, at de selv havde været ensomme, eller at de fx var startet med at se pornofilm sammen med den voksne, hvilket de også blev spurgt om.

Disse informationer peger på, at det for det meste er et meget direkte og meget voksen seksuelt samvær, det handler om, når de unge har seksuelt samvær med nogen, de ikke er kærester med, ligesom de peger på, at alkohol er en del af billedet i mange sager.

## DER TALES I NOGEN GRAD OM SEKSUELLE OVERGREB

I telefoninterviewene er der også stillet spørgsmål om, hvorvidt de unge har talt om eller har forsøgt at komme til at tale med nogen om de seksuelle overgreb, de har været ude for. Lige godt halvdelen af de unge, der har været udsat for seksuelle overgreb (i alt 59 pct.), svarer ja til, at de har talt med nogen om det, de har oplevet. Heraf har de fleste talt med deres mor, og enkelte har talt med deres far. Ingen har talt med bedsteforældre, søskende, moster eller lærer. Kun en enkelt har talt med en person ansat ved kommunen. Der er stort set samme andel kvinder og mænd, der har talt om det seksuelle overgreb.

Der er flest (både kvinder og mænd), der nævner, at de har talt med "en anden person" end de personer, der er nævnt i interviewskemaet (der er i interviewske-maet primært tale om voksne familiemed-

lemmer, lærere og lignende samt professionelle ansat i kommunerne). Vi har ikke nogen informationer om, hvem den anden person kan være.

Omkring hver fjerde af alle unge, svarende til halvdelen af de unge, der oplyser, at de har talt om det seksuelle overgreb, fortæller, at den person (de personer), de har talt med, har givet udtryk for, at det, den unge har været udsat for, ikke har været noget, som det var rigtigt, at et barn skulle opleve. De øvrige unge har ikke hørt nogen sige, at det ikke var rigtigt for et barn at opleve seksuelt samvær på den måde.

Dette er et punkt, som det er vigtigt at være opmærksom på. Det viser, at det kun er hver fjerde af de unge, der har været udsat for overgreb, der får et voksent udsagn, der kan støtte en opfattelse af, at barnet har været udsat for et overgreb.

#### ANDRE I FAMILIEN HAR VÆRET UDSAT FOR OVERGREB

Knap halvdelen af de unge (37 pct.) svarer, at de ved, der er mindst én mere i familien, der har været udsat for seksuelle overgreb. Der er også her tale om, at både kvinder og mænd har den viden. Nogle unge oplyser, at de har viden om, at andre i familien har været udsat for seksuelle overgreb, samtidig med at de svarer, at de ikke selv har talt om det/de overgreb, de selv har været udsat for.

De fleste fortæller, at de har viden om, at deres mor har været udsat for seksuelle overgreb (34 pct.), eller at de ved, at en af deres kusiner har været udsat for overgreb (29 pct.). Lidt færre (20 pct.) nævner, at en søster har været udsat for overgreb, og at en bror har været udsat for seksuelt overgreb (6 pct.).

Tallene her bliver dog så små, at man skal være forsigtig med at konkludere for meget. Det eneste, vi kan sige, er, at der for nogle af de unge er der tale om, at de lever i en familie, hvor der også er andre, der har været udsat for seksuelle overgreb, specielt er der en større andel unge, hvis mor har været udsat for overgreb.

#### REFLEKSIONER OVER SEKSUELLE OVERGREB

Man kan reflektere over, hvad der eventuelt kan være grunden til, at der er familier, der har flere medlemmer, som er udsat for seksuelle overgreb. Man kan overveje, om det skyldes, at disse familier i særlig grad har kontakt med personer, der foretager overgreb, eller om det skyldes andre ting.

En anden mulighed kan være, at familier, hvor der er flere i familien, der har været udsat for seksuelle overgreb, er familier, der har

sværere ved at blive opmærksomme på, at der kan ske/sker overgreb, eller ved at sige fra end andre familier har, og at familierne på den måde er dårligere til at beskytte børn og unge.

I det professionelle arbejde med mennesker, der har været udsat for seksuelle overgreb, er det almindelig viden, at den, der selv har været udsat for et overgreb, har sværere ved at observere, at andre er udsat for overgreb (fx Hildebrand & Christensen, 1986). Det kan fx gælde for familier, hvor mor har været udsat for overgreb (se fx Finkelhor, 1986, 1984; Killén, 1991).

Noget, der kan støtte den sidste tolkning, er, at de informationer, vi har fået om, hvem der udfører de seksuelle overgreb, kan ses som et udtryk for, at der findes voksne, som uden at have nogen specielt tæt kontakt med familiens børn og voksne bruger muligheden for seksuelt samvær med børn/unge, når den findes, samt at alle børn/unge principielt kan møde sådanne voksne.

Det afgørende behøver derfor ikke at være, om børnene eller de unge møder voksne, der vil have seksuelt samvær med dem, men derimod om børnene/de unge og deres familier har redskaber, de kan bruge til at undgå et uønsket seksuelt samvær. Med redskaber tænkes der dels på en særlig opmærksomhed på, hvornår en situation kan udvikle sig, dels en særlig viden om, hvordan uønskede situationer kan undgås eller afværages.

#### EN VEDVARENDE NEGATIV PÅVIRKNING

Omkring to tredjedele af de unge, der har været udsat for seksuelle overgreb, siger, at det er en oplevelse, som har påvirket dem i negativ retning. Halvdelen oplyser, at det fortsat er noget, de har med sig og tænker på.

Igen skal vi her være opmærksomme på, at svarene fra telefoninterviewene er med små tal, men det er alligevel bemærkelsesværdigt, at der er så stor en del af de unge (både kvinder og mænd), der føler sig negativt påvirkede af at have været udsat for et seksuelt overgreb, og som fortsat har dette med som en del af deres dagligdag.

De unge er spurgt, om de har søgt hjælp hos de sociale myndigheder (og om de har fået hjælp). Kun enkelte svarer, at de har søgt eller fået hjælp fra de sociale myndigheder til de vanskeligheder, det har medført for dem, at de har været udsat for seksuelle overgreb. Der er heller ikke informationer om, at der er nogen, der har gjort brug af de forskellige rådgivningsmuligheder, der er etableret i de seneste år. Her skal det



dog bemærkes, at den store udvikling af tilbuddene i det sociale hjælpeapparat først er sket i de senere år, og en hel del af de unge har derfor ikke haft mulighed for at bruge tilbuddene tidligere.

Et par stykker nævner, at de uden held har forsøgt at melde overgrebet til politiet, og lidt færre nævner, at de har anmeldt overgrebet. Vi har ikke informationer, der betyder, at vi kan belyse sådanne forhold mere dybtgående, men det kan være et tema, som det vil være relevant at se mere på.

Eksempler på de unges kontakt med politiet:

Politiet sagde, sagen var forældet. Det var hårdt at møde det svar. Derfor ønsker jeg, at alle sager bliver behandlet, uanset om de er forældede eller ej.

Sidste gang jeg blev voldtaget, blev det meldt til politiet.

#### ØNSKEDE KONSEKVENSER FOR KRÆNKEREN

Godt hver femte af de unge kvinder og mænd (22 pct.) mener, at der bør ske noget med den person, der har udsat dem for et seksuelt overgreb, altså at overgrebet skal have en konsekvens for personen. Godt hver tredje (37 pct.) mener ikke, at der bør være konsekvenser for den person, der har udført overgrebet. Knap hver tredje (30 pct.) ved ikke, hvad de skal svare, og resten ønsker ikke at besvare spørgsmålet.

Det er svært at sige, hvad der er baggrunden for svarene, men alle blev bedt om ganske kort at formulere, hvad de mente, der skulle ske, hvis der skulle ske noget. For at belyse dette bringes der derfor nogle citater fra telefoninterviewene.

En del unge fokuserer entydigt på, at der skal være en straf for at udføre seksuelle overgreb, enten i form af en fældende dom, en dom om at flytte fra det område, hvor overgrebene har fundet sted, eller en dom om erstatning.

Eksempler på unge, der ønsker en straf:

Den, der har gjort det, skal straffes.

Han skal spærres inde og straffes hårdt.

Han skal straffes og anbringes på anstalt, og så skal han flytte fra bygden.

De skal straffes og anbringes på anstalt, selvom der mangler beviser.

Han skulle dømmes til at give erstatning. Vi er hårdt ramt i min familie, og det påvirker min fremtid. Min selvtillid er knækket.

Andre fokuserer i højere grad på, at der skal ske en form for behandling - dels en behandling af det alkoholmisbrug, der findes hos en del af krænkerne, dels en behandling af det, der får krænkeren til at udføre overgreb. De unge svarer, at krænkeren skal kunne forstå, hvad han har gjort, og at han skal kunne forstå, at det er en forkert handling, som er skadelig for den person, der bliver udsat for overgreb.

Eksempler på unge, der ønsker behandling af den person, der har foretaget overgrebet:

Han skal have en dom, anstaltsophold og efterfølgende alkoholbehandling.

Han skal hjælpes og skal have hjælp til at finde ud af, hvorfor han gjorde det. Og han skal kunne indse, at det har konsekvenser.

Man bør snakke med vedkommende om, hvad han har gjort.

Den sidste gruppe unge er i højere grad fokuseret på, hvad der kan karakteriseres som samfundets ansvar. De taler om betydningen af at lære sine rettigheder at kende og dermed vide, at andre ikke bare har krav på seksuelt samvær. Desuden taler de om større åbenhed og mere undervisning, herunder kampagner gennem tv og radio.

Enkelte nævner specifikt, at politikerne bør tage spørgsmålet op og på den måde være med til at sikre, at der bliver fundet en løsning, så der ikke fremover vil være lige så mange unge, der bliver udsat for overgreb.

Eksempler på unge, der påpeger samfundets ansvar:

Man skal selv kende sine rettigheder, og andre personer skal kende deres grænser.

Da vi aldrig på forhånd ved, hvad der kan ske, er det vigtigt, at der er åbenhed omkring emnet. Forbud ender tit med, at man vil bryde grænser, og så er det bedre med oplysning og åbenhed.

Der skal laves forebyggelse og kampagne gennem tv og radio. Der skal være mere undervisning.

Det skal op i Landstinget, så det kan blive taget alvorligt.

## SAMMENFATNING

Cirka halvdelen af de unge har talt med en voksen om de seksuelle overgreb, de har været udsat for. Der er dog samtidig næsten ingen, der har talt med en kommunalt ansat medarbejder, ligesom der næsten ikke er nogen, der har modtaget behandling.

Enkelte har meldt overgrebet til politiet, andre har forsøgt at melde overgrebet til politiet, uden at det er lykkedes, og de fleste har ikke anmeldt overgrebet til politiet. Så selv i de tilfælde, hvor de unge taler med en voksen om det overgreb, de har været udsat for, foretages der i de fleste tilfælde ikke en indsats i forhold til overgrebet eller mod den person, der har udført overgrebet.

En mulig tolkning er, at selvom det i dag måske er flertallet, der mener, et seksuelt overgreb er en forkert handling, så mangler man stadigvæk viden om, hvordan overgreb bedst håndteres, og hvordan de kan blive stoppet (se også Christensen, 2013).

En del af baggrunden for at have begrænset viden om, hvordan man kan handle, kan være, at det er svært for den enkelte at formulere, hvilke konsekvenser det kan have for hende/ham at være udsat for seksuelle overgreb. Der er faglig viden om sådanne ting, men man får det indtryk, at der fortsat mangler en formidling til befolkningen.

Der er ikke nogen punkter fra dette kapitel, der indgår i de afsluttende analyser i kapitel 7. Begrundelsen er, at de informationer, der indgår i kapitel 3, alle kommer fra telefoninterviewene, der er foretaget med 90 af de unge, der er indgået i undersøgelsen. Resultaterne er således ikke, som de øvrige resultater, baseret på et rimeligt repræsentativt udsnit af unge. Med det forbehold er anbefalingerne i dette kapitel: At fokusere på oplysning om, hvad det betyder for børn/unge at være udsat for seksuelle overgreb

- At fokusere på oplysning om, hvad der må anses for god ”første-hjælp”, som alle mennesker principielt kan yde
- At hjælpe med at finde ord for, hvorfor det ikke er i orden
- At fortsætte med den etablering af tilbud om hjælp, som allerede er i gang (jævnfør kapitel 1).

## GRAVIDITET, FØDSEL, PRÆVENTION OG ABORT

Dette kapitel omhandler seksuelt samvær og reproduktion blandt de unge. De unge kvinder i undersøgelsen blev spurgt om, hvorvidt de nogen sinde havde været gravide, og, hvis de havde, om de nogen sinde havde født et barn. Som tabel 4.1 viser, havde 38 pct. af de deltagende kvinder aldrig været gravide. Lidt over en fjerdedel (26 pct.) havde været gravide én gang, mens en tredjedel (33 pct.) havde været gravide mere end én gang. En lille procentdel af kvinderne (2 pct.) vidste ikke, om de havde været gravide.

TABEL 4.1

Unge kvinder i Grønland fordelt efter hvorvidt de nogen sinde har været gravide.

Procent.

Har du nogen sinde været gravid?	Pct.
Nej, aldrig	38
Ja, en enkelt gang	26
Ja, mere end én gang	33
Ved ikke	2
I alt	100 (81)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Til spørgsmålet om, hvorvidt de nogen sinde havde født et barn, svarede 44 pct. af kvinderne nej (jf. tabel 4.2). 56 pct. af kvinderne havde født ét

eller flere børn, og af disse kvinder havde langt de fleste født kun ét enkelt barn.

TABEL 4.2

Unge kvinder i Grønland fordelt efter hvorvidt de nogen sinde har født. Procent.

Har du nogen sinde født et barn?	Pct.
Nej	44
Ja, et enkelt barn	42
Ja, mere end ét barn	14
I alt	100 (50)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Hvad angår alder ved første fødsel, rækker kvindernes alder fra 15 til 25 år med en gennemsnitlig alder for førstegangsfødende på 19,61 år. Mere end halvdelen af kvinderne var 20 år eller yngre, da de fødte for første gang.

Kvinderne blev også spurgt, om de nogen sinde havde fået foretaget en abort. 82 pct. havde fået foretaget en abort mindst én gang, de fleste af disse kvinder (52 pct.) havde fået kun en enkelt abort (jf. tabel 4.3). 18 pct. af kvinderne havde aldrig fået foretaget en abort.

TABEL 4.3

Unge kvinder i Grønland fordelt efter hvorvidt de nogen sinde har fået foretaget en abort. Procent.

Har du nogen sinde fået foretaget en abort?	Pct.
Nej, aldrig	18
Ja, en enkelt gang	52
Ja, mere end én gang	30
I alt	100 (50)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

## BRUG AF PRÆVENTION

Kvinderne blev endvidere spurgt, om de havde brugt nogen af nedenstående former for prævention:

- P-piller
- Minipiller
- Spiral

- Kondom
- Pessar
- Sæddræbende midler
- Sikre perioder
- Anden form for prævention.

TABEL 4.4

Unge kvinder i Grønland fordelt efter hvorvidt de har brugt prævention. Særskilt for præventionsform. Procent.

Præventionsform	Nej	Ja	Ved ikke	I alt
P-piller	20	80	0	100 (81)
Minipiller	74	23	2	100 (81)
Spiral	80	20	0	100 (81)
Kondom	15	85	0	100 (81)
Pessar	98	1	1	100 (81)
Sæddræbende midler	93	5	2	100 (81)
Sikre perioder	78	11	1	100 (81)
Anden form for prævention	54	43	2	100 (81)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Tabel 4.4 viser de unge kvinders svar på spørgsmålene vedrørende præventionsmetoder. Den viser, at kondomer og p-piller er langt de mest almindelige former for prævention blandt kvinderne i undersøgelsen. De er blevet brugt af henholdsvis 85 pct. og 80 pct. af de kvinder, der svarede på spørgsmålet. De færreste kvinder har brugt pessar (1 pct.) eller sæddræbende midler (5 pct.).

En stor andel af kvinderne (43 pct.) angiver, at de har brugt andre former for prævention end dem, der blev nævnt i spørgsmålet. 2-12 pct. af kvinderne har svaret ”Ved ikke” til spørgsmålene om præventionsmetoder. For eksempel har 11 pct. af kvinderne svaret ”Ved ikke” til spørgsmålet om, hvorvidt de anvender sikre perioder, 2 pct. har givet samme svar vedrørende brugen af mini-piller, sæddræbende midler eller anden form for prævention.

Kvinderne blev efterfølgende spurgt, om de brugte prævention i dag. De fleste (53 pct.) svarede positivt på spørgsmålet, men et stort mindretal (43 pct.) svarede nej. En lille procentdel svarede, at de ikke havde nogen seksuelt samvær (jf. tabel 4.5).

TABEL 4.5

Unge kvinder i Grønland fordelt efter hvorvidt de bruger nogen prævention i dag.  
Procent.

Bruger du nogen prævention i dag?	Pct.
Nej, jeg har ikke nogen seksuelt samvær	4
Nej	43
Ja	53
I alt	100 (81)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

## AT GØRE EN KVINDE GRAVID

De unge mænd blev stillet en række tilsvarende spørgsmål om brug af prævention, om at gøre en kvinde gravid og om at blive far til et barn.

De unge mænd i undersøgelsen blev spurgt om, hvorvidt de nogensinde havde gjort en kvinde gravid, og, hvis de havde, om de nogen sinde var blevet far til et barn. Som tabel 4.6 viser, havde over halvdelen af mændene (56 pct.) aldrig gjort en kvinde gravid. Mere end en tredjedel (36 pct.) af de deltagende mænd havde gjort en kvinde gravid mindst én gang. En andel (9 pct.) vidste ikke, om de havde gjort en kvinde gravid.

TABEL 4.6

Unge mænd i Grønland fordelt efter hvorvidt de nogen sinde har gjort en kvinde gravid. Procent.

Har du nogen sinde gjort en kvinde gravid?	Pct.
Nej	56
Ja, en enkelt gang	19
Ja, mere end én gang	17
Ved ikke	9
I alt	100 (70)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Til spørgsmålet, om de nogen sinde var blevet far til et barn, svarede næsten halvdelen (48 pct.) af mændene nej (jf. tabel 4.7). 26 pct. svarede, at de var blevet far til et enkelt barn, og knap 10 pct. var blevet fædre til mere end ét barn. En del af de unge mænd (16 pct.) angav, at de ikke vidste, om de nogen sinde var blevet far.



TABEL 4.7

Unge mænd i Grønland fordelt efter hvorvidt de nogen sinde er blevet far til et barn. Procent.

Er du nogen sinde blevet far til et barn?	Pct.
Nej	48
Ja, til et enkelt barn	26
Ja, til mere end ét barn	10
Ved ikke	16
I alt	100 (31)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Mændenes alder, første gang de blev far, rækker fra 17 til 22 år med et gennemsnit på 19,82 år, som er næsten den samme som blandt kvinderne. Lidt under en tredjedel af mændene af de mænd, der var blevet fædre, (31 pct.) vidste ikke, hvor gamle de var, første gang de blev far.

Mændene blev også spurgt, om de nogen sinde havde haft en kæreste, som fik foretaget en abort. 37 pct. svarede nej til spørgsmålet, mens godt 54 pct. svarede, at de havde haft en kæreste, som havde fået foretaget en abort mindst én gang (jf. tabel 4.8). 9 pct. svarede, at de ikke vidste, om deres kæreste havde fået foretaget en abort.

TABEL 4.8

Unge mænd i Grønland fordelt efter hvorvidt de nogen sinde har haft en kæreste, som har fået foretaget en abort? Procent.

Har du nogen sinde haft en kæreste, som har fået foretaget en abort?	Pct.
Nej	37
Ja, abort en enkelt gang	27
Ja, abort mere end én gang	27
Ved ikke	9
I alt	100 (70)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

## BRUG AF PRÆVENTION

Ligesom kvinderne blev mændene også spurgt, om de havde brugt bestemte former for prævention:

- Kondom

- Sæddræbende midler
- Sikre perioder
- Anden form for prævention.

Tabel 4.9 viser, at kondomer ligesom blandt kvinderne er langt den mest almindelige form for prævention blandt mændene i undersøgelsen. De er blevet brugt af 84 pct. af mændene, som i øvrigt er næsten den samme procentdel som blandt kvinderne (85 pct.). Andre former for prævention er blevet brugt af højst 10 pct. Af disse former er brugen af sæddræbende midler mest sjælden (4 pct.).

10 pct. af mændene angiver, at de har brugt andre former for prævention end de, der er nævnt i spørgsmålet. Det er også bemærkelsesværdigt, at en del af mændene (mellem 10 og 19 pct.) har svaret ”Ved ikke” til alle spørgsmålene om anvendte præventionsmetoder, selv til brugen af kondom, som ellers er den mest almindelige form for prævention i gruppen. Det kunne pege på en uvidenhed omkring præventionsmetoder og siger måske også noget om, under hvilke omstændigheder de unge mænd får seksuelt samvær, fx at de overlader ansvaret for prævention til kvinden/partneren, eller at de er berusede, når de har seksuelt samvær.

TABEL 4.9

Unge mænd i Grønland fordelt efter hvorvidt de har brugt prævention. Særskilt for præventionsform. Procent.

Har du nogen sinde brugt nogen af nedenstående former for prævention?	Nej	Ja	Ved ikke	I alt
Kondom	6	84	10	100 (70)
Sæddræbende midler	83	4	13	100 (70)
Sikre perioder	73	9	19	100 (70)
Anden form for prævention	75	10	14	100 (70)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Mændene blev efterfølgende spurgt om, hvorvidt de brugte nogen prævention i dag. 30 pct. svarede, at de selv brugte prævention, mens et stort mindretal (43 pct.) svarede enten nej, eller at det var pigen, der brugte prævention. En lille procentdel (4 pct.) svarede, at de ikke havde nogen seksuelt samvær (jf. tabel 4.10).

TABEL 4.10

Unge mænd i Grønland fordelt efter hvorvidt de bruger nogen prævention i dag.  
Procent.

Bruger du nogen prævention i dag?	Pct.
Nej, jeg har ikke nogen seksuelt samvær	4
Nej	30
Ja, jeg bruger selv prævention	30
Det er pigen, der bruger prævention	13
Ved ikke	23
I alt	100 (70)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Der er også en sammenhæng mellem at svare ”Ved ikke” til spørgsmålene, om de nogen sinde havde brugt de nævnte præventionsmetoder og at svare ”Ved ikke” til spørgsmålet om, hvorvidt de brugte prævention i dag. 31-44 pct. af mændene, som angav, at de ikke vidste, om de havde anvendt de fire præventionsmetoder, vidste heller ikke, om de brugte prævention i dag.

## SELVVURDERET HELBRED

Både mænd og kvinder blev bedt om at vurdere deres helbred på en 4-punkts-skala fra 1 = Jeg har et virkeligt godt helbred til 4 = Jeg har et dårligt helbred. Mere end tre fjerdedele (78 pct.) svarede, at de enten havde et virkelig godt helbred eller et godt helbred. Der var ingen, der angav, at de havde et dårligt helbred, men en betydelig procentdel (9 pct.) svarede, at de ikke vidste, hvordan deres helbred var, se tabel 4.11.

Der er ingen forskel mellem kvinder og mænd i deres vurdering af eget helbred.

TABEL 4.11

Unge i Grønland fordelt efter hvordan deres helbred er. Procent.

Hvordan er dit helbred?	Pct.
Jeg har et virkeligt godt helbred	23
Jeg har et godt helbred	56
Jeg har et nogenlunde helbred	13
Jeg har et dårligt helbred	0
Det ved jeg ikke	9
I alt	100 (151)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

## SAMMENFATNING

Knap 60 pct. af kvinderne havde været gravide mindst én gang, heraf de fleste mere end én gang. Hvad angår brugen af prævention i dag, svarede et stort mindretal af kvinderne (43 pct.) nej på spørgsmålet om, hvorvidt de havde brugt prævention.

Mere end halvdelen af kvinderne havde født ét eller flere børn. Af disse kvinder havde langt de fleste kun født ét enkelt barn. Den gennemsnitlige alder for førstegangsfødende kvinder er knap 20 år.

82 pct. af kvinderne havde fået foretaget en abort mindst én gang, og de fleste af disse kvinder (52 pct.) havde kun fået en enkelt abort. Vedrørende brugen af prævention er kondomer og p-piller langt de mest almindelige former for prævention blandt kvinderne i undersøgelsen. Et stort mindretal (43 pct.) oplyste, at de ikke brugte nogen prævention i dag.

Godt tredjedel af mændene havde gjort en kvinde gravid mindst én gang. En betydelig andel (9 pct.) vidste ikke, om de havde gjort en kvinde gravid. Mere end en tredjedel af mændene var blevet far til mindst ét barn. En betydelig andel (16 pct.) angav, at de ikke vidste, om de nogen sinde var blevet far. Mændenes gennemsnitlige alder, første gang de blev far, var på 20 år, som er næsten den samme som blandt kvinderne.

Godt halvdelen af mændene oplyste, at de havde haft en kæreste, som havde fået foretaget en abort mindst én gang. Lidt under 10 pct. svarede, at de ikke vidste, om deres kæreste havde fået foretaget en abort.

Kondomer er langt den mest almindelige form for prævention blandt mændene i undersøgelsen, og procentdelen, som bruger dem, er næsten den samme som blandt kvinderne (ca. 85 pct.). En betydelig pro-

centdel af mændene svarede "Ved ikke" til alle spørgsmålene om anvendte præventionsmetoder, inklusive kondomer. Godt 40 pct. oplyste enten, at de ikke brugte prævention i dag, eller at det var pigen, der brugte prævention. Mere end tre fjerdedele af både mænd og kvinder vurderede selv, at de enten havde et virkeligt godt eller et godt helbred.

I de samlede analyser i kapitel 7 undersøges det for henholdsvis kvinder og mænd, om der er nogen sammenhæng mellem følgende to forhold og det, at den unge har været udsat for seksuelt overgreb:

- Hyppigheden af abort hos de unge kvinder
- De unge kvinders alder ved første fødsel.



## DE UNGES FORBRUG AF ALKOHOL OG HASH

I dette kapitel gives en beskrivelse af de unges brug af alkohol og hash. De unge blev spurgt, hvor gamle de var, første gang de drak alkohol (øl, vin eller spiritus). Svarene indikerer, at de var mellem 8 og 18 år med en gennemsnitlig alder på knap 15 år. Mere end halvdelen (56 pct.) var 14 år eller yngre, første gang de drak alkohol. 10 unge vidste ikke, hvor gamle de var, og 2 angav, at de aldrig havde drukket alkohol.

Der er også en lille forskel mellem kvinderne og mændene i forhold til deres alder, første gang de drak alkohol. Den gennemsnitlige alder blandt mændene er 14 år og dermed lidt lavere end tilsvarende alder blandt kvinderne (knap 15 år), en statistisk signifikant forskel ( $p < 10$ ).

### DE UNGES ALDER, FØRSTE GANG DE DRAK SIG FULDE

De unge blev efterfølgende spurgt, hvor gamle de var, første gang de drak sig fulde. Deres svar indikerer, at de var mellem 8 og 20 år med en gennemsnitlig alder på 15 år. Knap halvdelen (48 pct.) var under 15 år gamle, da de blev fulde for første gang. De unges gennemsnitlige alder, første gang de blev fulde, er således meget tæt på deres gennemsnitlige alder, første gang de drak alkohol (14 år), og der er desuden en stærk statistisk sammenhæng mellem alderen ved de to hændelser (korrelation =

0,87). 12 af de unge vidste ikke, hvor gamle de var, første gang de drak sig fulde, og 2 angav, at de aldrig havde drukket sig fulde.

Der er næsten ingen forskel kvinder og mænd imellem, hvad angår deres alder, første gang de drak sig fulde. Det er på trods af, at mændene begyndte at drikke alkohol lidt tidligere, end kvinderne gjorde. 32 pct. af mændene mod 34 pct. af kvinderne var under 15 år gamle, da de blev fulde for første gang. Det vil sige, at tiden, fra de begynder at drikke, til de bliver fulde for første gang, generelt er længere for kvinder, end den er for mænd.

## HVOR OFTE ER DE UNGE FULDE I DAG?

De unge blev også spurgt om deres nuværende situation: Hvor ofte drak de sig fulde i dag? Spørgsmålet havde følgende svarkategorier: aldrig, næsten aldrig, én gang om måneden eller sjældnere, én gang hver 14. dag, én gang hver uge, flere gange om ugen, næsten hver dag og ved ikke. Svarene indikerer, at 38 pct. aldrig eller næsten aldrig drikker sig fulde, 38 pct. drikker sig fulde én gang om måneden eller sjældnere, 15 pct. drikker sig fulde én gang hver 14. dag eller oftere, mens 2 pct. ikke ved, hvor tit de drikker sig fulde.

Skelner man mellem de unge, der drikker sig fulde én gang hver 14. dag eller oftere, og dem, der gør det én gang om måneden eller sjældnere, viser det sig, at lidt mere end hver femte ung (22 pct.) drikker sig fuld én gang hver 14. dag eller oftere (jf. tabel 5.1).

TABEL 5.1

Unge i Grønland fordelt efter hvor tit de drikker sig fulde i dag. Procent.

Hvor tit drikker du dig fuld i dag?	Pct.
Én gang om måneden eller sjældnere	76
Én gang hver 14. dag eller oftere	22
Ved ikke	2
I alt	100 (149)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Der er en forskel på omtrent 8 procentpoint imellem kvinder og mænd i forhold til, hvor hyppigt de drikker sig fulde, men den er ikke signifikant. Mens lidt over 17 pct. af kvinderne oplyser, at de drikker sig fulde én



gang hver 14. dag eller oftere, gælder dette for 26 pct. af mændene (jf. tabel 5.2). 4 pct. af kvinderne ved ikke, hvor ofte de drikker sig fulde.

TABEL 5.2

Unge i Grønland fordelt efter hvor tit de drikker sig fulde i dag. Særskilt for køn. Procent.

Hvor tit drikker du dig fuld i dag?	Kvinder	Mænd
En gang om måneden eller sjældnere	78	74
En gang hver 14. dag eller oftere	17	26
Ved ikke	4	0
I alt	100 (69)	100 (80)

Anm.: Antal besvarelser i parentes. Pearson  $\chi^2(2) = 4.89$   $p = 0.09$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,084.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

## ALDER VED RYGNING ELLER SPISNING AF HASH

De unges svar på spørgsmålet om, hvor gamle de var, første gang de røg eller spiste hash, indikerer, at en stor procentdel (41 pct.) aldrig havde røget eller spist det. Derudover vidste 11 pct. ikke, hvad deres alder var på det tidspunkt. Resten af de unge (48 pct.) var mellem 0 og 22 år med en gennemsnitlig alder på 15 år. Det betyder, at de unges gennemsnitlige alder, første gang de indtog hash, kun er lidt højere end alderen, da de drak alkohol for første gang (14 år).

Imidlertid dækker den gennemsnitlige alder over nogle interessante forskelle, hvad angår alderen for henholdsvis alkohol- og hashindtagelse for første gang. 10 pct. af de unge var 11 år eller yngre ved hændelsen. Til sammenligning var 4 pct. af de unge, 11 år eller yngre, da de drak alkohol for første gang.

Der er meget lille forskel på 0,21 år mellem kvinder og mænd, hvad angår alderen for første gang de røg eller spiste hash.

## HYPPIGHED AF AT RYGE ELLER SPISE HASH I DAG

De unge blev også spurgt om, hvor ofte de røg eller spiste hash i dag. Spørgsmålet havde følgende svarkategorier: aldrig, næsten aldrig, én gang om måneden eller sjældnere, én gang hver 14. dag, én gang hver uge, flere gange om ugen, næsten hver dag og ved ikke. Langt de fleste unge (72 pct.) angiver, at de aldrig ryger eller spiser hash. Omkring 6 pct. indtager

hash én gang hver 14. dag eller oftere, mens 9 pct. ikke ved, hvor tit de ryger eller spiser hash.

Skelner man mellem de unge, der ryger eller spiser hash én gang om måneden eller oftere, og dem, der gør det sjældnere, finder man, at lidt mere end hver tiende unge (11 pct.) ryger eller spiser hash én gang om måneden eller oftere (jf. tabel 5.3).

TABEL 5.3

Unge i Grønland fordelt efter deres svar på spørgsmålet om, hvor hyppigt de ryger eller spiser hash i dag. Procent.

Hvor hyppigt ryger eller spiser du hash i dag?	Pct.
Aldrig eller næsten aldrig	81
Én gang om måneden eller oftere	11
Ved ikke	9
I alt	100 (151)

Anm. Antal besvarelser i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Sammenligner vi kvinderne og mændene i forhold til, hvor mange der ryger eller spiser hash én gang om måneden eller oftere, finder vi en betydelig og statistisk signifikant forskel mellem de to grupper (jf. tabel 5.4). Procentdelen, der ryger eller spiser hash én gang om måneden eller oftere, er næsten fire gange så stor blandt mændene (19 pct.), som den er blandt kvinderne (5 pct.)..

TABEL 5.4

Unge i Grønland fordelt efter deres svar på spørgsmålet om, hvor hyppigt de ryger eller spiser hash i dag. Særskilt for kvinder og mænd. Procent.

Hvor tit ryger eller spiser du hash i dag?	Kvinder	Mænd
Én gang om måneden eller sjældnere	95	81
Én gang hver 14. dag eller oftere	5	19
I alt	100 (62)	100 (76)

Anm.: Antal besvarelser I parentes. Pearson  $\chi^2(1) = 6,62$ ;  $p = 0,01$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,02.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

## SAMMENFATNING

De unge havde en gennemsnitlig alder på 14,47 år, og mere end halvdelelen var 14 år eller yngre, første gang de drak alkohol. De unge mænd begyndte at drikke lidt før kvinderne. De unge var mellem 8 og 20 år med en gennemsnitlig alder på 14,87 år, da de drak sig fulde for første gang.

Der er næsten ingen forskel kvinder og mænd imellem her, på trods af, at mændene begyndte at drikke alkohol lidt tidligere, end kvinderne gjorde. Lidt mere end hver femte unge (22 pct.) drikker sig fuld én gang hver 14. dag eller oftere.

En stor procentdel af de unge (41 pct.) oplyser, at de aldrig har røget eller spist hash. Resten af de unge (knap 60 pct.) var mellem 0 og 22 år med en gennemsnitlig alder på 15 år, første gang de røg eller spiste hash. Langt de fleste unge (72 pct.) angiver, at de aldrig ryger eller spiser hash i dag. Lidt mere end hver tiende unge ryger eller spiser hash én gang om måneden eller oftere. Procentdelen, der gør det blandt mændene (19 pct.), er næsten fire gange så stor som blandt kvinderne (5 pct.).

I de samlede analyser i kapitel 7 undersøges det for henholdsvis kvinder og mænd, om der er nogen sammenhæng mellem følgende forhold og det, at den unge har været udsat for seksuelt overgreb:

- Alder ved indtagelse af alkohol første gang
- Alder, den første gang man er fuld
- At drikke sig fuld mindst én gang om ugen
- At indtage hash mindst én gang om måneden.



## DE UNGES SELVFORSTÅELSE

I dette kapitel ser vi på de unges overvejelser om selvmord, på deres tilfredshed med livet og på deres vurdering af deres egne ressourcer. I kapitlet belyses, om de unge har forsøgt eller overvejet at begå selvmord, hvor tilfredse de er med deres liv, samt hvordan de unge opfatter sig selv med hensyn til ressourcer og vanskeligheder.

### FORSØG PÅ ELLER OVERVEJELSER OM SELVMORD

Selvmord og forsøg på selvmord er et væsentligt tema i den grønlandske debat om unge. Især tales der om unge mænds selvmord, der ofte ses som en reaktion på ændrede livsvilkår. Tabel 6.1 tyder på, at denne forståelse af henholdsvis unge kvinders og unge mænds forhold til selvmord ikke er korrekt.

De fleste unge har et svar på spørgsmål om, hvorvidt de nogen sinde har forsøgt på at begå selvmord eller tænkt på at gøre det, kun 4 pct. svarer ved ikke.

Godt en tredjedel af de unge kvinder (36 pct.) og godt halvdelen af de unge mænd (57 pct.) oplyser, at de aldrig har overvejet selvmord. De øvrige unge har enten overvejet selvmord eller forsøgt selvmord.

TABEL 6.1

Andelen af unge i Grønland, der har forsøgt eller overvejet selvmord. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent.

	Kvinder	Mænd	Begge køn	Antal
Har aldrig overvejet selvmord	36	57	46	69
Har overvejet at begå selvmord	41	19	30	46
Har forsøgt at begå selvmord	21	19	20	30
Ved ikke, hvad jeg skal svare	2	6	4	6
Antal	81	70		151

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Lidt under halvdelen af de unge kvinder (i alt 41 pct.) og knap en femtedel af de unge mænd (i alt 19 pct.) har overvejet at begå selvmord. Det er store andele af kvinder og mænd, der har sådanne overvejelser. Samtidig er der omkring en femtedel af både kvinder og mænd (henholdsvis 21 pct. unge kvinder og 19 pct. unge mænd), der svarer, at de har forsøgt at begå selvmord.

Det vil sige, at hver femte ung svarer, at hun/han har forsøgt at begå selvmord. Det er et skræmmende tal. I kapitel 7 undersøges det, om der er en sammenhæng mellem unge, der har overvejet eller forsøgt selvmord, og informationer om de unges alder første gang, de havde seksuelt samvær med et andet menneske, om, hvorvidt de unge selv var involveret i beslutningen om, at de skulle have seksuelt samvær, samt om, hvorvidt de unge på samme tid havde seksuelt samvær uden selv at være involveret i beslutningen og var under den seksuelle lavalder.

## TILFREDSHED MED LIVET

De unge har vurderet deres egen tilfredshed med livet på en skala, der går fra 0, der er et udtryk for den mindste tilfredshed til 10, der er et udtryk for den største tilfredshed. Langt de fleste blandt både mænd og kvinder ligger i den højere ende af skalaen, det vil sige, at de selv vurderer deres tilfredshed med livet forholdsvis højt. Derfor har vi valgt at skære fordelingen af svarene i 2 dele. 0-6 på skalaen betegner vi som forholdsvis lav tilfredshed, mens 7-10 på skalaen betegner vi som høj tilfredshed. Tabel 6.2 viser procentdelen af, kvinder, mænd og begge køn med hhv. lav og høj tilfredshed med livet samt procentdelen, der svarede Ved ikke.

TABEL 6.2

Unge i Grønland med lav tilfredshed med livet. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent.

Lav tilfredshed med livet	Kvinder	Mænd	Begge køn
Ja	15	13	14
Nej	79	79	79
Ved ikke	6	9	7
I alt	100 (70)	100 (81)	100 (151)

Anm.: Antal i parentes. Lav tilfredshed med livet defineres som 0-6 point på en skala fra 0 (lavest tilfredshed) til 10 (højest tilfredshed).

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Knap 15 pct. af de unge (begge køn) har en lav tilfredshed med livet, mens de øvrige unge har en høj tilfredshed.

## RESSOURCER, VANSKELIGHEDER OG GODE EGENSKABER

Til vurdering af individets oplevede selvværd har vi anvendt Rosenbergs selvværdsskala (Rosenberg, 1986), som er det mest benyttede instrument til måling af selvværd generelt (Lindgaard, 2002; Vammen & Christoffersen, 2013). Selvværd eller selvfølelse er en positiv eller negativ holdning mod ens selv, en helhedsvurdering af ens egen værdi. Rosenbergs skema er udviklet ud fra den betragtning, at mennesket som den eneste ”dyreart” er i stand til at forholde sig til sig selv som objekt såvel som subjekt. Mennesket er således i stand til at vurdere og bedømme sig selv med en vis objektivitet og på samme måde, som det vurderer og bedømmer andre mennesker. Det er individets ”oplevede selvværd” (Lindgård, 2002: s. 156). Rosenbergs selvværdsskala består af 10 items til belysning af individets oplevelse af selvværd. Der spørges blandt andet, om personen føler sig mislykket, nytteløs, eller om personen har gode egenskaber, noget at være stolt af, føler sig værdifuld og har respekt for sig selv. Hvert spørgsmål har 4 svarmuligheder på en skala, som går fra Stærkt enig til Stærkt uenig.

De unge har besvaret en række spørgsmål ud fra deres egen opfattelse af sig selv. Tabel 6.3 viser henholdsvis de unge kvinders og de unge mænds svar på samtlige spørgsmål.

TABEL 6.3

Andelen af unge i Grønland, der er stærkt enige eller enige i en række udsagn om egen selvopfattelse. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent.

	Kvinder Er stærkt enig eller enig	Mænd Er stærkt enig eller enig	Begge køn er stærkt enig eller enig	Antal
Jeg er tilfreds med mig selv	85	84	85	151
Jeg duer ikke til noget	52*	29	41	151
Jeg har en del gode egenskaber	86	84	85	151
Jeg er i stand til at gøre noget lige så godt som de fleste	85	79	82	151
Jeg har meget, jeg ikke er stolt af	41*	33	37	151
Jeg føler mig af og til helt nytteløs	44*	33	39	151
Jeg er lige så værdifuld som andre	96	84*	91	151
Jeg ville ønske, jeg kunne have større respekt for mig selv	74	76	75	151
Jeg er tilbøjelig til at tro, jeg er mislykket	31	30	30	151
Jeg har en positiv holdning over for mig selv	78	76	77	151

Anm.: En stjerne ved et tal betyder, at der er en signifikant forskel mellem kvinder og mænd.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Det fremgår, at der er en meget stor del af de unge (tre fjerdedele), der er enige i positive udsagn som: jeg er tilfreds med mig selv, jeg har en del gode egenskaber, jeg er i stand til at gøre noget lige så godt som de fleste, og jeg er lige så værdifuld som andre. Så at sige alle unge er enige i, at de er lige så værdifulde som andre, mens der er omkring 15 pct. af de unge, der ikke er tilfredse med sig selv, ikke mener, de har en del gode egenskaber, og ikke mener, de er i stand til at gøre noget lige så godt som andre.

Ser vi på de mere negativt prægede udtalelser, er der en hel del, der er enige i at have en negativ opfattelse af sig selv. I alt 75 pct. af begge køn er enige eller stærkt enige i, at de ville ønske, de kunne have større respekt for sig selv. Mere end en tredjedel af de unge er enige eller stærkt enige i, at de ikke duer til noget, at de ikke har meget at være stolte af, at de føler sig helt nytteløse, eller at de er tilbøjelige til at tro, at de er mislykkede. Det er store tal, som man må forholde sig til.

Der er enkelte forskelle mellem kønnene. For de positive udtalelsers vedkommende er der en lidt mindre andel af de unge mænd, som svarer, at de føler sig lige så værdifulde som andre – cirka 15 pct. af de unge mænd er ikke enige i den udtalelse. Når det drejer sig om de negative udtalelser, er der en større andel af de unge kvinder, der ikke har en stor selvtilid. 52 pct. af de unge kvinder – omtrent dobbelt så stor en andel som andelen af unge mænd – svarer, at de er enige i udtalelsen om, at de ikke duer til noget. Ligesom en større andel af de unge kvinder



(omkring 40 pct.) svarer, at de er enige i, at de ikke har meget, de er stolte af, og i, at de føler sig helt nytteløse.

De 10 items i tabel 6.3 kan samles i en skala, som svarer til Rosenbergs Self-Esteem Scale, og som måler de unges opfattelse af sig selv. For hvert item får man 0 eller 1 point afhængigt af, om man svar bekræftende eller benægtende. Jo flere point, jo ringere selvværd (Vammen & Christoffersen, 2013). Resultatet er en skala fra 0-10. Vi har valgt et skæringspunkt på skalaen, hvor de, der har 5 eller flere point ud af maksimum 10 point, scorer et lavt selvværd.

TABEL 6.4

Unge i Grønland med lavt selvværd. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent.

Lav selvværd	Kvinder	Mænd	Begge køn
Ja	28	20	28
Nej	69	71	70
Ved ikke	2	9	5
I alt	100 (70)	100 (81)	100 (151)

Anm.: Antal i parentes. Lavt selvværd defineres som 5-10 point på en skala fra 0 til 10.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Når resultaterne gøres op på denne måde, er der i alt 28 pct. af de unge kvinder og 20 pct. af de unge mænd, der har en lav selvopfattelse, det er unge, som i mindre grad er enige med de positive udtalelser og i højere grad er enige i de negative udtalelser.

I de afsluttende samlede analyser i kapitel 7 undersøges det for henholdsvis kvinder og mænd, om der er nogen sammenhæng mellem følgende tre forhold og det, at den unge har været udsat for seksuelt overgreb:

- Har den unge overvejet eller forsøgt selvmord?
- Er den unge tilfreds eller utilfreds med sit liv?
- Har den unge en lav selvopfattelse?



## SAMMENFATNING OG SAMMENHÆNGE

I dette kapitel er der en gennemgang af centrale resultater samt analyser af sammenhænge i materialet. Målet er at give et samlet overblik over forekomsten af seksuelle overgreb samt over sammenhænge mellem forekomsten af seksuelle overgreb og en række af de øvrige forhold, som er medtaget i undersøgelsen. Når seksuelle overgreb skal forebygges, er det vigtigt at have en sådan udvidet viden om, hvilke forhold der optræder samtidig med seksuelle overgreb, både for at vide, hvilke konsekvenser et overgreb kan have, og for at få en øget viden om, hvilke målgrupper det vil være relevant at arbejde med eller være opmærksom på.

Det kan være svært helt præcist at definere et seksuelt overgreb, når det skal undersøges ved hjælp af et spørgeskema. Dels kan det være svært at spørge på en måde, som på samme tid er præcis for forskeren og forståelig for den, der udfylder spørgeskemaet. Dels kan den, der udfylder spørgeskemaet, have vanskeligheder med at huske, hvad der skete hvornår, idet spørgsmålene om overgreb går langt tilbage i tiden. Dels kan vedkommendes svar være præget af et ønske om enten at beskytte sig selv mod at være offer eller om at beskytte den, der har udført overgrebet, mod at være krænker. Endelig kan det være vanskeligt at vurdere om resultaterne kan generaliseres, hvis man ikke har et tilfældigt udtræk (altså et udtræk, der er repræsentativt) og en specifik alder for deltagerne i undersøgelsen.

Vi har forsøgt at tage højde for de forskellige vanskeligheder. Vi har forsøgt at stille entydige spørgsmål og har tjekket formuleringen og indholdet af alle spørgsmål sammen med grønlandske professionelle, som har kunnet hjælpe med at se, om det, vi spurgte om, var noget, man kunne forvente ville blive besvaret, og om den danske udgave af spørgsmålene havde en form, så de kunne oversættes til grønlandsk på en måde, så de ville have det samme indhold.

Vi har spurgt helt konkret om, hvor gamle de unge var, første gang de var seksuelt sammen med en anden person (uanset denne anden persons alder), og vi har spurgt om, hvorvidt den unge selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær. Begge spørgsmål har kunnet besvares. Samtidig viser svarene nogle af de vanskeligheder, der er, når man arbejder med forhold i forbindelse med seksuelle overgreb. For nogle kan det være svært at vide, hvornår man selv har været med til at træffe beslutningen om seksuelt samvær, og for mange er der ikke nogen opmærksomhed på, at det ikke er tilladt at have seksuelt samvær med et barn under 15 år, ligesom det i nogle tilfælde heller ikke er tilladt at have seksuelt samvær med en ung under 18 år – det sidste gælder, hvis man har forældreansvar (fx plejeforælder) eller er ansvarlig for at undervise den unge (fx lærer).<sup>7</sup>

Det skal desuden bemærkes, at det, at der er en statistisk sammenhæng, ikke er det samme som årsag. Vi kan ikke dokumentere, hvad der er årsag til de unges reaktioner, men vi kan dokumentere, at der på en række punkter er sammenhæng mellem de unges reaktioner og det forhold, at de har været udsat for et seksuelt overgreb.

## FOREKOMST AF SEKSUELLE OVERGREB

En hel del af de unge har ikke været ret gamle, første gang de havde seksuelt samvær med et andet menneske – der er tale om en omtrent lige stor andel unge kvinder og unge mænd:

- 6-7 pct. af begge køn havde første gang seksuelt samvær med et andet menneske, da de var 7 år eller yngre.
- Ser vi på andelen af unge, der havde seksuelt samvær med et andet menneske, før de blev så gamle, at det var lovligt, altså før de fyldte

---

7. Kriminalloven i Grønland, § 79 og § 80.

15 år (her er de unge, der var 7 år eller yngre inkluderet), gælder det for 41 pct. af alle unge, at de oplevede seksuelt samvær første gang, inden det ifølge Kriminalloven i Grønland var tilladt. Her er der dog en signifikant<sup>8</sup> forskel på kvinder og mænd:

- 53 pct. af de unge kvinder havde første gang seksuelt samvær med et andet menneske, før de fyldte 15 år
- 29 pct. af de unge mænd havde første gang seksuelt samvær med et andet menneske, før de fyldte 15 år.<sup>9</sup>

Det vil sige, at godt halvdelen af de unge kvinder og mellem hver tredje og hver fjerde af de unge mænd er yngre end 15 år, første gang de oplever seksuelt samvær med et andet menneske. I mere end 4 ud af 5 tilfælde er der tale om samleje i skeden, og i alle tilfælde indgår berøring af kønsorganer.

I nogle tilfælde har de unge seksuelt samvær med en omtrent jævnaldrene, i andre tilfælde med en person, der er ældre. Sædvanligvis defineres det som et seksuelt overgreb, hvis krænkeren er mindst 5 år ældre end offeret. Da der her er tale om, at offeret er under 15 år, er der tale om seksuelle overgreb (med mindre de to er omtrent lige gamle, og begge har været med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær). Uanset om et barn kan forekomme seksuelt indladende, er det den voksnes (eller ældre persons) ansvar at sørge for, at der ikke kommer til at ske seksuelle handlinger.

67 pct. af de unge kvinder og mænd var selv med til at bestemme det, første gang de havde seksuelt samvær med et andet menneske. 21 pct. af de unge kvinder og 9 pct. af de unge mænd svarede, at det var andre, der bestemte, at der skulle være seksuelt samvær, første gang de var seksuelt sammen med et andet menneske. 13 pct. af kvinderne og 24 pct. af mændene svarede, at de ikke ved, om de selv var med til at bestemme den første gang (4 pct. af kvinderne har endnu ikke haft seksuelt samvær med et andet menneske). Samlet finder vi derfor, at en tredjedel af såvel kvinder som mænd ikke selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, første gang de var seksuelt sammen med en anden:

---

8. Ordet ”signifikant” bruges, når der er en forskel, der er så stor, at den ikke er tilfældig. Det vil sige en forskel, der kan tolkes på.

<sup>9</sup> Disse tal afviger lidt fra tallene i kapitel 2, fordi vi ikke inkluderer de unge, der svarede ”ved ikke”.

- 33 pct.<sup>10</sup> af de unge kvinder var ikke selv med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, den første gang de var seksuelt sammen med en anden person
- 33 pct. af de unge mænd var ikke selv med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, den første gang de var seksuelt sammen med en anden person.

En del af de unge, der ikke selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, første gang de var seksuelt sammen med en anden, var 15 år eller ældre den første gang. Billedet af, hvornår der er tale om et seksuelt overgreb, er således ikke helt klart. Vi vurderer dog, at der er tale om et overgreb, når den unge ikke selv har været med til at bestemme, at der skulle ske noget seksuelt. I de følgende analyser opererer vi derfor med tre forskellige definitioner af seksuelle overgreb:

TABEL 7.1

Unge i Grønland, der har været udsat for seksuelt overgreb, fordelt efter indikator for seksuelt overgreb. Særskilt for kvinder, mænd og begge køn. Procent. Antal personer i parentes.

Indikator for seksuelt overgreb	Kvinder	Mænd	Begge køn
Under 15 år	53 (41/78)	32 (20/62) **	44 (61/140)
Har ikke selv bestemt første gang	33 (26/78)	33 (23/70)	33 (49/148)
Under 15 år + har ikke selv bestemt	22 (17/78)	5 (3/62) ***	13 (20/140)

Anm.: Procenttal i denne tabel kan afvige fra tallene vist i kapitel 2, fordi vi ikke inkluderer de unge, der svarede ved ikke, i testene af statistisk signifikans. \*\* Forskellen mellem kønnene er signifikant med  $p < 0,05$ , \*\*\* Forskellen mellem kønnene er signifikant med  $p < 0,01$ . Tallene i parentes skal læses "41 unge af 78 unge" osv.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

- *Den unge er første gang yngre end 15 år.* Det gælder for 53 pct. af de unge kvinder og 32 pct. af de unge mænd.
- *Den unge har første gang ikke selv været med til at bestemme.* Det gælder for 33 pct. af de unge kvinder og 33 pct. af de unge mænd.
- *Den unge er første gang yngre end 15 år OG har ikke selv været med til at bestemme.* Det gælder for 22 pct. af de unge kvinder og 5 pct. af de unge mænd.
- Disse tal er opsummeret i tabel 7.1. De følgende analyser er foretaget for hver af disse tre grupper. De enkelte unge kan indgå i mere end en gruppe, er alle analyser foretaget for hver af de tre grupper.

<sup>10</sup> Når procenterne afrundes til hele tal, er der tale om 33 procent.

I det følgende gennemgås de signifikante sammenhænge, der er fundet mellem seksuelle overgreb (i de tre forskellige variationer) og de undersøgte forhold, der er beskrevet i tabel 7.2.

## **FLERE SEKSUELLE OVERGREB EFTER DEN FØRSTE GANG**

Både unge kvinder, der første gang var yngre end 15 år, unge kvinder, som ikke selv var med til at bestemme, at de skulle have seksuelt samvær, eller unge kvinder, som både var yngre end 15 år og ikke selv var med til at bestemme, har i alle tilfælde signifikant oftere end andre været udsat for flere seksuelle overgreb. Det samme gælder for gruppen af unge mænd, der ikke selv var med til at bestemme, men ikke for de øvrige unge mænd.

Det vil sige, at seksuelle overgreb, specielt for kvinder, ofte bliver fulgt af nye overgreb. For mænd gælder det samme for de mænd, der ikke selv har været med til at bestemme.

## **FØDESTED OG BOPÆL**

Der er ikke nogen relation mellem hverken fødested eller bopæl og så det forhold, at den unge har været udsat for et seksuelt overgreb, hverken for kvinder eller for mænd fra nogen af de tre grupper af overgreb.

Det vil sige, vi kan konstatere, at seksuelle overgreb finder sted over hele landet, og vi kan ikke specifikt pege på en enkelt kommune, hvor risikoen er signifikant større end andre steder.

Tilsvarende er der heller ikke nogen signifikante relationer mellem bopælen under barndommen, altså om den unge har boet hos forældrene eller uden for hjemmet.

## **BRUG AF ALKOHOL OG HASH**

Både kvinder og mænd, der havde seksuelt samvær, første gang før de var 15 år, eller ikke selv var med til at bestemme, var signifikant yngre end de andre unge, første gang de drak alkohol, og første gang de drak

sig berusede. Det samme gælder for kvinder i den kombinerede gruppe (yngre end 15 år og ikke selv med til at bestemme).

Unge kvinder, der ikke selv bestemte den første gang, de havde seksuelt samvær, drikker sig fulde mindst én gang om ugen signifikant oftere end de øvrige unge.

For både kvinder og mænd finder vi således en signifikant sammenhæng mellem et tidligt og et stort forbrug af alkohol og det forhold, at den unge var yngre end 15 år, første gang der var seksuelt samvær med et andet menneske, at den unge ikke selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, samt kombinationen af de to forhold.

Vi kan ikke sige noget om årsag og virkning, dvs. om det er, fordi de unge har et stort forbrug af alkohol, at de bliver udsat for seksuelle overgreb, eller om forbruget af alkohol er en følge af overgrebet.

Men hvis man arbejder med unge, der har et tidligt og stort forbrug af alkohol, vil det være hensigtsmæssigt også at inddrage forhold som seksuelle overgreb som en del af problemstillingen. Desuden er det relevant at overveje, om der er en bagvedliggende faktor i spil, nemlig om barnet/den unge har svært ved at fornemme, hvad der er en rimelig grænse.

Der er ikke nogen sammenhæng mellem seksuelle overgreb og brug af hash hverken blandt de unge mænd eller unge kvinder (der er desuden færre unge kvinder end unge mænd, der bruger hash).

## PRÆVENTION, ABORT OG FØDSLER

For kvinderne gælder det, at de kvinder, der første gang var yngre end 15 år, signifikant oftere end de øvrige kvinder har fået (mindst) en abort. De kvinder, der første gang ikke selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, har signifikant oftere end de øvrige kvinder født (mindst) et barn, før de fyldte 21 år.

Vi finder således en sammenhæng mellem seksuelt samvær, før den unge kvinde er fyldt 15 år, og forekomst af aborter og tidlige fødsler.

Der er ikke nogen signifikante sammenhænge mellem kvinders eller mænds brug af prævention i dag og det, at de har været udsat for seksuelle overgreb. Der er heller ikke nogen sammenhæng blandt mænd mellem det at være udsat for overgreb og henholdsvis brug af prævention eller at blive far, inden de er fyldt 21 år.



## SEKSUELT SAMVÆR MED EN, DER IKKE ØNSKEDE SEKSUELT SAMVÆR

For mændenes vedkommende er der en signifikant sammenhæng mellem mænd, der første gang ikke selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, og at de selv senere havde været sammen seksuelt med en anden person, som ikke havde ønsket seksuelt samvær, det vil sige, hvor seksuelt samvær udelukkende var den unges eget valg.

Man kan derfor i et vist omfang konstatere, at der er en øget sandsynlighed for, at mænd, der ved deres første seksuelle samvær med en anden person ikke selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, signifikant oftere end andre mænd kan udsætte andre personer for seksuelle overgreb. Vi skal dog gøre opmærksom på, at der her er tale om små tal, da det er relativt få mænd, der svarer, at de har seksuelt samvær med en anden person mod dennes ønske.

## HELBRED OG SELVMORD

De unge er blevet bedt om at give en vurdering af deres eget helbred. Hverken for kvinder eller for mænd er der nogen sammenhæng mellem at have været udsat for seksuelle overgreb og deres opfattelse af deres eget helbred.

Det samme gælder for, om de unge mænd eller kvinder har overvejet eller forsøgt selvmord. Der findes ikke nogen sammenhæng.

## UDDANNELSE

Unge kvinder, der var under 15 år, første gang de oplevede seksuelt samvær, og som ikke selv var med til at bestemme, at der skulle være seksuelt samvær, har signifikant sjældnere påbegyndt en uddannelse efter folkeskolen. Der er således en indikator på, at det at have været udsat for seksuelt overgreb kan have en langtrækkende betydning fx ind i uddannelsesvalgene.

## TILFREDSHED MED LIVET, SELVOPFATTELSE OG VENSKABER

De unge blev bedt om at angive deres tilfredshed med livet på en skala, der gik fra 0 til 10. Både kvinder og mænd, der var yngre end 15 år, første gang de havde seksuelt samvær med et andet menneske, har en signifikant lavere tilfredshed med livet end de andre unge. Også kvinder, der både var yngre end 15 år, og som ikke selv var med til at bestemme, at der skulle foregå noget seksuelt, første gang har en signifikant lavere livstfredshed.

TABEL 7.2

Oversigt over sammenhæng mellem indikatorer for seksuelle overgreb og en række andre indikatorer blandt kvinder, mænd og begge køn.

	Kvinder	Mænd	Begge køn
<i>Pct., der har siden har haft seksuel aktivitet sammen med en, som hun/han ikke selv har bestemt (inkl. ved ikke)<sup>1</sup></i>			
15 år eller yngre	Højere		Højere
Har ikke selv bestemt første gang	Højere	Højere	Højere
Under 15 år + har ikke selv bestemt	Højere		Højere
<i>Pct., der blev født i hver kommune<sup>1</sup></i>			
<i>Pct. boende i hver kommune<sup>1</sup></i>			
<i>Pct., der havde boet med andre fra familien/på plejehjem/børnehjem/andet sted i deres barndom<sup>1</sup></i>			
<i>Alder ved første alkoholindtagelse<sup>2</sup></i>			
15 år eller yngre	Lavere	Lavere	Lavere
Har ikke selv bestemt første gang			
Under 15 år + har ikke selv bestemt	Lavere	Lavere	Lavere
<i>Alder ved første fuldskab</i>			
15 år eller yngre	Lavere	Lavere	Lavere
Har ikke selv bestemt første gang			
Under 15 år + har ikke selv bestemt	Lavere		Lavere
<i>Pct., der drikker sig fuld mindst én gang om ugen<sup>1</sup></i>			
15 år eller yngre			
Har ikke selv bestemt første gang	Højere		
Under 15 år + har ikke selv bestemt			Højere

Tabellen fortsættes

TABEL 7.2 FORTSAT

Oversigt over sammenhæng mellem indikatorer for seksuelle overgreb og en række andre indikatorer blandt kvinder, mænd og begge køn.

	Kvinder	Mænd	Begge køn
<i>Pct., der indtager hash mindst én gang om måneden<sup>1</sup></i>			
<i>Pct. af kvinder, der har fået mindst én abort<sup>1</sup></i>			
15 år eller yngre	Højere	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	---	---	---
Under 15 år + har ikke selv bestemt	---	---	---
<i>Alder ved første fødsel<sup>2</sup></i>			
15 år eller yngre	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	Lavere	---	---
Under 15 år + har ikke selv bestemt	---	---	---
<i>Pct. af kvinder, der bruger prævention<sup>1</sup></i>			
<i>Pct. af mænd, der bruger prævention<sup>1</sup></i>			
<i>Pct., der har haft seksuelt samvær med en, der ikke ønskede det (inkl. ved ikke)<sup>1</sup></i>			
15 år eller yngre	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	---	Højere	Højere
Under 15 år + har ikke selv bestemt	---	---	Højere
<i>Pct. med et godt/virkeligt godt helbred<sup>1</sup></i>			
<i>Pct., der har tænkt på/forsøgt selvmord<sup>1</sup></i>			
15 år eller yngre	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	---	---	Højere
Under 15 år + har ikke selv bestemt	---	---	---
<i>Pct. med lav tilfredshed med livet<sup>1</sup></i>			
15 år eller yngre	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	Højere	Højere	Højere
Under 15 år + har ikke selv bestemt	---	---	Højere
<i>Pct. med lavt selvværd/selvfølelse<sup>1</sup></i>			
15 år eller yngre	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	Højere	Højere	Højere
Under 15 år + har ikke selv bestemt	Højere	---	Højere
<i>Graden af venskaber<sup>2</sup></i>			
15 år eller yngre	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	Lavere	Lavere	Lavere
Under 15 år + har ikke selv bestemt	---	---	---
<i>Pct., der svarer, at de endnu ikke/skal ikke have en uddannelse<sup>1</sup></i>			
15 år eller yngre	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	---	---	Højere
Under 15 år + har ikke selv bestemt	Højere	---	---
<i>Pct., der har enten et mindre job eller ingen job (modsat dem, der havde et deltids/fuldtidsjob)<sup>1</sup></i>			

Anm.: Se bilag 3 for en detaljeret udgave af tabellen.

1. Fisher's Exact test.
2. Wilcoxon Mann-Whitney test. 'Højere' = højere forekomst; 'lavere' = lavere forekomst, tomme celler = ingen signifikant sammenhæng.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

Når vi ser på de unges vurdering af sig selv på en række forskellige udsagn, som måler forskellige aspekter af selvværd/selvfølelse, finder vi samme sammenhæng. Både for unge kvinder og for unge mænd finder vi, at unge, der ikke selv var med til at bestemme, har en signifikant lavere selvopfattelse end andre unge. Det samme gælder for kvinder i den kombinerede gruppe (under 15 år og bestemte ikke selv).

Når vi ser på de unges svar på en række udsagn om deres venskaber, finder vi for både unge kvinder og unge mænd, at de, der ikke selv har været med til at bestemme, har en signifikant mindre venskabskreds end de andre unge.

Tabel 7.2 indeholder en oversigt over alle de gennemgæede sammenhænge mellem forekomst af seksuelle overgreb og de øvrige gennemgæede forhold.

## PERSPEKTIVER

I dette kapitel er der nogle refleksioner over, hvad undersøgelsens resultater vil kunne bruges til i praksis. Vi har valgt at kalde det ”perspektiver” i stedet for anbefalinger, da resultaterne er en større helhed, som kan give anledning til en række praktiske tiltag. De endelige vurderinger og beslutninger må foretages af personer, der er tættere på den grønlandske virkelighed, end vi er.

Overordnet set er det mest markante resultat, at seksuelle overgreb mod børn (og unge) har længerevarende negative følgevirkninger. Selvom man i en undersøgelse som denne ikke snævert kan sige noget om årsag og konsekvens, så er der en række markante sammenhænge, der taler deres tydelige sprog.

Et andet markant resultat er, at unge kvinder og mænd har en meget tidlig start på elementer af voksenlivet. For en stor del af de unge starter seksuallivet, før de fylder 15 år, og tilsvarende er der en stor del unge, der i samme alder har været berusede (og for en mindre dels vedkommende svarer, at de jævnligt drikker sig fulde). I forlængelse af dette kan nævnes, at en stor del af de unge får deres første barn, inden de fylder 20 år (og at der er mange provokerede aborter), samt at specielt en stor del af de unge kvinder ikke er i gang med nogen uddannelse efter folkeskolen. Forbruget af alkohol, de mange graviditeter og det, at de unge kvinder ikke kommer i gang med en uddannelse, har en indbyrdes

sammenhæng, men de tre forhold har desuden hver især en signifikant sammenhæng med, at den unge (kvinde eller mand) har været udsat for seksuelle overgreb.

En helt lavpraktisk anbefaling i denne sammenhæng er at pege på behovet for tidlig seksualundervisning og prævention. Har disse unge adgang til prævention, eller er det ikke muligt for dem at få præventive midler? Unge skal sædvanligvis være 15 år eller ældre<sup>11</sup>, for at de uden videre kan få prævention, altså være så gamle, at det er lovligt for dem at have seksuelt samvær. Men de unge, der påbegynder seksuallivet, før det er lovligt, har i praksis brug for såvel undervisning som prævention. Børn i Grønlands skoler får på forskellig vis undervisning om blandt andet kærlighed, omsorg og seksuelt samvær.<sup>12</sup> Undervisningen sker både på skolens yngste trin, mellemtrin og ældste trin, hvor eleverne blandt andet undervises i seksuelt samvær og grænser for seksuelt samvær. Alligevel har vi her tre anbefalinger:

- At man overvejer, om seksualundervisningen i højere grad kan inddrage forekomsten af seksuelle overgreb, herunder hvad et overgreb er, hvordan man undgår overgreb, og hvem man taler med bagefter, hvis det alligevel sker.
- At man i større omfang bruger fritidsklubber som kampagnesteder, end det er tilfældet i dag, hvor man tager fat på emner som at passe på sin krop, hvordan man undgår overgreb mv.
- At man overvejer muligheden for at give 12, 13 og 14 år gamle piger fri adgang til prævention.

De tre forslag tager udgangspunkt i den virkelighed, undersøgelsen beskriver. En anden mulighed er at forsøge at ændre virkeligheden på den måde, at man søger at forsinke børnenes seksuelle debut, så de kunne vente med at påbegynde både frivillige og ufrivillige seksuelle samvær med andre mennesker, til de er blevet lidt ældre. Vi vil dog alligevel fastholde spørgsmålet om prævention, da prævention ville kunne hindre meget tidlige graviditeter og aborter, ligesom færre meget tidlige fødsler formentlig kunne have en positiv indflydelse på unge kvinders uddannelsesniveau efter folkeskolen.

---

<sup>11</sup> Landstingforordning nr. 6 af 31. maj 2001 om patienters retsstilling.

<sup>12</sup> Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 16 af 24. juni 2003 om trinmål samt fagformål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder, kapitel 11, § 35.

Hvis vi ser på forekomsten af seksuelle overgreb, er der her i alt fem punkter, som det vil være relevant at give opmærksomhed, hvis man vil tilrettelægge en særlig indsats med henblik på at forebygge seksuelle overgreb:

- Der er i alt 7 pct. af de unge (henholdsvis 6 pct. kvinder og 7 pct. mænd), der er haft deres første seksuelle oplevelse, da de var 0-7 år gamle.
- I alt 53 pct. af de unge kvinder og 29 pct. af de unge mænd har deres første seksuelle kontakt, mens de er yngre end 15 år, dvs. på et tidspunkt, hvor det ikke var lovligt.
- Der er i alt 33 pct. af de unge kvinder og 33 pct. af de unge mænd, der ikke selv har været med til at bestemme det, den første gang de oplevede seksuelt samvær med et andet menneske.
- Flertallet af de unge kvinder (73 pct.) er 13, 14 eller 15 år gamle, første gang de har seksuelt samvær med et andet menneske.
- I alt 21 pct. af de unge kvinder og 4 pct. af de unge mænd var yngre end 15 år og var ikke med til at bestemme, at det skulle ske, den første gang de oplevede seksuelt samvær.

Dette giver anledning til forskellige refleksioner. Vi vil anbefale, at man tager stilling til følgende:

- Hvordan vil man forholde sig til, at retningslinjerne i Grønlands Kriminallov for, i hvilken alder det er tilladt at have seksuelt samvær med unge, i så stort et omfang bliver overtrådt? Man kan her overveje at informere befolkningen bedre, fx via relevante fjernsynsudsendelser, man kan overveje, om politianmeldelser af seksuelle overgreb kan modtages bedre, og man kan overveje, om man eventuelt skal ændre, hvilken straf og hvilken indsats i øvrigt det vil være relevant at sætte i værk over for mennesker, der bliver dømt for at udføre seksuelle overgreb. Man kunne i endnu højere grad indføre videoafhøring af børn og sørge for, at det kunne ske lokalt. Herunder sørge for at uddanne flere fra politiet til at foretage videoafhøringer.
- Man kunne arbejde på at få et styrket og bedre tværfaglig samarbejde lokalt i byerne, hvor der kunne være faglige samråd, når der var mistanke om og anmeldelse af overgreb.

- Man kunne overveje, om der kunne findes en god udbygning af behandlingstilbuddene til både børn og voksne med senfølger efter seksuelle overgreb.
- Endelig vil vi mere generelt pege på, at det er vigtigt at forholde sig til, at omkring en tredjedel af de unge ikke selv er med til at bestemme, at der skal være seksuelt samvær, første gang de oplever seksuelt samvær. Det kunne her være relevant at inddrage det forhold, at alle har ret til selv at være med til at bestemme, i seksualundervisningen. Grønland er et af de lande i verden, der har den bedste undervisning i FN's børnerettighedskonvention. Man kunne i den forbindelse overveje, om ret til selvbestemmelse inden for det seksuelle område ikke ville kunne flettes ind, når der undervises i børnekonventionen.

Det er vores opfattelse, at den vigtigste anbefaling er at undervise befolkningen, både børn, unge og voksne – og begge køn – så der kan komme en bedre forståelse af, at det ikke er nogen hensigtsmæssig opførsel at foretage seksuelle overgreb. Det lyder måske relativt enkelt, men det er en stor opgave. En del af det billede, undersøgelsen har givet os af seksuelle overgreb, er, at der i vid udstrækning er tale om overgreb, som finder sted uden for familien. Det betyder, at det vil være relevant at inddrage familiens voksne i forebyggelsen af seksuelle overgreb ved fx at gøre dem mere opmærksomme på deres beskyttende opgaver og herunder lære dem, hvad de kan og bør gøre.

Nogle af de vanskeligheder, Grønland står overfor, når der skal sættes ind for at forebygge seksuelle overgreb hænger sammen med, at der er så få indbyggere i Grønland. I de mindre byer kender alle hinanden og også samlet i hele landet er der mange, der kender de forskellige familier. Derfor kan man måske være tilbøjelig til at lukke øjnene, når man skulle kunne se, at der skete noget, som ikke burde ske, ligesom den enkelte er nødt til at være god til at skjule sine egne hemmeligheder, hvis man ikke ønsker, de skal være offentligt kendte. Det sidste har også betydning, når man er blevet udsat for overgreb eller er blevet truet. Seksuelt samvær er en god ting, som alle mennesker kan have glæde af, men den største glæde må dog være, at man har seksuelt samvær, når man er tilstrækkeligt moden, og når det er sammen med én, man gerne vil være sammen med.



Afslutningsvis vil vi derfor anbefale, at man i undervisningen af/formidlingen til børn, unge og voksne har følgende elementer inkluderet:

- Der fokuseres på oplysning om, hvad det betyder for børn/unge at være udsat for seksuelle overgreb, samt hvilke overlevelsesmekanismer og hvilke følgevirkninger der er tale om
- Der fokuseres på oplysning om, hvor vigtigt det er, at alle yder en indsats, herunder hvad der må anses for god ”førstehjælp”, som alle mennesker principielt kan yde
- Der hjælpes med at finde ord for, hvorfor seksuelle overgreb ikke er i orden
- Der fortsættes med etablering af tilbud om hjælp, som allerede er i gang.

Vi har ikke nogen anbefalinger om yderligere behandlingsmæssige tiltag. Som det fremgår af kapitel 1, har der gennem de senere år været mange nye initiativer. Efter vores opfattelse bør disse initiativer fastholdes og videreudvikles (herunder gerne evalueres). Der er igangsat nogle vigtige ting, og efter vores opfattelse vil forbedringen af disse ting fremmes af, at befolkningen lærer meget mere om betydningen af seksuelle overgreb, om betydningen af at tale om det og om betydningen af at gribe ind både som samfund, som familie og som enkeltpersoner.



# BILAG

## BILAG 1 SVARPROCENT OG REPRÆSENTATIVITET

I bilag 1 ser vi på, hvor mange af de unge der blev udtrukket til stikprøven af 18-25-årige kvinder og mænd i Grønland, som besvarede spørgeskemaet. Desuden vurderes repræsentativiteten ud fra faktorerne anvendt til stikprøveudtagning, dvs. køn, alder, geografisk beliggenhed og uddannelse.

Der kommer først en sammenfatning med de centrale informationer af betydning for repræsentativiteten og dermed for undersøgelsens senere analyser. Derefter kommer en mere udførlig gennemgang af data på området. Læserne kan undlade den udførlige gennemgang, men vi anbefaler, at man orienterer sig i sammenfatningen.

### SAMMENFATNING

38 pct. af unge i den udtrukne stikprøve besvarede spørgeskemaet. Når vi sammenligner de unge, der besvarede spørgeskemaet, med de unge, der ikke besvarede skemaet, finder vi samlet set en acceptabel datarepræsentativitet, hvad angår alder og geografisk spredning, mens der er en vis skævhed i forhold til kønsfordeling og uddannelsesniveau.

Kvinderne er overrepræsenteret i besvarelsene med 8 procentpoint i forhold til deres andel i den udtrukne stikprøve. Unge med et hø-

jere uddannelsesniveaue er overrepræsenteret blandt de deltagende unge. Overrepræsenteration af unge med gymnasie- og erhvervsuddannelse og underrepræsenteration af unge, som har bestået eller er antaget at have bestået folkeskolens 10. klasse er dog kun signifikant for mændene.

Der er en mindre aldersforskel på 0,08 år mellem de unge i stikprøven og dem, der besvarede spørgeskemaet. Der er ikke nogen statistisk signifikant forskel mellem de to grupper, hvad angår geografisk spredning, hverken i forhold til bopælskommune eller bostedet. Afvigelsen i kommunernes deltagelse i undersøgelsen fra deres forekomst i stikprøven var højst under 8 procentpoint.

Hvad angår kønsopdelingen af deltagerne i de fire kommuner, er den kommunale fordeling af de mandlige deltagere ikke signifikant anderledes end fordelingen af mændene i stikprøven, mens kvinderne er markant overrepræsenteret i Qaasuitsup Kommunua.

I forhold til bostedet (by, bygd eller færehold) afviger fordelingen af bostederne blandt undersøgelsesdeltagerne højst knap 3 procentpoint fra fordelingen af bostederne i stikprøven. Der er ingen signifikant forskel mellem fordelingen af hverken kvindelige eller mandlige deltagere mellem bostederne fra fordelingen af henholdsvis kvinder og mænd i stikprøven.

#### SVARPROCENT

Ud af de 400 unge i stikprøven udtrukket af Grønlands Statistik kunne vi kontakte 377 unge med henblik på at bede dem om at deltage i undersøgelsen. Spørgeskemaerne sendt til 23 unge blev returneret i posten, formentlig fordi adressen i folkeregisteret ikke var opdateret.

151 ud af de 377 unge, som blev kontaktet, besvarede spørgeskemaet enten på papir eller via internettet og i nogle tilfælde begge dele. Det giver en bruttosvaropnåelse på 38 pct. (151/400). Desuden blev der beregnet en nettosvarprocent, som svarer til andelen af de kontaktede unge, der besvarede spørgeskemaet. Nettosvarprocenten blev på 40 (151/377).

#### REPRÆSENTATIVITET

Det næste spørgsmål er, i hvilken grad de 151 deltagere kan ses at være repræsenterative for den samlede population af landets 18-25-årige. Repræsenterativitet påvirker muligheden for at drage gyldige konklusioner på baggrund af statistiske dataanalyser.

Spørgsmålet om, hvorvidt de deltagende unge er repræsentative for den samlede population af unge, er undersøgt ud fra fire parametre:

1. Køn
2. Alder
3. Geografisk spredning
4. Uddannelse.

Generelt indikerer bortfaldsanalyser en acceptabel datarepræsentativitet, hvad angår alder og geografisk spredning. Der er imidlertid en skævhed i forhold til kønsfordeling og uddannelsesniveau, hvad angår de unge, der har svaret på spørgeskemaet, i forhold til den udtrukne stikprøve af unge.

Bilagstabel B1.1 viser, at kvinderne er overrepræsenteret i besvarelserne i forhold til deres andel i den udtrukket stikprøve. De udgør 46 pct. af stikprøven, men udgør 54 pct. af alle besvarelser i spørgeskemaundersøgelsen. Det vil sige, at andelen af kvindelige deltagere er knap 8 procentpoint højere.

---

#### BILAGSTABEL B1.1

Unge fra Grønland i stikprøven fordelt efter køn. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Køn	Har besvaret spørgeskema		I alt
	Nej	Ja	
Mand	59	46	54 (216)
Kvinde	41	54	46 (184)
I alt	100 (249)	100 (151)	100 (400)

Anm.: Pearson  $\chi^2(1) = 5,704$ ;  $p = 0,017$ .

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

Aldersforskellen mellem de to grupper er derimod ikke statistisk signifikant. Den gennemsnitlige alder blandt de unge, der besvarede spørgeskemaet, er 21,44 år mod 21,36 år for de unge i stikprøven.

Der er heller ikke en statistisk signifikant forskel mellem de to grupper, hvad angår geografisk spredning, hverken i forhold til bopælskommune eller bostedet. Bilagstabel B1.2 viser, at unge fra Kommune Kujalleq er 11 pct. af stikprøven mod 10 pct. af deltagerne. Det vil sige, de var lidt underrepræsenteret blandt samtlige besvarelser. I modsætningen til det var unge fra Qaasuitsup Kommunia lidt overrepræsenteret, de

udgjorde 33 pct. af stikprøven, men 40 pct. af deltagerne. Men disse forskelle er ikke store nok til at påvirke undersøgelsens repræsentativitet.

### BILAGSTABEL B1.2

Unge fra Grønland i stikprøven fordelt efter kommune. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Kommune	Har besvaret spørgeskema		I alt
	Nej	Ja	
Kommune Kujalleq	12	10	11 (45)
Kommuneqarfik Sermersooq	40	34	38 (151)
Qaasuitsup Kommunia	28	40	33 (130)
Qeqqata Kommunia	20	16	19 (74)
I alt	100 (249)	100 (151)	100 (400)

Anm.: Pearson  $\chi^2(3) = 5,8762$ ;  $p = 0,118$ .

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

Undersøger vi kønsopdelingen af deltagerne i de 4 kommuner nærmere, efter om de unge har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, finder vi, at den kommunale fordeling af de mandlige deltagere ikke er signifikant anderledes fra fordelingen af mændene i stikprøven, men at det samme ikke gælder for kvinderne.

### BILAGSTABEL B1.3

Unge mænd fra Grønland i stikprøven fordelt efter kommune. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Kommune	Har besvaret spørgeskema		I alt
	Nej	Ja	
Kommune Kujalleq	10	11	10 (22)
Kommuneqarfik Sermersooq	36	33	35 (75)
Qaasuitsup Kommunia	34	36	34 (74)
Qeqqata Kommunia	21	20	21 (45)
I alt	100 (146)	100 (70)	100 (216)

Anm.: Pearson  $\chi^2(1) = 0,36$ ;  $= 0,95$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,94.

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

Bilagstabel B1.3 viser, at fordelingen af de mandlige deltagere mellem kommunerne svarer meget godt til den kommunale fordeling af mændene.

ne i stikprøven. Afvigelsen er højst 2 procentpoint fra fordelingen af mændene i stikprøven og forekommer i Kommuneqarfik Sermersooq, som er bopælskommune for 35 pct. af mændene i stikprøven mod 33 pct. af undersøgelsens mandlige deltagere.

Bilagstabel B1.4 viser, at samme repræsentativitet ikke gælder for kvinderne. Det skyldes primært, at deltagelse blandt kvinder i Qaasuitsup Kommunia er næsten 13 procentpoint højere end deres andel i stikprøven. Kommunen er bopælskommune for 30 pct. af kvinderne i stikprøven mod 43 pct. af undersøgelsens kvindelige deltagere. Det vil sige, at kvinderne fra Qaasuitsup Kommunia er overrepræsenteret blandt deltagerne.

#### BILAGSTABEL B1.4

Unge kvinder fra Grønland i stikprøven fordelt efter kommune. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Kommune	Har besvaret spørgeskema		I alt
	Nej	Ja	
Kommune Kujalleq	16	9	13 (23)
Kommuneqarfik Sermersooq	46	36	41 (76)
Qaasuitsup Kommunia	20	43	30 (56)
Qeqqata Kommunia	18	12	16 (29)
I alt	100 (146)	100 (70)	100 (184)

Anm.: Pearson  $\chi^2(1) = 11,61$ ;  $p = 0,009$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,009.

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

Hvad angår bostedet (by, bygd eller færehold), viser bilagstabel B1.5, at fordelingen af bostederne blandt undersøgelsesdeltagerne afviger højst knap 3 procentpoint fra fordelingen af bostederne i stikprøven og derfor ikke påvirker repræsentativiteten. For eksempel udgjorde unge fra byerne 89 pct. af deltagerne i undersøgelsen, mens de udgjorde 87 pct. af stikprøven. Til gengæld udgjorde unge fra færehold 1 pct. af stikprøven, men var slet ikke til stede blandt deltagerne.

## BILAGSTABEL B1.5

Unge fra Grønland i stikprøven fordelt efter bosted. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Bosted	Har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen		I alt
	Nej	Ja	
By	86	89	87 (348)
Bygd	14	11	13 (50)
Fårehold	0,8	0,0	0,5 (2)
I alt	100 (249)	100 (151)	100 (400)

Anm.: Pearson  $\chi^2(2) = 2,078$ ;  $p = 0,354$ .

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata

Bilagstabel B1.6 viser, at fordelingen af de mandlige deltagere mellem bostederne afviger højst 2 procentpoint fra fordelingen af mændene i stikprøven.

## BILAGSTABEL B1.6

Unge mænd fra Grønland i stikprøven fordelt efter bosted. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Bosted	Har besvaret spørgeskema		I alt
	Nej	Ja	
By	84	87	85 (184)
Bygd	16	13	15 (32)
Fårehold	0,0	0,0	0,0 (0)
I alt	100 (146)	100 (70)	100 (216)

Anm.: Pearson  $\chi^2(1) = 0,31$ ;  $p = 0,57$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,68.

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

Bilagstabel B1.7 viser, at fordelingen af de kvindelige deltagere mellem bostederne heller ikke påvirker undersøgelsens repræsentativitet. Mens kvinder fra byerne udgjorde 85 pct. af kvinderne i stikprøven, udgjorde de 91 pct. af kvinderne blandt deltagerne. Det vil sige, at kvinderne fra byerne er lidt overrepræsenteret i undersøgelsen, men ikke nok til at påvirke repræsentativiteten samlet set.



## BILAGSTABEL B1.7

Unge kvinder fra Grønland i stikprøven fordelt efter bosted. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Bosted	Har besvaret spørgeskema		
	Nej	Ja	I alt
By	87	91	85 (184)
Bygd	11	9	10 (32)
Fårehold	1,9	0,0	1,1 (2)
I alt	100 (103)	100 (81)	100 (184)

Anm.: Pearson  $\chi^2(1) = 1,85$ ;  $p = 0,40$ ; Fisher's exact = 0,55.

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

Der er imidlertid en skævhed i repræsentativiteten i forhold til uddannelsesniveau. Bilagstabellen B1.8 viser, at unge med et højere uddannelsesniveau er overrepræsenteret blandt de deltagende unge. Således udgør de unge, som har fuldført eller antages at have fuldført folkeskolens 10. klasse, henholdsvis 79 og 4 pct. af stikprøven, mens de udgør henholdsvis 75 pct. og 1 pct. af de deltagende unge. Det vil sige, at de er underrepræsenteret blandt deltagerne i undersøgelsen. Derimod er unge med gymnasie- eller erhvervsuddannelse overrepræsenteret blandt deltagerne. De udgør samlet set 17 pct. af stikprøven, men 23 pct. af de deltagende unge.

## BILAGSTABEL B1.8

Unge fra Grønland i stikprøven fordelt efter højeste fuldførte uddannelse. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Højeste fuldførte uddannelse	Har besvaret spørgeskema		
	Nej	Ja	I alt
Folkeskolens 10. klasse	82	75	79 (316)
Gymnasieuddannelse	6	11	8 (32)
Erhvervsuddannelse	6	12	9 (34)
Almen og erhvervs-efteruddannelse	1	1	1 (4)
Antages at have bestået folkeskolens 10. klasse	5	1	4 (14)
I alt	100 (249)	100 (151)	100 (400)

Anm.: Pearson  $\chi^2(4) = 10,648$ ;  $p = 0,031$ ;  $p$  (Fisher's Exact test) = 0,026

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

Bilagstaberne B1.9 og B1.10 viser, at det mønster, vi beskrev for hele gruppen af unge – underrepræsentation af unge med folkeskolens 10. klasse samlet set og overrepræsentation af unge med gymnasie- og erhvervsuddannelse – også gælder for henholdsvis mænd og kvinder. Men forskellen er kun signifikant for mændene ( $p$  (Fisher's exact test) = 0,072). De

unge mænd, som har fuldført eller antages at have fuldført folkeskolens 10. klasse som højeste uddannelse, udgør i alt 83 pct. af mændene i stikprøven, mens de udgør 76 pct. af de mandlige deltagere. Det vil sige, at unge med et lavere uddannelsesniveau er underrepræsenteret blandt de mandlige deltagere i undersøgelsen. Derimod er unge med gymnasieuddannelse eller erhvervsuddannelse som højeste uddannelse overrepræsenteret blandt de mandlige deltagere. De udgør samlet set 15 pct. af mændene i stikprøven, men 23 pct. af de mandlige deltagere.

## BILAGSTABEL B1.9

Unge mænd fra Grønland i stikprøven fordelt efter højeste fuldførte uddannelse. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Højeste fuldførte uddannelse	Har besvaret spørgeskema		I alt
	Nej	Ja	
Folkeskolens 10. klasse	84	76	81 (175)
Gymnasieuddannelse	4	10	6 (13)
Erhvervsuddannelse	8	13	9 (20)
Almen og erhvervs-efteruddannelse	1	1	1 (2)
Antages at have bestået folkeskolens 10. klasse	4	0	3 (6)
I alt	100 (146)	100 (70)	100 (216)

Anm.: Pearson  $\chi^2(4) = 7,695$ ;  $p = 0,103$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,072.

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

Blandt kvinderne er der næsten ingen forskel mellem deltagere og stikprøve i forhold til de unge, der har fuldført eller antages at have fuldført folkeskolens 10. klasse. Derimod er forskellen i forhold til gymnasie- og erhvervsuddannelse samlet set på knap 6 procentpoint.

## BILAGSTABEL B1.10

Unge kvinder fra Grønland i stikprøven fordelt efter højeste fuldførte uddannelse. Særskilt for, om de har besvaret spørgeskemaet. Procent.

Højeste fuldførte uddannelse	Har besvaret spørgeskema		I alt
	Nej	Ja	
Folkeskolens 10. klasse	79	74	77 (141)
Gymnasieuddannelse	9	12	10 (19)
Erhvervsuddannelse	5	11	8 (14)
Almen uddannelse og erhvervs-efteruddannelse	2	0	1 (2)
Antages at have bestået folkeskolens 10. klasse	6	2	4 (8)
I alt	100 (103)	100 (81)	100 (184)

Anm.: Pearson  $\chi^2(4) = 5,775$ ;  $p = 0,217$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,235.

1. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014 samt registerdata.

## BILAG 2 DE UNGE, DER ER MED I UNDERSØGELSEN

I bilag 2 gives en basal beskrivelse af de unge, der deltog i spørgeskemaundersøgelsen. Beskrivelsen er baseret på de unges svar på spørgsmål om sociale, demografiske og arbejdsrelaterede emner. De unge er blevet spurgt om køn, alder, skolegang, uddannelse, arbejde og om, hvorvidt de har en partner. De er desuden blevet spurgt om, hvor de boede under barndommen, og hvor de bor nu, med henblik på at beskrive deres geografiske mobilitet over tid. Svarene på disse spørgsmål hjælper os med at danne et basalt billede af, hvad der kendetegner de unge, der er med i undersøgelsen. I alt 151 unge besvarede spørgeskemaet.

Vi giver først en kort sammenfatning, der karakteriserer de unge, der var med i undersøgelsen, og dernæst en mere udførlig redegørelse. Vi anbefaler alle at læse sammenfatningen, mens den udførlige redegørelse kan undværes.

### SAMMENFATNING

Lidt mere end halvdelen af de 151 unge, der besvarede spørgeskemaet, er kvinder.

De unge var mellem 18 år og 25 år gamle, gennemsnitsalderen er 21,44 år. Kvinderne har en gennemsnitsalder på 21,17 år og er således lidt yngre end mændene.

Et stort mindretal (44 pct.) af de unge er født i Qaasuitsup Kommunia, og 25 pct. er født i Kommuneqarfik Sermersooq. Næsten 40 pct. af deltagerne bor i Qaasuitsup Kommunia, mens knap 35 pct. bor i Kommuneqarfik Sermersooq.

Unge fra Qaasuitsup Kommunia er således overrepræsenteret blandt deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen. Der er en større procentdel med bopæl i Qaasuitsup Kommunia blandt kvinder (43 pct.) end blandt mænd (36 pct.). Til gengæld er procentdelen, som bor i Qeqqata Kommunia højere blandt mændene (20 pct.) end blandt kvinderne (12 pct.).

De fleste unge har i deres barndom boet hos forældrene (70 pct.), og en mindre gruppe har boet hos moren (25 pct.) eller hos faren (11 pct.). En del af de unge (mellem 16 pct. og 23 pct., afhængigt af, hvilket sted der var tale om), svarede Ved ikke til spørgsmålene om de steder, hvor de boede i deres barndom.

Knap 64 pct. af de unge har kun boet ét sted i deres barndom, det gælder for 66 pct. af mændene og 62 pct. af kvinderne. Lidt mere end

halvdelen af de unge bor i samme by eller bygd, som de er vokset op i. Der er ingen forskel kvinder og mænd imellem, i forhold til om de bor det samme sted, som de er vokset op.

Næsten 14 pct. angiver, at de aldrig er flyttet fra én by eller bygd til en anden by eller bygd. Næsten en fjerdedel af de unge angiver, at de ikke ved, hvor mange gange de er flyttet fra én by eller bygd til en anden. Knap 20 pct. har skiftet by eller bygd 2-3 gange, mens lidt over en fjerdedel er flyttet 4-12 gange. En betydeligt højere andel blandt mændene (30 pct.) har oplevet 4-12 skift, end tilfældet er blandt kvinderne (knap 21 pct.). Andelen af mænd, som oplyser, at de ikke ved, hvor mange gange de er flyttet fra en by eller bygd til en anden by eller bygd (31 pct.), er også langt højere, end andelen af kvinder (19 pct.), der oplyser dette. En betydelig højere andel af mændene (30 pct.) har oplevet 4-12 skift (jf. bilagstabel B2.8). Tilsvarende andel blandt kvinderne er knap 21 pct.

Godt to tredjedele af de unge går ikke længere i skole. Godt halvdelen af de unge, som ikke går i skole, har ønsker om at komme i gang med en uddannelse. 15 pct. svarer enten Andet eller Ved ikke til spørgsmålet om, hvorvidt de er i gang med eller skal i gang med en uddannelse.

Næsten halvdelen af de adspurgte har enten et fuldtids- eller et deltidsarbejde. Blandt de unge, som enten havde et mindre job eller ingen job, søgte mindre end halvdelen et job. Samlet set er der kun en mindre forskel mellem kvinder og mænd, i forhold til om de har noget arbejde.

Hvad angår parforhold, er godt 40 pct. af de unge alene. I alt lidt under halvdelen havde en eller anden type af stabilt forhold. Procentdelen, som er i et fast parforhold (det vil sige gift, samlevende eller med en fast kæreste), er højere blandt kvinder (51 pct.) end blandt mænd (46 pct.).

#### DELTAGERNES KØN OG ALDER

54 pct. af de 151 unge, der besvarede spørgeskemaet, er kvinder, mens 46 pct. er mænd. De unge er i aldersgruppen fra 18 til og med 25 år og har en gennemsnitsalder på 21,44 år. Kvinderne har en gennemsnitsalder på 21,17 år og er dermed lidt yngre end mændene, som er 22,76 år gamle i gennemsnit ( $p < 0,10$ ). 56 pct. af kvinderne er 21 år gamle eller yngre, det samme gælder for 46 pct. af mændene.

## FØDESTED

Hvad angår de unges fødested, kan vi ud fra registerdata se, at et stort mindretal (44 pct.) af de unge, der deltog i undersøgelsen, blev født i Qaasuitsup Kommunia (jf. bilagstabel B2.1). Derudover blev 25 pct. af de unge født i Kommuneqarfik Sermersooq, 17 pct. i Qeqqata Kommunia, og 13 pct. i Kommune Kujalleq. 2 pct. har fødested uden for Grønland.

---

### BILAGSTABEL B2.1

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter fødested. Procent.

Kommune	Pct.
Kommune Kujalleq	13
Kommuneqarfik Sermersooq	25
Qaasuitsup Kommunia	44
Qeqqata Kommunia	17
Uden for Grønland	2
I alt	100 (151)

Anm.: Antal besværelser i parentes.

Kilde: Registerdata.

Der er nogle forskelle imellem kvinder og mænd, hvad angår deres fødested (jf. bilagstabel B2.1). Der er en større procentdel, der blev født i Qaasuitsup Kommunia, blandt kvinderne (48 pct.) end blandt mændene (39 pct.). Det er en forskel på næsten 10 procentpoint. Til gengæld er der en højere procentdel af mændene, der blev født i henholdsvis Kommune Kujalleq (17 pct. mod 9 pct. blandt kvinderne) og Qeqqata Kommunia (19 pct. mod 15 pct. blandt kvinderne).

---

### BILAGSTABEL B2.2

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fødested. Særskilt for køn. Procent.

Kommune	Kvinder	Mænd
Kommune Kujalleq	9	17
Kommuneqarfik Sermersooq	26	24
Qaasuitsup Kommunia	48	39
Qeqqata Kommunia	15	19
Født uden for Grønland	2	1
I alt	100 (81)	100 (70)

Anm.: Antal i parentes.

Kilde: Registerdata.

## BOPÆLSKOMMUNE

Fra registerdata kan vi også finde oplysninger om den kommune, de unge bor i nu. Fra disse data kan vi se, at næsten 40 pct. af deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen bor i Qaasuitsup Kommunia, mens knap 35 pct. bor i Kommuneqarfik Sermersooq (jf. bilagstabel B2.3). Qeqqata Kommunia er den tredjestørste kommune med 16 pct. af de unge, og den mindste procentdel af deltagerne er fra Kommune Kujalleq (10 pct.).

---

### BILAGSTABEL B2.3

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, bopælskommune. Procent.

Kommune	Pct.
Kommune Kujalleq	10
Kommuneqarfik Sermersooq	34
Qaasuitsup Kommunia	40
Qeqqata Kommunia	16
I alt	100 (151)

Anm.: Antal i parentes.

Kilde: Registerdata.

Disse tal stemmer i det hele taget rimelig godt overens med de tilsvarende landsdækkende tal for de 18-25-årige, hvis man tager bortfaldet i betragtning. 13 pct. af de grønlandske unge i samme aldersgruppe bor ifølge registeroplysningerne i Kommune Kujalleq, 37 pct. i Kommuneqarfik Sermersooq, 32 pct. i Qaasuitsup Kommunia og 18 pct. i Qeqqata Kommunia. Det betyder at én kommune – Qaasuitsup Kommunia – er overrepræsenteret blandt deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen med 40 pct. af deltagerne i stedet for 32 pct. De andre tre kommuner er til gengæld lidt underrepræsenteret, i alle tilfælde med mindre end 3 procentpoint. For eksempel udgør unge fra Kommuneqarfik Sermersooq 34 pct. af deltagerne i stedet for 37 pct. – en forskel på 3 procentpoint.

Ser man på fordelingen af kommunerne blandt henholdsvis kvinder og mænd, finder man to forholdsvis store, men dog ikke statistisk signifikante forskelle. Som bilagstabel B2.4 viser, er der en større procentdel med bopæl i Qaasuitsup Kommunia blandt kvinder (43 pct.) end blandt mænd (36 pct.). Til gengæld er procentdelen, som bor i Qeqqata Kommunia højere blandt mændene (20 pct.) end blandt kvinderne (12 pct.).

## BILAGSTABEL B2.4

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter nuværende bopælskommune. Særskilt for køn. Procent.

Kommune	Kvinder	Mænd
Kommune Kujalleq	9	11
Kommunegarfik Sermersooq	36	33
Qaasuitsup Kommunia	43	36
Qeqqata Kommunia	12	20
I alt	100 (81)	100 (70)

Anm.: Antal i parentes.

Kilde: Registerdata.

## BOSTEDER I BARNDOMMEN

De unge blev spurgt om, hvor de havde boet i de fleste år i deres barndom, gennem syv spørgsmål svarende til forskellige steder: hos forældrene, hos moren (og evt. morens nye mand), hos faren (og evt. farens nye kone), hos andre i familien, i plejefamilie anbragt af kommunen, på et børnehjem (eller behandlingshjem) eller på andre steder. De havde mulighed for at angive mere end ét sted.

Bilagstabel B2.5 viser svarfordelingen på disse spørgsmål. Den viser, at de fleste unge i deres barndom havde boet hos forældrene (70 pct.), mens en forholdsvis mindre gruppe havde boet hos moren (25 pct.) eller hos faren (11 pct.). Der var få, der havde boet hos en plejefamilie (3 pct.) eller på et børnehjem eller et behandlingshjem (3 pct.). Knap 4 pct. angav, at de havde boet andre steder. En del af de unge (mellem 16 pct. og 23 pct., afhængigt af hvilket sted der var tale om), svarede Ved ikke til disse spørgsmål.

## BILAGSTABEL B2.5

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter besvarelse (ja, nej, ved ikke) af spørgsmål om bosted i barndommen. Særskilt for type bosted. Procent.

Hvordan boede du i de fleste år af din barndom?	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
Hos mine forældre	70	15	16	100 (151)
Hos min mor (og evt. mors nye mand)	25	58	18	100 (151)
Hos min far (og evt. fars nye kone)	11	68	21	100 (151)
Hos andre i min familie	10	70	20	100 (151)
I plejefamilie, anbragt af kommunen	3	76	21	100 (151)
På et børnehjem (eller behandlingshjem)	3	76	21	100 (151)
Andre steder	4	73	23	100 (151)

Anm.: Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Samler man svarene på alle disse spørgsmål, viser det sig, at knap 64 pct. af de unge (64 pct.) kun har boet ét sted i deres barndom. Det gælder for 66 pct. af mændene og 62 pct. af kvinderne.

#### DE UNGES BOSTED I DAG

De unge er også blevet spurgt, om de bor i samme by eller bygd, som de er vokset op i. Lidt mere end halvdelen af de unge (52 pct.) svarer Ja til dette spørgsmål. Omkring en tredjedel (34 pct.) svarer, at de ikke bor i samme by eller bygd, som de er vokset op i, mens det for 13 pct. gælder, at de er vokset op i flere forskellige byer eller bygder.

---

#### BILAGSTABEL B2.6

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter, om de i dag bor i den samme by, som de er vokset op i. Særskilt for køn. Procent

Bor du i dag i den samme by eller den samme bygd, som du er vokset op i?	Kvinder	Mænd
Ja	51	53
Nej	33	36
Vokset op i flere forskellige byer eller bygder	16	9
Ved ikke	0	3
I alt	100 (81)	100 (70)

Anm.: Antal i parentes. Pearson  $\chi^2(3) = 4,081$ ;  $p = 0,253$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,286.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Der er ingen statistisk signifikant forskel kvinder og mænd imellem, i forhold til om de bor i det samme sted, som de er vokset op i (jf. bilagstabel B2.6). Blandt begge grupper svarer lidt over halvdelen, at de bor i samme by eller samme bygd, som de er vokset op i. Der er en lidt større forskel i forhold til procentdelen, som er vokset op i flere forskellige byer eller bygder – det gælder for 16 pct. af kvinderne mod 9 pct. af mændene.



## BILAGSTABEL B2.7

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter antal flytninger fra én by eller bygd til en anden by eller bygd. Procent.

Antal flytninger	Pct.
Ingen skift	14
1 skift	17
2-3 skift	20
4-12 skift	25
Ved ikke	25
I alt	100 (151)

Anm.: Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Til spørgsmålet om, hvor mange gange de er flyttet fra én by eller bygd til en anden by eller bygd, svarer 14 pct., at de aldrig er flyttet fra én by eller bygd til en anden by eller bygd (jf. bilagstabel B2.7). En fjerdedel af de unge (25 pct.) angiver, at de ikke ved, hvor mange gange de har skiftet by eller bygd. Knap 20 pct. har skiftet by eller bygd 2-3 gange, mens lidt over en fjerdedel (25 pct.) er flyttet 4-12 gange. Det vil sige, at omkring en fjerdedel af de unge har oplevet høj geografisk mobilitet i deres liv. Vi ved fra Grønlands Statistik, at flytningerne er betydelige i forhold til befolkningens størrelse og har stor indflydelse på fordelingen af befolkningen på kommuner og bosteder. Indflydelsen fra flytninger er langt større end effekten af fødsler og dødsfald (Grønlands Statistik, 2013).

## BILAGSTABEL B2.8

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter antal flytninger fra én by eller bygd til en anden by eller bygd. Særskilt for køn. Procent

Antal flytninger	Kvinder	Mænd
0-3 skift	60	39
4-12 skift	21	30
Ved ikke	19	31
I alt	100 (81)	100 (70)

Anm.: Antal i parentes. Pearson  $\chi^2(2) = 7,352$ ;  $P = 0,025$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,02.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Skelner man mellem de unge, der har oplevet 0-3 skift, og dem, der har oplevet 4-12 skift, og ser man på svarene fordelt på køn, finder man, at en betydelig højere andel af mændene (30 pct.) har oplevet 4-12 skift (jf. bilagstabel B2.8). Den tilsvarende andel blandt kvinderne er knap 21 pct. Andelen af mænd, som oplyser, at de ikke ved, hvor mange gange de er flyttet fra en by eller bygd til en anden by eller bygd (31 pct.), er også

langt højere end den tilsvarende andel af kvinder (19 pct.). Fordelingen af disse svarkategorier er signifikant anderledes kønnene imellem.

## UDDANNELSE

Til spørgsmålet om, hvorvidt de stadigvæk går i skole, oplyser 31 pct. af de unge, at de fortsat går i skole, mens 68 pct. svarer nej, og resten (1 pct.) angiver, at de ikke ved, om de går i skole.

Andelen af kvinderne, som stadigvæk går i skole, er 38 pct. og dermed betydeligt højere end andelen blandt mændene (24 pct.) ( $p < 0.05$ ). En del af forskellen kan forklares ved, at kvinderne generelt er yngre. En lille andel af mændene angiver, at de ikke ved, om de går i skole (jf. bilagstabel B2.9).

---

### BILAGSTABEL B2.9

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter, om de stadig går i skole. Procent.

Går du stadig i skole?	Kvinder	Mænd
Ja	38	23
Nej	62	74
Ved ikke	0	3
I alt	100 (70)	100 (81)

Anm.: Antal i parentes. Pearson  $\chi^2(2) = 6,057$ ;  $p = 0,048$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,042.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

47 pct. af de unge, der stadigvæk går i skole, går i gymnasiet. Knap 15 pct. går på Piareersarfik, som tilbyder opkvalificerende kurser i grønlandsk, engelsk, dansk og matematik, og 4 pct. går på HTX. En stor andel (34 pct.) svarer Ved ikke til spørgsmålet om, hvilken klasse de går i (jf. bilagstabel B2.10). En forklaring på det kunne være, at der i de mindre skoler samles flere klassetrin i én enhed til fælles undervisning.

## BILAGSTABEL B2.10

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter, hvilken klasse de går, hvis de stadig går i skole. Procent.

Hvis du stadigvæk går i skole, hvilken klasse går du så i?	Pct.
Jeg går i gymnasiet	47
Jeg går på HTX	4
Jeg går på Piareersarfik	15
Ved ikke	34
I alt	100 (47)

Anm.: Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Der er bemærkelsesværdige forskelle mellem kvinderne og mændene i forhold til, hvilken klasse de går i, selvom disse forskelle ikke er signifikante – formentlig fordi antallet af mænd og kvinder, der besvarer, er forholdsvis lille. Som bilagstabel B2.11 viser, er der en større procentdel af mændene (31 pct.), der går på Piareersarfik, end der er blandt kvinderne (6 pct.). Til gengæld er der en betydeligt større procentdel af kvinderne, der går på HTX. Der er således 6 pct. af kvinderne, der går på HTX modsat ingen af mændene. Derudover er der 39 pct. af kvinderne, der ikke ved, hvilken klasse de går i, sammenlignet med 25 pct. af mændene.

## BILAGSTABEL B2.11

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter, hvilken klasse de går i, hvis de stadig går i skole. Særskilt for køn. Procent.

Hvis du stadigvæk går i skole, hvilken klasse går du så i?	Kvinder	Mænd
Jeg går i gymnasiet	48	44
Jeg går på HTX	6	0
Jeg går på Piareersarfik	6	31
Ved ikke	39	25
I alt	100 (16)	100 (31)

Anm.: Antal i parentes. Pearson  $\chi^2(3) = 6.021$ ;  $p = 0,111$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,155.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

De unge, der var færdig med at gå i skole, blev desuden spurgt, om de var begyndt på en uddannelse. Af disse unge angiver 31 pct., at de enten har afsluttet deres uddannelse eller er i gang med en uddannelse (jf. bilagstabel B2.12). Godt halvdelen af de unge (53 pct.) har ønsket om at komme i gang med en uddannelse. 15 pct. svarer enten Andet eller Ved ikke til spørgsmålet om ønsket eller igangværende uddannelse. Endelig er der knap 2 pct., der oplyser, at de ikke skal have en uddannelse.

---

## BILAGSTABEL B2.12

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter, om de er begyndt på en uddannelse, hvis de er færdige med at gå i skole. Procent.

Hvis du er færdig med at gå i skole, er du så begyndt på en uddannelse?	Pct.
Ja, jeg har afsluttet en uddannelse	18
Ja, jeg er i gang med en uddannelse	13
Nej, endnu ikke, men jeg vil i gang med en uddannelse	53
Nej, jeg skal ikke have nogen uddannelse	2
Andet	9
Ved ikke	6
I alt	100 (102)

Anm.: Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Bilagstabel B2.13 viser, at der kun er små forskelle kvinder og mænd imellem i forhold til deres svar på dette spørgsmål. De største forskelle er, at en lidt højere procentdel af mænd har afsluttet en uddannelse (20 pct.) end af kvinderne (14 pct.). Modsat dette er der en højere procentdel af kvinderne, som endnu ikke er begyndt på en uddannelse, men gerne vil i gang med én (56 pct.) sammenlignet med mændene (52 pct.).

---

## BILAGSTABEL B2.13

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter om de er begyndt på en uddannelse, hvis de er færdige med at gå i skole. Særskilt for køn. Procent.

Hvis du er færdig med at gå i skole, er du så begyndt på en uddannelse?	Kvinder	Mænd
Ja, jeg har afsluttet en uddannelse	14	20
Ja, jeg er i gang med en uddannelse	14	11
Nej, endnu ikke, men jeg vil i gang med en uddannelse	56	52
Nej, jeg skal ikke have nogen uddannelse	2	2
Andet	10	7
Ved ikke	4	7
I alt	100 (50)	100 (54)

Anm.: Antal i parentes. Pearson  $\chi^2(5) = 1,592$ ;  $p = 0,902$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,917.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

## ARBEJDE

Næsten halvdelen (49 pct.) af de adspurgte unge har enten et fuldtids- eller et deltidsarbejde. Knap 10 pct. har enten et mindre job, hvor de tjener lommepege, mens mere end en tredjedel (36 pct.) ikke har noget job. Knap 5 pct. af de unge ved ikke, om de har et job (jf. bilagstabel B2.14).

## BILAGSTABEL B2.14

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter, om de har et arbejde.  
Procent.

Har du noget arbejde?	Pct.
Ja, jeg har fuldtidsarbejde	33
Ja, jeg har deltidsarbejde	15
Ja, jeg har et mindre job, hvor jeg tjener lommepenge	10
Nej, jeg har ikke nogen job	36
Ved ikke	5
I alt	100 (151)

Anm. Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Samlet set er der ikke store forskelle mellem kvinder og mænd, i forhold til om de har noget arbejde. Bilagstabel B2.15 viser, at den største forskel er vedrørende procentdelen, der har et fuldtidsarbejde. Den er næsten 30 pct. blandt kvinderne mod knap 39 pct. blandt mændene. Til gengæld har en højere procentdel blandt kvinderne et deltidsarbejde (17 pct.) end blandt mændene (13 pct.).

## BILAGSTABEL B2.15

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter, om de har et arbejde.  
Særskilt for køn. Procent.

Har du noget arbejde?	Kvinder	Mænd
Ja, jeg har et fuldtidsarbejde	30	39
Ja, jeg har et deltidsarbejde	17	13
Ja, jeg har et mindre job, hvor jeg tjener lommepenge	9	11
Nej, jeg har ikke nogen job	38	34
Ved ikke	6	3
I alt	100 (81)	100 (70)

Anm.: Antal i parentes. Pearson  $\chi^2(4) = 2,720$ ;  $p = 0,606$ ;  $p$  (Fisher's exact test) = 0,628.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

De unge blev desuden spurgt, om de søgte arbejde. De fleste unge (66 pct.) svarede nej til det spørgsmål, 28 pct. svarede ja, mens resten (7 pct.) angav, at de ikke vidste, om de gjorde det. Blandt de unge, som enten havde et mindre job eller intet job, søgte knap halvdelen (47 pct.) et job. Procentdelen af kvinderne, der søgte arbejde, er 25 og således kun knap 7 procentpoint lavere end blandt mændene (31 pct.). Forskellen er dog ikke signifikant.

## PARTNER

De unge blev spurgt, om de havde en fast partner. Som bilagstabel B2.16 viser, var et stort mindretal af de unge (44 pct.) alene. I alt lidt under halvdelen (48 pct.) havde en eller anden type af stabilt forhold. 5 pct. var gift, 30 pct. var samlevende, mens 13 pct. havde en fast kæreste. Godt 5 pct. af de unge befandt sig i løse forhold, og 3 pct. angav, at de ikke vidste, om de havde en fast partner.

---

### BILAGSTABEL B2.16

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter, om de i dag har en fast partner. Procent.

Har du i dag en fast partner?	Pct.
Jeg er gift	5
Jeg er samlevende	30
Jeg har en fast kæreste	13
Jeg har forskellige løse kærester	5
Jeg er alene	44
Ved ikke	3
I alt	100 (151)

Anm.: Antal i parentes.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

Svarene fra mændene og kvinderne til dette spørgsmål er ikke signifikant forskellige, men det er alligevel værd at påpege et par større forskelle (jf. bilagstabel B2.17). Procentdelen, som er i et fast parforhold (det vil sige gift, samlevende eller med en fast kæreste), er højere blandt kvinder (51 pct.) end blandt mænd (46 pct.). Modsat er der en højere procentdel blandt mændene, der har forskellige løse kærester (9 pct.) end blandt kvinderne (3 pct.).

## BILAGSTABEL B2.17

Unge fra Grønland, der deltog i undersøgelsen, fordelt efter, om de i dag har en fast partner. Særskilt for køn. Procent.

Har du i dag en fast partner?	Kvinder	Mænd
Jeg er gift	7	3
Jeg er samlevende	32	29
Jeg har en fast kæreste	11	14
Jeg har forskellige løse kærester	2	9
Jeg er alene	44	43
Ved ikke	2	3
I alt	100 (81)	100 (70)

Anm.: Antal i parentes. Pearson  $\chi^2(5) = 4,604$ ; Pr = 0,466; p (Fisher's exact test) = 0,485.

Kilde: Data fra SFI's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.

## BILAG 3 SAMMENHÆNGE MELLEM SEKSUELT OVERGREB OG UDVALGTE UDFALDSMÅL

I bilag 3 præsenteres detaljerne vedrørende de sammenhænge mellem seksuelt overgreb og en række udfaldsmål gennemgået i kapitel 7.

### BILAGSTABEL B3.1

Oversigt over sammenhængen mellem indikatorer for seksuelle overgreb og en række andre indikatorer. Procent.

	Kvinder		Mænd		Begge køn	
	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
<i>Pct., der har siden har haft seksuel aktivitet sammen med en, som han/hun ikke selv har bestemt</i>						
Under 15 år	30 **	56	29	30	30 **	48
Har ikke selv bestemt første gang	35 **	62	26 **	52	30 ***	57
Under 15 år + har ikke selv bestemt	36 **	71	31	33	33 ***	65
<i>Pct., der blev født i hver kommune<sup>1</sup></i>						
<i>Under 15 år</i>						
Kommune Kujalleq	43	57	86	14	64	36
Kommuneqarfik Sermersooq	48	52	50	50	49	51
Qaasuitsup Kommunia	60	40	64	36	63	38
Qeqqata Kommunia	44	56	78	22	58	42
<i>Har ikke selv bestemt første gang</i>						
Kommune Kujalleq	43	57	50	50	47	53
Kommuneqarfik Sermersooq	81	19	57	43	70	30
Qaasuitsup Kommunia	60	40	86	14	75	25
Qeqqata Kommunia	62	38	72	28	66	34
<i>Under 15 år + har ikke selv bestemt</i>						
Kommune Kujalleq	43	57	100	0	71	29
Kommuneqarfik Sermersooq	85	15	89	11	87	13
Qaasuitsup Kommunia	80	20	100	0	92	8
Qeqqata Kommunia	79	21	96	4	86	14
<i>Pct. boende i hver kommune<sup>1</sup></i>						
<i>Under 15 år</i>						
Kommune Kujalleq	57	43	82	18	72	28
Kommuneqarfik Sermersooq	40	60	50	50	44	56
Qaasuitsup Kommunia	51	49	68	32	58	42
Qeqqata Kommunia	42	58	75	22	58	42
<i>Har ikke selv bestemt første gang</i>						
Kommune Kujalleq	57	43	50	50	53	47
Kommuneqarfik Sermersooq	75	25	53	47	65	35
Qaasuitsup Kommunia	62	38	74	26	67	33
Qeqqata Kommunia	75	25	92	8	84	16

Tabellen fortsættes



## BILAGSTABEL B3.1 FORTSAT

Oversigt over sammenhængen mellem indikatorer for seksuelle overgreb og en række andre indikatorer. Procent.

	Kvinder		Mænd		Begge køn	
	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
<i>Under 15 år + har ikke selv bestemt</i>						
Kommune Kujalleq	57	43	100	0	83	17
Kommuneqarfik Sermersooq	80	20	93	7	85	15
Qaasuitsup Kommunia	79	21	92	8	84	16
Qeqqata Kommunia	83	17	100	0	92	8
<i>Pct., der havde boet med andre fra familien/på plejehjem/børnehjem/andet sted i deres barndom<sup>1</sup></i>						
Under 15 år	51	56	31	60	42	57
Har ikke selv bestemt første gang	28	31	34	33	31	32
Under 15 år + har ikke selv bestemt	21	13	7	0	15	10
<i>Alder ved første alkoholindtagelse<sup>2</sup></i>						
Under 15 år	15 ***	14	15 ***	14	15 ***	14
Har ikke selv bestemt første gang	14	14	15	15	14	14
Under 15 år + har ikke selv bestemt	14 *	14	15 *	13	15 **	14
<i>Alder ved første druktur<sup>2</sup></i>						
Under 15 år	15 ***	14	15 ***	14	15 ***	14
Har ikke selv bestemt første gang	15	14	15	15	15	15
Under 15 år + har ikke selv bestemt	15 ***	14	15	13	15 ***	14
<i>Pct., der drikker sig fuld mindst 1 gang om ugen<sup>1</sup></i>						
Under 15 år	5	12	3	11	4	12
Har ikke selv bestemt første gang	6	15	4	5	5	11
Under 15 år + har ikke selv bestemt	7	18	4	33	5 **	20
<i>Pct., der indtager hash mindst 1 gang om måned<sup>1</sup></i>						
Under 15 år	6	5	15	26	11	12
Har ikke selv bestemt første gang	4	10	16	28	9	18
Under 15 år + har ikke selv bestemt	5	7	18	33	11	12
<i>Pct. blandt kvinder, der har fået mindst 1 abort<sup>1</sup></i>						
Under 15 år	71 **	93	---	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	84	79	---	---	---	---
Under 15 år + har ikke selv bestemt	80	90	---	---	---	---
<i>Alder ved første fødsel<sup>2</sup></i>						
Under 15 år	20	20	---	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	20 *	18	---	---	---	---
Under 15 år + har ikke selv bestemt	20	18	---	---	---	---
<i>Pct. af kvinder, der bruger prævention<sup>1</sup></i>						
Under 15 år	58	51	---	---	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	52	59	---	---	---	---
Under 15 år + har ikke selv bestemt	55	53	---	---	---	---

Tabellen fortsættes

## BILAGSTABEL B3.1 FORTSAT

Oversigt over sammenhængen mellem indikatorer for seksuelle overgreb og en række andre indikatorer. Procent.

	Kvinder		Mænd		Begge køn	
	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
<i>Pct. af mænd, der bruger prævention<sup>1</sup></i>						
Under 15 år	---	---	42	50	---	---
Har ikke selv bestemt første gang	---	---	49	25	---	---
Under 15 år + har ikke selv bestemt	---	---	43	67	---	---
<i>Pct., der har haft seksuelt samvær med en, der ikke ønskede det (inkl. ved ikke)<sup>1</sup></i>						
Under 15 år	11	17	7	10	9	15
Har ikke selv bestemt første gang	10	23	4 ***	30	7 ***	27
Under 15 år + har ikke selv bestemt	11	24	7	33	9 **	25
<i>Pct. med et godt/virkeligt godt helbred<sup>2</sup></i>						
Under 15 år	88	82	84	90	86	84
Har ikke selv bestemt første gang	86	82	87	81	87	82
Under 15 år + har ikke selv bestemt	86	80	81	100	86	83
<i>Pct., der har tænkt på eller forsøgt selvmord<sup>3</sup></i>						
Under 15 år	57	72	43	37	49	60
Har ikke selv bestemt første gang	59	76	34	50	47 *	64
Under 15 år + har ikke selv bestemt	63	69	41	33	53	63
<i>Pct. med lav tilfredshed med livet (score 0-6 på en skala fra 0-10 = højest tilfredshed)<sup>3</sup></i>						
Under 15 år	14	18	13	16	14	18
Har ikke selv bestemt første gang	10 *	28	9 *	26	10 ***	27
Under 15 år + har ikke selv bestemt	13	29	13	33	13 *	30
<i>Pct. med lav selvværd<sup>3</sup></i>						
Under 15 år	25	33	23	26	24	31
Har ikke selv bestemt første gang	22 **	44	16 *	37	19 ***	41
Under 15 år + har ikke selv bestemt	24 *	47	24	33	24 **	45
<i>Graden af venskaber (0-5 = høj grad)<sup>2</sup></i>						
Under 15 år	5	5	4	4	4	5
Har ikke selv bestemt første gang	5 *	4	4 ***	3	5 ***	4
Under 15 år + har ikke selv bestemt	5	4	4	4	5	4
<i>Pct., der svarer, at de endnu ikke/skal ikke have en uddannelse<sup>2</sup></i>						
Under 15 år	56	76	71	43	65	64
Har ikke selv bestemt første gang	59	81	56	79	58 **	80
Under 15 år + har ikke selv bestemt	59 *	91	63	50	61	85

Tabellen fortsættes

## BILAGSTABEL B3.1 FORTSAT

Oversigt over sammenhængen mellem indikatorer for seksuelle overgreb og en række andre indikatorer. Procent.

	Kvinder		Mænd		Begge køn	
	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
<i>Pct., der havde enten et mindre job eller ingen job (modsat de, der havde et deltids/fuldtidsjob)<sup>2</sup></i>						
Under 15 år	40	55	54	37	49	47
Har ikke selv bestemt første gang	45	54	48	45	50	46
Under 15 år + har ikke selv bestemt	46	53	49	33	48	50

Anm.: Kolonner med overskriften Ja og Nej indikerer for hver gruppe (hvv. kvinder, mænd, begge køn), om den har været udsat for seksuelle overgreb målt ved de tre angivne indikatorer.

1. Fisher's Exact test.
2. Wilcoxon Mann-Whitney test, \*  $p < 0,10$ , \*\*  $p < 0,05$ , \*\*\*  $p < 0,01$ .
3. Selvværd er målt ved Rosenberg Self-Esteem Scale, som består af 10 items, for hver én får man 0 eller 1 point, afhængigt af om man svarer bekræftende eller benægtende. Jo flere point, jo ringere selvværd. Vi har valgt et skæringspunkt, hvor de, der har 5 eller flere point ud af maksimum 10 point, scorer en lav selvværd.

Kilde: Data fra SFT's undersøgelse af seksuelle overgreb 2014.



# LITTERATUR

- Bjerregaard P., T. Curtis, K. Borch-Johnsen, G. Mulvad, U. Becker & Andersen, S. (2003): "Inuit Health in Greenland: A Population Survey of Life Style and Disease in Greenland and among Inuit Living in Denmark". *International Journal of Circumpolar Health*, (62)1: s. 3-79.
- Bjerregaard, P. & I.K. Dahl-Petersen (red.) (2008): *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2005-2007. Levevilkår, livsstil og helbred*. København: SIF's Grønlandsskrifter nr. 18. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- Christensen, E. (2013): *Ung i det grønlandske samfund. Unges viden om og boldning til sociale problemer og muligheder*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:16.
- Christensen, E. & H. Hansen (2011): *Den sociale indsats for børn og unge i Grønland. Kortlægning af aktiviteterne 2011*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 11:24.
- Christensen, E., L.G. Kristensen & S. Baviskar (2009): *Børn i Grønland. En kortlægning af 0-14-årige børns og familiers trivsel*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:01.
- Curtis T., F.B Larsen, K. Helweg-Larsen & P. Bjerregaard (2002): "Violence, Sexual Abuse and Health in Greenland." *International Journal of Circumpolar Health*, 61(2), s. 110-22.

- Curtis, T., K.H. Larsen, C.P. Pedersen, I. Olesen, K. Sørensen, M.E. Jørgensen & P. Bjerregaard (2006): ”Unge trivsel i Grønland 2004”. *INUSSUK – Arktisk Forskningsjournal*, 1: s. 3-119.
- Finkelhor, D. (1986): *A Sourcebook on Child Sexual Abuse*. New York: Sage Publications.
- Finkelhor, D. (1984): *Child Sexual Abuse, New Research and Theory*. New York: Free Press.
- Gregersen, C. (2010): *Livsmød. Socialpædagogisk og psykoterapeutisk behandling af børn i Grønland*. Nuuk: Milik publishing.
- Grønlands Idræts Forbund (2006): *Når tillid brydes ...* Nuuk: egen udgivelse.
- Hildebrand, E. & E. Christensen (1986): *Familier med sexuel misbrug af børn – forståelse og handlemuligheder*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Kahlig, W. & N. Banerjee (red.) (2007): *Børn og unge i Grønland – en antologi*. Nuuk: MIPI Ilisimatusarfik. Milik publishing.
- Killén, K. (1991): *Omsorgssvigt er alles ansvar*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Lindgaard, H. (2002): *Voksne børn fra familier med alkoholproblemer – mestring og modstandsdygtighed*. Ph.D.-afhandling, Aarhus Universitet, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Center for Rusmiddelforskning.
- Pedersen, C.P. & P. Bjerregaard (2011): *Det svære ungdomsliv: Unge trivsel i Grønland 2011 – en undersøgelse blandt de ældste folkeskoleelever*, 2. udgave. SIF's Grønlandstidskrifter nr. 24. Tilgængelig på: [http://www.sifolkesundhed.dk/upload/unges\\_trivsel\\_dk\\_2.udgave\\_til\\_web\\_260814.pdf](http://www.sifolkesundhed.dk/upload/unges_trivsel_dk_2.udgave_til_web_260814.pdf).
- Pedersen, C.P., I. Dahl-Petersen & P. Bjerregaard (2007): *Notat om selvmordstanker og selvmordsforsøg blandt unge i Grønland*. København: Syddansk Universitet. Statens Institut for Folkesundhed.
- Pedersen, C.P., C. Gohr & I. Olesen (2014): *Som ringe i vandet. Baselineundersøgelse. Befolkningens viden om og holdninger til seksuelle overgreb mod børn*. Nuuk: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- Pedersen, J.M. & A.L. Holm (2008): ”Vold og seksuelle overgreb”, kapitel 6 i Bjerregaard, P. & I.K. Dahl-Petersen (red.) (2008): *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2005-2007. Levevilkår, livsstil og helbred*. København: SIF's Grønlandsskrifter nr. 18. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

- Rosenberg, M. (1989): *Society and the Adolescent Self-Image*. Revised edition. Middletown, CT: Wesleyan University Press.
- Rosenberg, M. (1986): *Conceiving the Self*. Krieger: Malabar, FL.
- Saaffik (2014): *Hvordan taler jeg med børn om seksuelt samvær*. Nuuk: Naalakkersuisut.
- Schnohr, C., J.M. Pedersen, M.C.G. Alcón & B. Niclasen (2004): "Sundhed og helbred hos skolebørn i Grønland fra 1994 til 2002". *INUSSUK Arktisk forskningsjournal*, 2.
- Spein, A.R., C.P. Pedersen, A.C. Silviken, M. Melhus, S.E. Kvernmo & P. Bjerregaard m.fl. (2013). "Self-Rated Health among Greenlandic Inuit and Norwegian Sami Adolescents: Associated Risk and Protective Correlates." *International Journal of Circumpolar Health*, 72: 19793. Tilgængelig på: <http://dx.doi.org/10.3402/ijch.v72i0.19793>.
- Svedin, C.G. (2001): *Sexual abuse of children. Causes and risks*. Stockholm: National Board of Health and Welfare.
- Vammen, K.S. & M.N. Christoffersen (2013): *Unge sebskede og spiseforstyrrelse: Kan social støtte gøre en forskel?* København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:18.





## SFI-RAPPORTER SIDEN 2014

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra [www.sfi.dk](http://www.sfi.dk). Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 14:01 Bach, H.B. & M.R. Larsen: *Dagpengemodtageres situation omkring dagpengeophør*. 135 sider. e-ISBN: 978-87-7119-223-0. Netpublikation.
- 14:02 Loft, L.T.G.: *Parinterventioner og samlivsbrud. En systematisk forskningsoversigt*. 81 sider. e-ISBN: 978-87-7119-225-4. Netpublikation.
- 14:03 Aner, L.G. & H.K. Hansen: *Flytninger fra byer til land- og yderområder. Højtuddannede og socialt udsatte gruppers flytninger fra bykommuner til land- og yderkommuner – Monstre og motiver*. 169 sider. e-ISBN: 978-87-7119-226-1. Netpublikation.
- 14:04 Christensen, E.: *2 år efter starten på Nakuusa*. 57 sider. e-ISBN: 978-87-7119-228-5. Netpublikation.
- 14:05 Christensen, E.: *NAKUUSAP aallartimmalli ukiut marluk qaangiunneri*. 61 sider. e-ISBN: 978-87-7119-230-8. Netpublikation.
- 14:06 Bengtsson, S., L.B. Larsen & M.L. Sommer: *Dødfødte børn og deres livsbetingelser*. 147 sider. ISBN: 978-87-7119-232-2. e-ISBN: 978-87-7119-233-9. Vejledende pris: 140,00 kr.

- 14:07 Larsen, L.B., S. Bengtsson & M.L. Sommer: *Døve og dovblevne mennesker. Hverdagsliv og leverilkår*. 169 sider. ISBN: 978-87-7119-234-6. e-ISBN: 978-87-7119-235-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:08 Oldrup, H. & A.-K. Højen-Sørensen: *De aldersopdelte fokusområder i ICS. Kvalificeringen af den socialfaglige metode*. 189 sider. e-ISBN: 978-87-7119-236-0. Netpublikation.
- 14:09 Fridberg, T. & L.S. Henriksen: *Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012*. 304 sider. ISBN: 978-87-7119-237-7. e-ISBN: 978-87-7119-238-4. Vejledende pris: 300,00 kr.
- 14:10 Lauritzen, H.H.: *Ældres ressourcer og behov i perioden 1997-2012. Nyeste viden på baggrund af aldredata-basen*. 142 sider. ISBN: 978-87-7119-239-1. e-ISBN: 978-87-7119-240-7. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 14:11 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Litteraturstudie af handicap og beskæftigelse*. 202 sider. ISBN: 978-87-7119-241-4. e-ISBN: 978-87-7119-242-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 14:12 Bille, R. & H. Holt: *Kommunal praksis på arbejdsskadeområdet. En kvalitativ analyse af fire jobcentres håndtering af arbejdsskader*. 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119-244-5. Netpublikation.
- 14:13 Rosdahl, A.: *Fra 15 år til 27 år. PISA 2000-eleverne i 2011/12*. 160 sider. ISBN: 978-87-7119-245-2. e-ISBN: 978-87-7119-246-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:14 Bengtsson, S., K. Bengtsson, A.A. Kjær, M. Damgaard, C. Kolding-Sørensen. *Hvilken forskel gør en tilkendelse af førtidspension?* 144 sider. ISBN: 978-87-7119-247-6. e-ISBN: 978-87-7119-248-3. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 14:15 Bach, H.B.: *Skadelidtes reaktion på en verserende arbejdsskadesag*. e-ISBN: 978-87-7119-249-0. Netpublikation.
- 14:16 Weatherall, C.D., H.H. Lauritzen, A.T. Hansen & T. Termansen: *Evaluerings af "Fast tilknyttede læger på plejecentre". Et pilotprojekt*. 160 sider. ISBN: 978-87-7119-250-6. e-ISBN: 978-87-7119-251-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:17 Pontoppidan, M., N. K. Niss: *Instrumenter til at måle små børns trivsel*. 78 sider. e-ISBN: 978-87-7119-252-0. Netpublikation
- 14:18 Ottosen, M.H., A. Liversage & R.F. Olsen: *Skilsmissebørn med etniske minoritetsbaggrund*. 256 sider. ISBN: 978-87-7119-253-7. e-ISBN: 978-87-7119-254-4. Vejledende pris: 250,00 kr.

- 14:19 *Antidemokratiske og ekstremistiske miljøer i Danmark. En kortlægning.* 86 sider. E-ISBN: 978-87-7119-255-1, Netpublikation
- 14:20 Amilon, A.G., P. Rotger & A.G. Jeppesen: *Danskernes pensionsopsparinger og indkomster 2000-2011.* 160 sider. ISBN: 978-87-7119-256-8. e-ISBN: 978-87-7119-257-5. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:21 Jonasson, A.B.: *Konsekvenser af dagpengeperiodens halvering.* 112 sider. ISBN: 978-87-7119-258-2. e-ISBN: 978-87-7119-259-9. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 14:22 Siren, A., & S.G. Knudsen: *Ældre og digitalisering. Holdninger og erfaringer blandt ældre i Danmark.* 128 sider. ISBN: 978-87-7119-260-5. e-ISBN: 978-87-7119-262-2. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 14:23 Christoffersen, M.N., A.-K. Højen-Sørensen & L. Laugesen: *Daginstitutionens betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt.* 192 sider. ISBN: 978-87-7119-266-7. e-ISBN: 978-87-7119-262-9. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 14:24 Keilow, M., A. Holm, S. Bagger & S. Henze-Pedersen: *Udvikling af trivselsmålinger i folkeskolen. En pilotundersøgelse.* 180 sider. e-ISBN: 978-87-7119-263-6. Netpublikation.
- 14:25 Christensen, C.P., I.G. Andersen, P. Bingley & C.S. Sonneschmidt: *Effekten af It-støtte på elevers læsefærdigheder.* 80 sider. ISBN: 978-87-7119-264-3. e-ISBN: 978-87-7119-265-0. Vejledende pris: 80,00 kr.
- 14:26 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Handicap, uddannelse og beskæftigelse.* 78 sider. e-ISBN: 978-87-7119-267-4. Netpublikation
- 14:27 Jakobsen, V., S. Jensen, H. Holt & M. Larsen: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2014.* 208 sider, ISBN: 978-87-7119-268-1. e-ISBN: 978-87-7119-269-8. Pris: 200,00 kr.
- 14:28 Pejtersen, J. H., T. Dyrvig: *Forebyggelse af udadreagerende adfærd hos ældre med demens.* 96 sider. ISBN: 978-87-7119-270-4. e-ISBN: 978-87-7119-271-1. Pris: 90,00 kr.
- 14:29 Bengtsson, S., L.N. Johansen & C.E. Andersen: *Hjemmetræning. Evaluering af regelsættet om hjælp og støtte efter Servicelovens § 32 st. 6-9.* 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119-272-8. Netpublikation.
- 14:30 Ottosen, M.H., D. Andersen, K.M. Dahl, A.T. Hansen, M. Lausten & S.V. Østergaard: *Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2014.* 248 sider. ISBN: 978-87-7119-274-2. e-ISBN: 978-87-7119-275-9. Pris: 250,00 kr.

- 15:01 Ottosen, M.H., M. Lausten, S. Frederiksen & D. Andersen: *Anbragte børn og unges trivsel 2014*. 122 sider. ISBN: 978-87-7119-276-6. e-ISBN: 978-87-7119-277-3. Pris: 120,00 kr.
- 15:02 Benjaminsen, L., T. Dyrvig & T. Gliese: *Livet på hjemløseboformer*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-278-0. e-ISBN: 978-87-7119-279-7. Pris: 140,00 kr.
- 15:03 Gorinas, C. & V. Jakobsen: *Indvandreres og efterkommeres placering på det danske arbejdsmarked*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-280-3. e-ISBN: 978-87-7119-281-0. Pris: 170,00 kr.
- 15:04 Niss, N.K., A. Kierkgaard, A.-K. Højen-Sørensen & A.Aa. Hansen: *Barrierer for tidlig opsporing af alkoholproblemer i børnefamilier. En analyse af barrierer for frontpersonalet*. 145 sider. e-ISBN: 978-87-7119-282-7. Netpublikation
- 15:05 Bengtsson, S., A. L. Rasmussen & S. Gregersen: *Metoder i botilbud*. 208 sider. ISBN: 978-87-7119-283-4. e-ISBN: 978-87-7119-284-1. Pris: 200,00 kr.
- 15:06 Larsen, M.R. & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2014*. 240 sider. ISBN: 978-87-7119-285-8. e-ISBN: 978-87-7119-286-5. Pris: 240,00 kr.
- 15:07 Dietrichson, J., M. Bøg, T. Filges & A.-M. K. Jørgensen: *Skolerettede indsatser for elever med svag socioøkonomisk baggrund*. 144 sider. ISBN: 978-87-7119-287-2. e-ISBN: 978-87-7119-288-9. Pris: 140,00 kr.
- 15:08 Østergaard, S.V., A.B. Steensgaard, A.T. Hansen, S. Henze-Pedersen & J. Østergaard: *På vej mod ungdomskriminalitet. Hvilke faktorer i barndommen gør en forskel?*. 100 sider. e-ISBN: 978-87-7119-289-6. Netpublikation.
- 15:09 Keilow, M. & A. Holm: *Udvikling af måleinstrument for elevadfærd og -holdninger. Baseline data fra evaluering af folkeskolereformen*. 56 sider. e-ISBN: 978-87-7119-290-2. Netpublikation.
- 15:10 Albæk, K., H.B. Bach, R. Bille, B.K. Graversen, H. Holt, S. Jensen & A.B. Jonassen: *Evaluering af mentorordningen*. 144 sider. e-ISBN: 978-87-7119-291-9. Netpublikation.

- 15:12 Christensen, E. & S. Baviskar: *Unge i Grønland. Med fokus på seksualitet og seksuelle overgreb*. 128 sider. ISBN: 978-87-7119-293-3. e-ISBN: 978-87-7119-294-0. Pris: 120,00 kr.
- 15:13 Christensen, E. & S. Baviskar: *Kalaallit nunaanni inuusuttut. Kinguaasiuutitut tunngasut kinguaasiuutitigullu innarliisarnert qitiutin-neqarlutik*. 138 sider. ISBN: 978-87-7119-295-7. e-ISBN: 978-87-7119-296-4. Pris: 120,00 kr.





# UNGE I GRØNLAND

## MED FOKUS PÅ SEKSUALITET OG SEKSUELLE OVERGREB

Rapporten handler om unge i Grønland, om deres liv, deres erfaring og deres tanker med et særligt fokus på seksualitet og på seksuelle overgreb.

Undersøgelsen viser, at en stor del af de unge har været udsat for seksuelle overgreb. Den peger også på en klar sammenhæng mellem de seksuelle overgreb og en række kendte vanskeligheder blandt de unge.

Målet med undersøgelsen er at give en øget viden om forekomsten af seksuelle overgreb mod børn samt viden om overgrebenes karakter og betydning for dem, der har været udsat for overgreb. Den samlede viden skal anvendes i arbejdet med at forebygge seksuelle overgreb mod børn.

Grundlaget for undersøgelsen er spørgeskemaer til et repræsentativt udtræk af unge i alderen 18 til 25 år, telefoninterview med udvalgte samt registerdata fra Grønlands Statistik.